

Høgskolen i **Hedmark**

LUNA

Ann Helen Skaug

Masteroppgave

Personlig blogg i et feministisk perspektiv

Personal blog from a feminist perspective

Master i digital kommunikasjon og kultur

2014

Samtykker til utlån hos høgskolebiblioteket

JA NEI

Samtykker til tilgjengeliggjøring i digitalt arkiv Brage

JA NEI

Forord

En stor takk må sendes til mannen som alltid skriver til slutt i e-poster: «Alt godt», Hans Kristian Rustad. Som veileder har han vært spesielt inspirerende i denne skriveprosessen. Han har trodd på mitt valg av tema, og på mange måter bidratt uselvisk til innspill og tanker helt vesentlige for denne oppgaven.

Den aller beste familien og kjæresten Lars har holdt ut med meg også. Takk skal dere ha!

Sammendrag

Denne oppgaven vil undersøke personlige blogger i forhold til feministisk teori og særlig begrepet «écriture féminine» slik det har blitt skissert av Hélène Cixous og andre. Postinger fra to blogger i en måned blir analysert etter en metode basert på denne feministiske teorien. Målet er å kunne identifisere feministisk skrivepraksis i bloggfeltet, og med det avklare om personlige blogger kan sies å være feministiske i en anti-patriarkalsk forstand. Er det uinteressante betraktninger fra dagligliv og kvinneliv som ikke har noen diskursiv effekt i kjønnsfeltet, eller kan disse bloggene utgjøre en kraft som kan virke mot en forskjellstenkning i språket som tenker i binære opposisjonspar som svart/hvit og kvinnelig/mannlig. Den personlige bloggen har blitt en uavhengig maktfaktor i mediebildet i moderne tid, og med det har den også blitt et demokratisk uttrykksmiddel også for marginaliserte grupper i samfunnet.

Abstract

This thesis shall discuss personal blogs according to feministic theory in particular the term «écriture féminine» as laid out by Hélène Cixous and others. Posts from two bloggers in one month are analyzed by a method based on this feministic theory. The goal is to identify feministic writing in the blog sphere and by that clarify if personal blogs can be described as feministic in an anti-patriarchal way. Are these blogs tedious considerations from everyday life and womanhood which has no discourse effect in the gender field, or can they constitute a force that counters a hierarchical opposition in the language, which uses binary opposites such as black/white and female/male. The personal blog has become an independent force in the media, and by that become a democratic expression even for the marginal groups in society.

Innhold

<i>Forord</i>	2
<i>Sammendrag</i>	2
<i>Abstract</i>	2
1. INNLEDNING	5
1.1 FORSKNINGSSPØRSMÅL	7
1.2 FORSKNING PÅ BLOGG OG «ÉCRITURE FÉMININE»	10
2. TEORETISK RAMMEVERK	13
2.1 BLOGGTEORI	13
2.2 KVINNERS BLOGGING – FORSKNING OG STATISTIKK	14
2.3 OM DIKOTOMIEN OFFENTLIG OG PRIVAT	18
2.4 FEMINISTISK TEORI OG PERFORMATIVITET	23
2.5 FEMINISTISK SKRIVEMÅTE – HÉLÈNE CIXOUS	26
2.6 IRIGARAY OG KRISTEVA	28
2.7 KRITIKKEN MOT IDEEN OM FEMINISTISK SKRIVEMÅTE	30
2.8 BEAUVOIR OG CIXOUS – SELV EKSEMPLER PÅ FEMINISTISK SKRIVEMÅTE?	32
2.9 PERFORMATIVITET	34
2.10 METODISKE BETRAKTNINGER I ANALYSEN AV BLOGGSFÆREN SOM PRAKSISFELT	39
3. FEMINISTISKE BLOGGER	42
3.1 SLAGT EN HELLIG KO	43
3.2 LADY DAHMER	67
4. SAMLENDE BETRAKTNINGER?	86
4.1 HVORDAN FORHOLDER BLOGGERNE SEG TIL TEORIER OM FEMINISTISK SKRIVEMÅTE (A)?	86
4.2 HVORDAN FORHOLDER BLOGGERNE SEG TIL TEORIER OM PERFORMATIVITET (B)?	88

4.3	HVORDAN FORHOLDER BLOGGERNE SEG TIL DE METODISKE ASPEKTENE (C)?	91
5.	KONKLUSJON	94
	LITTERATURLISTE	97

1. Innledning

Er den personlige bloggen en kvinnedominert blogg, og er denne bloggen blitt en feminin arena? Dette er utgangspunktet for denne oppgaven. Feministisk teori har lenge diskutert kvinners tekster i lys av Helene Cixous' (2003) sentrale begrep «écriture féminine» uten å kunne definere egentlig hva dette er. I denne oppgaven bruker jeg den norske betegnelsen *feministisk skrivemåte*. Diskusjonene om eksistensen av en spesiell måte å skrive på for kvinner har vedvart i en årrekke, og har beveget seg mellom feministiske fronter preget av enten litteraturteori eller språkteori. Å undersøke den personlige bloggen sett i lys av dette, ble derfor et naturlig valg.

Toril Moi etterlyser debatten om «écriture féminine» i sin artikkel «Jeg er ikke en kvinnelig forfatter» (2008), for etter hennes mening har den kvinnelige forfatteren forsvunnet fra feministisk teori. Er det sånn at kvinners tekster skiller seg vesentlig fra menns, eller er denne feministiske skrivemåten en måte å skrive på som peker ut over tradisjonell kjønnsteori slik vi kjenner den fra de store teoretikerne Simone de Beauvoir (2002), Helene Cixous (2003), Luce Irigaray og Julia Kristeva (Claudi, 2013)? En kan også stille spørsmål ved om trykkekulturen egentlig kunne realisere «écriture féminine» slik f.eks. Cixous (2003) beskrev den. Et annet aspekt er hvordan «écriture féminine» tolkes i feministisk teori, og her er Birgitte Huitfeldt Midttun et eksempel: «Begrepet «écriture féminine» knyttes stadig til Cixous' navn, *skrivemåten hun innførte* på 1970-tallet (...)» (Midttun, 2008, s. 59) (min uth.). Er feministisk skrivemåte en kvinnepolitisk litterær «form» som kvinner, ut fra et frigjøringsmotiv, *velger* å bruke? Eller er rett og slett feministisk skrivemåte en mer naturlig måte å skrive på?

I dag framstår bloggverdenen som en arena med mange kvinnelige skribenter, særlig i form av digitale personlige dagbøker. Det har skjedd en utvikling fra den nedlåste dagboka til en opphøyet estetisk og multimodal selvfortelling skrevet for offentligheten. Disse selvfortellingene spiller viktige roller både i sitt sosiale nettverksmiljø, men også for forfatterne selv.

Et sentralt begrep i denne oppgaven er det som gjerne kalles for «personlig blogging». Denne kan på mange måter avskrives som hverdagslige betraktninger fra livet, og i denne studien, fra to kvinners liv. Det er fort gjort å nedvurdere disse tekstene som uinteressante,

---

uviktige og marginaliserte i vårt moderne, om enn noe tilslørte patriarkat. Samtidig bidrar i kanskje disse tekstene til en feministisk identitetskonstruksjon. Mitt bidrag blir å vise at disse tekstene i tillegg kan bidra til forandringer i vår oppfatning av kvinners personlige bloggtekster i lys av feministisk teori.

Bruken av begrepet «patriarkalsk» er sentral i feministisk teori. Det viser til en gjennomgripende kultur som har definert mannen som normalitet og referanse, og kvinnen som den «andre». Sentral språkstrukturalistisk teori har fokusert på en forskjellstenkning i språket som muligens kan sies å ha opphav i kjønnsforskjellen mellom kvinne og mann, slik som Ingeborg W. Ovesen redegjør Irigarays filosofi (2007, s. 39). Andre eksempler på dette er motsetningen mellom hva som er offentlig og privat og individuelt og samfunnsmessig. Et enkelt eksempel kan være fotball, der fotball spilt av menn *er* fotball, og fotball spilt av kvinner er «kvinnefotball». Det er derfor heller ikke uvanlig at fotball spilt av kvinner ikke anses å være «ordentlig» fotball, men «noe annet»¹. Når menn strikker kaller vi ikke aktiviteten «mannestrikking», nettopp fordi vi ikke har et matriarkat (altså en kultur hvor kvinner er styrende kraft) som rangerer menns strikking som «noe annet», eller noe som ikke er «egentlig», eller dårlig strikking. Disse ekstrabetydningene som vi har i språket vårt preger våre språkhandling. Ideologien griper derfor inn i mange områder i samfunnet der posisjoner og makt har referanser til hva menn har definert som viktig og sentralt. Motsatt kan en også si at det som kvinner driver med, gjennomgående tillegges mindre verdi i et samfunn med kjønnsforskjeller. Et eksempel kan være betegnelsen «damesladder», som indikerer at kvinner f.eks. ikke forholder seg til egentlige og viktige spørsmål. I realiteten kan slike tekster ha en større sosial betydning enn det vi har erkjent til nå.

Sentral feministisk teori har derfor satt søkelyset på forskjellstenkningen i språket med det mål for øye å nøytralisere disse forskjellene, og om mulig bidra til en språkkultur som kan bidra til at en ikke tenker kjønnsforskjeller på en måte som bare favoriserer menn og det mannlige.

Denne oppgaven vil undersøke feministisk skrivemåte gjennom å analysere to enkelttekstempler i bloggfloraen i Skandinavia med et feministisk blikk. Det er den danske bloggen *Slagt en hellig ko* (Weller, 2003-2014), og den svenske bloggen *Lady Dahmer* (Blomberg, 2013).

---

¹ <http://kilden.forskningsradet.no/c17251/artikkel/vis.html?tid=87999>

1.1 Forskningsspørsmål

For å kunne nærme meg spørsmålet om den personlige bloggen er kvinne­dominert og om arenaen er feministisk, har jeg valg å ta utgangspunkt i dette forsknings­spørsmålet:

Hva kan kjennetegne den feministiske bloggen, og på hvilken måte kan vi si at kvinner som skriver personlige blogger, skriver feministisk blogg?

Når jeg vil studere den feministiske bloggen, betyr ikke det at jeg primært vil studere blogger med «feminisme» som overskrift, eller kvinnepolitiske blogger. For om det er mulig å påvise at «écriture féminine» er et viktig trekk ved personlige blogger, kan det jo også bety at bloggen kan betegnes som feministisk. Det kan også bety at menn kan skrive på denne måten, og derfor kan spørsmålet også peke ut over diskusjonen om biologisk kjønn. Hvis en kan fastslå at det sosiale feltet har blitt legitimt, vil dette styrke det feministiske perspektivet ytterligere. En legitimering av det sosiale feltet bør innebære at blogg­fellesskapet har en viss leserskare og at bloggerne har plassert seg i en subjekt­posisjon. En kan tenke seg at blogger som handler om kvinners hverdagsliv kanskje ikke har en vesentlig inn­virkning på samfunnslivet og det sosiale feltet. Tema kan også avgjøre om den personlige bloggen har sosial betydning, som for eksempel at de handler om tabubelagte emner som utfordrer tradisjonelle kjønns­skiller. Dette er ikke spørsmål jeg primært skal svare på i denne oppgaven, da min oppgave har et noe annet perspektiv. Likevel er dette spørsmål som ligger tett opp til min problemstilling og som indirekte blir berørt i drøftingen av feministisk skrivemåte og blogging.

Toril Mois (2008) etterlysning av teori om kvinners tekster og Héléne Cixous' (2003) definisjon av «écriture féminine» er derfor utgangspunktet for min tilnærming til feltet.

For å kunne utdype og forklare forsknings­spørsmålet, har jeg valgt å stille tre underspørsmål. Jeg er klar over at noen av de argumentene og poengene jeg presenterer kan framstå foregripende for diskusjoner som følger siden og at noen poeng kan framstå innforståtte. Likevel ønsker jeg å gi en redegjørelse for spørsmålenes relevans etter hvert punkt.

- Kan vi se at kvinners personlige blogging er begrenset av et patriarkalsk samfunn, og i så fall på hvilken måte? Her vil blogg­ene bli vurdert opp mot Simone de Beauvoirs (2002) sentrale tese om det patriarkalske samfunnet der menn er definert som subjektet og kvinner som «den andre».

Kanskje er det sånn at vårt noe tilslørte patriarkat fremdeles opprettholder grenser for hva som er akseptabelt at kvinner gjør i offentligheten. I media handler dette særlig om netthat og hets mot kvinner på nettet. Dette er ikke hovedfokus her, selv om jeg også berører dette fenomenet. Er det bare når kvinner berører tema som inngår i kjønnsdiskursen at den patriarkalske kulturen reagerer? Det kan jo bety at personlig blogging som holder seg til tradisjonelle «kvinneting» ikke utfordrer kjønnsdebatten på samme måten. Gjennom at bloggerne selv har kontroll, og med det er utenfor en markedsøkonomisk og patriarkalsk utgiverkontroll, bidrar dette kanskje også til at bloggen blir et «fristed». I tillegg til dette er både tema som familie og barn til dels avmarginalisert som «kvinne»-spørsmål – det er i dag et allmennpolitisk spørsmål.

- Kan kvinners personlige blogging vise at Cixous teorier om feministisk skrivemåte er realisert i digitale medier?

Det har vært uenigheter om feministisk skrivemåte, eller «écriture féminine», som kvinnepolitisk strategi. I kvinnekampens blomstringstid på 1970- og 1980-tallet ble kvinnelitteratur og feministisk litteraturforskning et viktig virkemiddel for frigjøring. Skillelinjene i debatten har vært lokalisert mellom såkalte «likhetsfeminister» og «forskjellsfeminister». «Likhetsfeminister» har hatt som mål å skape likhet mellom kjønnene i arbeidsliv og samfunnsliv, og blitt møtt med kritikk om at kvinner blir bare mer like menn. «Forskjellsfeministene» har vært mer fokusert på å finne en egen plattform for kvinner som ikke er målt i forhold til menn. Denne strategien har blitt møtt med kritikk om at dette i så fall ville framheve det «kvinnelige» som vesensforskjellig fra «mannlig» og havne i en tankegang hvor biologisk kjønn bestemmer identetskonstruksjoner i samfunnet. I tillegg har bevegelsen rundt homofiles rettigheter stilt spørsmål ved den patriarkalske kulturen også som heterosentrisk, altså bare sentrert rundt kjærlighet mellom mennesker av motsatt kjønn. Skillelinjene mellom de to skolene har kanskje bleknet de siste årene, og fokuset i forskning og litteratur har i større grad rettet seg mot å studere praksiser. Jeg har valgt ikke å gå inn i denne debatten, selv om jeg berører den i teorikapitlet. Etter min mening er det fullt mulig å studere feministisk skrivemåte uten å ta stilling til disse forskjellige retningene, selv om skrivemåten har opphav i en «forskjellsfeministisk» teoridannelse.

Feministisk litteraturforskning har studert tekster for å lokalisere feministisk skrivemåte, og jeg henviser til noen slike studier under annen forskning. En kan spørre om forekomsten av tekster fra kvinner var tilstrekkelig i forrige århundre, til at skrivemåten reellt kunne

---

identifiseres. Et mannsdominert samfunn avgjorde om kvinners tekster kunne publiseres i kvinnelitteraturens barndom. Et annet moment er hvorvidt strategien medførte en form for forherligelse av kvinnelitteraturen som ikke var hensiktsmessig. Det er vel noe uklart om det ville bidra til økt likeverd for kjønnene om kvinner skrev på en spesiell måte. Samtidig viser særlig Cixous (2003) at kvinner har en annen tilnærming til tekster de skriver. Simone de Beauvoirs (2002) store feministiske prosjekt er preget av en personlig synsvinkel, noe som i hennes samtid bidro til å avfeie hennes teorier. I kulturen og akademisk teori er den personale synsvinkelen ansett å ha lavere verdi enn tredjepersonsperspektiv, et såkalt universelt og «nøytralt» ståsted. Dette momentet relaterer seg derfor til motsetningsparet privat/offentlig og individuelt/samfunnsmessig. Feministisk skrivemåte tar utgangspunkt i det personlige, og det gjør de personlige bloggene også. Dette blir derfor et viktig moment i analysen, for bloggene er digitale selvfortellinger med en sosial agenda. Det siste underspørsmålet handler om dette.

- På hvilken måte kan feministiske blogger bidra til nye innsikter om binære opposisjonspaar som offentlig/privat, individuell/samfunnsmessig og maskulin/feminin?

Internettet har forandret vår hverdag på en dramatisk måte. Selvfortellinger i sosiale medier og i personlige blogger har blitt daglig kost, selv om det også er mange som stiller spørsmål ved å blottlegge livet sitt på denne måten. Mange publiserer og skriver om barna sine på nettet, og våre digitale spor er lette å følge. I denne praksisen bruker vi språk, vi utfører talehandlinger og skaper praksiser. På mange måter kan vi si at dagligspråket blir publisert i offentlig tilgjengelige tekster i et omfang verden aldri har sett før, og et annet viktig trekk er at kvinner utgjør en stor del av dette praksisfeltet. Språk- og litteraturteori som tar utgangspunkt i forskjellstenkning i språket, kan derfor være et verktøy for å få større innsikt i konsekvensene av denne praksisen.

I denne oppgaven avgrenser jeg meg til tre retninger. Jeg anser personlig blogg som en egen sjanger, altså en blogg som er skrevet av en person i en personlig tone, nært opp til en dagbok. Begge bloggene i mitt utvalg anses å tilhøre denne kategorien. Jeg anser bloggen for primært å være en prosa-tekst, og den personlige bloggen har en fortellingsstruktur (Sørensen, 2008, s. 107) som personlig selvframstilling. Det er derfor ikke til å unngå at tekster også har litterære trekk. En drøfting av hva som er litterært og ikke blir bare så vidt berørt, men er ikke fokus i oppgaven, selv om jeg bruker feministisk litteraturteori som

grunnlag for analysemodellen. Definisjoner på personlig blogg og feministisk skrivemåte blir utdypet i teorikapittelet. Oppgaven vil heller ikke drøfte eller analysere den feministiske kjønnsdiskursen generelt. Det er primært spørsmålet om feministisk skrivemåte som drøftes i forhold til feministisk teori, og jeg velger med det ikke å drøfte spørsmål knyttet til de forskjellige skolene.

Min studie tar for seg to personlige blogger av kvinner som anser seg å være feminister. Dette har ikke vært noe absolutt krav for mitt utvalg, men snarere et heldig utfall av blogger jeg finner lesverdige og interessante. Tekstanalysen er med utgangspunkt i en analysemodell basert på det teoretiske rammeverket utviklet av Cixous (2003), Irigaray og Kristeva (Claudi, 2013) og Moi (2008).

I studien har jeg primært fokusert på selve bloggteksten, og har bare etter behov sett på kommentarfeltene til de to. Problemet med det er at studien mister noe av det interaktive aspektet mellom bloggeren og leserne. Samtidig er det ikke vesentlig for hovedfokuset i oppgaven og jeg har derfor prioritert selve bloggtekstene. Jeg valgte september 2013 som utvalgsmåned, og mener at perioden gir en naturlig variasjon av tema. Det er to grunner til dette valget. Tekstproduksjonen er stor hos begge bloggerne jevnt over. Bare i utvalgsmåned skriver bloggerne i utvalget henholdsvis 44 og 56 tekster, altså har de mer enn en tekst per dag. Det hadde derfor blitt en for stor tekstmengde med en lengre periode. Videre har de har til sammen nesten 3000 kommentarer til disse 100 bloggtekstene, noe som hadde bidratt ytterligere til at utvalget kunne blitt noe uhåndterlig i tillegg til relevansen nevnt over.

Etiske retninglinjer er problematiske i forhold til en offentlig tilgjengelig blogg. Jeg valgte å henvende meg til begge bloggerne med forespørsel om motforestillinger mot min studie. Liselotte Weller ga positiv tilbakemelding og sin tillatelse til å bruke materialet. Natasjha Blomberg ga dessverre ingen tilbakemelding. Jeg valgte likevel å gjennomføre studien også av hennes blogg.

1.2 Forskning på blogg og «écriture féminine»

Før jeg går i gang med min egen studie, skal jeg kortfattet presentere noen studier på feltet som har relevans til mitt prosjekt.

Sophie Olsvold Greve (2010)² har studert begrepet «écriture féminine» i Sophie Calles verk – *Take care of yourself*. Her drøftes betegnelsen opp mot et konkret verk. Hun forholder seg til feministisk skrivemåte som en litterær metode, men tar også for seg ideen om «å skrive seg selv» og den selvforvaltning som ligger i det med utgangspunkt i Foucault og Cixous. Prosjektet har stor relevans for mitt prosjekt, i det Sophie Calle gjennom brevskrivning med 107 kvinner, gjør det som kanskje også mange personlige bloggere nettopp gjør, konstituerer en personlig selvomsorg som et sosialt og kollektivt prosjekt. Forskjellen kan ligge i det litterære aspektet som jeg ikke berører, samt i selvkonstruksjonen i seg selv som kunstprosjekt. En studie av blogger på linje med dette, er trolig et mer omfattende prosjekt enn mitt.

Ingrid Kvamme Fredriksen har også levert en studie (2010)³ som også tar for seg «écriture féminine», men hennes fokus er lesning av Cixous' egne tekster sammenliknet med verk av forfatteren Ingeborg Bachmann. Relevansen til denne oppgaven er teoretisk og metodisk fundert, for det er ikke Cixous' skjønnlitteratur jeg studerer. Videre er bloggtekstene av en annen kategori enn studieobjektet her, nemlig prosa-tekster.

Karoline Tømte har studert bloggpraksis som selvpresentasjonsarena gjennom intervjuer med bloggere (2009)⁴. Her er det bruk sosiologiske teorier med utgangspunkt i Erving Goffman. Hun diskuterer i oppgaven hvorvidt Internettet, og bloggøsferen er et sted aktører kan bevege seg fritt og leke med identiteter, eller om en søker etter en enhetlig framstilling av seg selv. Hun stiller også spørsmål ved opptreden på nettet, og om ikke denne også er underlagt konvensjoner og sanksjoner som samfunnet for øvrig. Her er det altså et noe annet fokus enn det jeg har vært ute etter å undersøke.

Anniken Alise Aarebrot har levert en studie av hvordan tenåringer konstruerer selv-identiteter i bloggformatet (2010)⁵. Denne er en kvalitativ innholdsanalyse med utgangspunkt i blant andre Anthony Giddens og Nick Couldry. Her er selvkonstruksjonen sett i forhold til mediert kommunikasjon og teorier om digitale fortellinger.

---

² <https://www.duo.uio.no/handle/10852/24519>

³ <https://www.duo.uio.no/handle/10852/25856>

⁴ <https://www.duo.uio.no/handle/10852/27750>

⁵ <http://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/92937/browse?value=Aarebrot%2C+Anniken+Alise&type=author>

Studiene over er i nærheten av mitt prosjekt og har noe relevans, men berører ikke akkurat det jeg skriver om. Det er derfor ikke meg bekjent noe forskning på voksne feministiske kvinners skrivepraksis i bloggmediet *ut over* forskning og teori som jeg tar for meg i det teoretiske rammeverket i neste kapittel.

Oppgavens struktur

Oppgaven er strukturert med innledende teorikapitler (kapittel 2) om blogg og feminisme som munner ut i en analysemodell. Denne blir presentert i starten av kapittel 3 som inneholder analysen av tekstene i forhold til modellen. I kapittel 4 drøftes analyseresultatene, og kapittel 5 inneholder konklusjon og potensiell videre forskning.

---

2. Teoretisk rammeverk

2.1 Bloggteori

Hva er en blogg? «Weblogs (blogs), defined here as frequently modified web pages in which dated entries are listed in reverse chronological sequence», skriver (Herring, Scheidt, Wright, & Bonus, 2005, s. 142). Denne definisjonen utgjør en referanseramme de fleste studier på området bruker. Det er dette Jill Walker Rettberg (2013, s. 32) anser for å være en minimal definisjon av en blogg. Herring mfl. presiserer også at «blogs are being hailed as fundamentally different from what came before, and as possessing a socially transformative, democratizing potential» (Herring, mfl., 2005, s. 142). Bloggen er digital, selv om mange av undersjangrene har store likhetstrekk med de fleste trykkbaserte sjangrene som nyhetsbrev, aviskommentarer og dagbøker.

Er bloggen ny og unik? Herring mfl.s (2005, s. 144) analyse anser den ikke for å være noen av delene. Blogg konstituerer en hybrid sjanger. Likevel sier de at sammen med andre sterkt voksende sjangre på Internett, inntar bloggen en ny og viktig plass i Internettets økologi. Bloggens formål vil derfor være av avgjørende betydning for sjangerbestemmelsen; er målet å drive politisk agitasjon, tjene penger, eller som i vår studie – være en arena for narrativ selvfortelling? «The difference between a medium and a genre has become blurred with the internet», skriver Rettberg (2013, s. 32).

Er bloggen et medium, en sjanger eller en plattform? Så lenge vi definerer blogger som medium, er det ikke noe problem. Det er softwareplattformen som gjør bloggen til et medium, ifølge Rettberg (2013). Men en kan spørre om bloggen er medium (Herring, mfl., 2005) – altså et *sted* man kan kommunisere, eller om bloggen er en plattform som er et nivå mellom medium og sjanger (Rustad, 2012, s. 88) (Bogost, 2007, s. 14). En kan også spekulere i om skillelinjene mellom begrepene strider mot bloggens natur – den er kanskje både plattform og medium. Rettberg har en viktig påpekning om bloggens likhet med journaler og andre publikasjoner, for den er også et «sted» det foregår en sosial praksis, forstått som en sosial arena hvor det er et relasjonelt forhold mellom deltakerne (Rettberg, 2008, s. 3).

De fleste softwareplattformer svarer til den formelle definisjonen av blogg over. Det sentrale i bloggen er posten, og det er underliggende sider hvor du kan lese om forfatteren av bloggen, kommentarfelt, arkiv og lenker til andre blogger. Dagens plattformer har også et

---

velutviklet system for lenking til andre sosiale medier som Facebook, Twitter, Pintrest, Instagram mfl.

Et viktig trekk ved bloggen som ofte blir brukt for å definere en blogg, er den personlige tonen (Rettberg, 2013, s. 33f). Teksten er som regel skrevet i førsteperson. Rettberg refererer til Evan Williams, en av grunnleggerne av bloggsamfunnet Blogger.com. Han karakteriserer bloggen som sjanger slik ifølge Rettberg: «... frequency, brevity and personality»⁶ (2013, s. 33). Rettberg plasserer de to første karakteristikene, frekvens og kortfattethet, i den formelle delen av bloggdefinisjonen, mens den siste, personlighet, heller er knyttet til stil og kontekst, altså *sjangerbestemmende*. Dette samsvarer med Herring mfl. (2005) over.

Blogger finnes i utallige sjangre, fra personlige dagbøker om trivielle spørsmål til politiske kommentarblogger. Interessebloggene har også økt i omfang. Her skriver bloggeren gjerne om hobbyene sine, alt fra dataspill til håndarbeid. Det er vanlig å kategorisere bloggene i tre grupper ifølge Blood (Herring, mfl., 2005, s. 147):

- Personlig blogg eller dagbok-blogg: Definert primært som rapporterte hendelser i bloggerens eget liv, om bloggerens indre liv og refleksjoner.
- Filterblogg: Operasjonalisert primært som bestående av observasjoner og evalueringer av eksterne, typisk offentlige hendelser. Det er også denne Herring mfl. henviser til når de kritiserer forskningen til nå, og dens fokus på akkurat denne sjangeren.
- Temaorientert blogg (Rettberg, 2013, s. 17), eller K (knowledge)-blogger som Herring mfl. opererer med. Herunder finner vi også hobbyblogger.

Vi kan også anta at flere av disse tre gruppene etter hvert har glidd inn i hverandre. Mange hobbyblogger, eller håndarbeidsblogger, har en personlig stil som også innfrir flere av dagbokas kjennetegn.

2.2 Kvinners blogging – forskning og statistikk

I det følgende underkapitlet skal jeg berøre noen aspekter ved kjønnsfordeling i bloggverdenen. Kan det være mekanismer som bidrar til å usynliggjøre kvinners blogger i statistikken, som for eksempel teknisk struktur, sjanger og sosiale mønster?

---

⁶ <http://writetheweb.com/Members/gilest/old/107/view.html>

Quantitative studies report as many ... female as male blog authors, and as many (or more) young people as adults (Henning, 2003; Orłowski, 2003), suggesting a diverse population of bloggers as regards gender and age. At the same time, ... contemporary discourses about weblogs, such as those propagated through the mainstream media, in scholarly communication, and in weblogs themselves, tend to disproportionately feature adult, male bloggers, (Herring, Kouper, Scheidt, & Wright, 2004, s. 2).

På begynnelsen av 2000-tallet er det altså funnet en omtrentlig kjønnsbalanse i bloggverdenen. Samtidig spør Herring mfl. hvorfor kvinner og tenåringsblogger relativt sett er borte fra den offentlige diskursen, og etterlyser en forklaring. Deres svar ligger i at den såkalte «filterbloggen» har vært hovedfokus i diskursen til nå, og som de også viser er dominert av menn. Hvis en påberoper seg en feministisk tankegang, ville det være naturlig å adressere en dominerende mannskultur i denne sammenhengen. Noen må ha ment at «filterbloggen» er en viktigere eller mer «ekte» blogg enn den personlige bloggen. Noen må også ha tenkt at mannlige voksne bloggere er viktigere enn andre bloggere, det som feminismen har påpekt blir de «andre», altså kvinnene (Beauvoir, 2002). Sånn var situasjonen før 2004, og i det følgende skal jeg se på noe nyere tall, samt andre studier som anlegger liknende perspektiv.

I dag er det, som Rettberg er inne på, nesten umulig å estimere hvor mange blogger det er i verden (2013, s. 16). Det finnes ikke noe sentralt register, i tillegg til at bloggen er svært flyktig som medium. Verter for store bloggplattformer kan ha oversikt over hvor mange blogger de er verter for (eksempelvis Wordpress.com som Rettberg viser til), men de vet ikke hvor mange som er aktive. Socialmedia Today viser tall fra USA som anslår 6,7 millioner bloggere på bloggplattformer (12 mill. via sosiale nettverk). De hevder at «the majority of bloggers are women»⁷. Her er nok Facebook og Twitter inkludert. Wikipedia opererer med et totalt antall blogger i verden på 156 millioner (tall fra 2011)⁸, men heller ikke her er det mulig å finne reelle tall om kjønnsfordeling for personlige blogger.

En undersøkelse Anne Scott Sørensen (2008) refererer til fra Danmark, «Blog Tjek 07»⁹ som riktignok baserer seg på egentilmeldte blogger, rapporterer at den typiske bloggleser er en kvinne i 30-årene. Hun foretrekker den «intime» blogg, altså en personlig blogg som er betegnelsen i denne oppgaven. I tillegg mener Sørensen denne samsvarer med amerikanske

⁷ <http://socialmediatoday.com/mikevelocity/1698201/blogging-stats-2013-infographic>

⁸ <http://en.wikipedia.org/wiki/Blogging>

⁹ <http://blogtjek.blogforum.dk>

---

undersøkelser fra Technorati i å fastslå at «kvindelige bloggere er overrepræsenteret i den intime genrevariant og mænd i den faglige/politiske» (2008, s. 104). Det er derfor indikasjoner som tyder på kvinnedominans i personlige blogger.

I Norge viser Regjeringens stortingsmelding nr. 23¹⁰ som tar for seg Norges digitale agenda, at det er marginale forskjeller mellom kvinner og menns internettbruk og det *bare* i grupper som står utenfor arbeidslivet. Konsulentselskapet *Metronet*¹¹, viderebringer en grei oversikt over kjønnsforskjeller i sosiale medier for 2013, og her er f.eks. Facebook notert med kjønnslikhet i bruken, altså 50 prosent.

Det er noen uklarheter knytta til Rettbergs gjennomgang av disse spørsmålene. Hun sier for eksempel: «Forty per cent of journal- og diary-style bloggers are men, so this style of blogging is not dominated by women» (Rettberg, 2013, s. 29f). Hun viser her til Herring mfl.s studie *Women and Children Last: The Discursive Construction of Weblogs* (2004), som jeg innleder dette underkapittelet med. Vi kan forhåpentlig fastslå at hvis kvinner utgjør 60 prosent av bloggerne i dagboks-sjangeren, utgjør de et flertall og at en også kan si at denne sjangeren er «kvinnedominert». I tillegg er det, som Herring mfl. (2004) nettopp fastslår i sin studie, problematisk at filterblogging som sjanger utgjør kun 13 prosent av bloggverdenen, og allikevel er gjenstand for hovedfokus i bloggdiskursen. En uformell sjekk på 16 artikler om blogging fra nyhetsmedier i en periode på sju måneder ga også noen indikasjoner (Herring, mfl., 2004, s. 6): Flere menn ble nevnt i artikler enn kvinner, menn ble nevnt flere ganger i samme artikkel oftere enn kvinner, menn ble nevnt tidligere i artikkelen enn kvinner, menn ble også navngitt i større grad enn kvinner og sist at nesten alle menn som ble nevnt var voksne.

Denne situasjonen kan jo ha endret seg, for det er ti år siden Herring mfl. gjorde sin studie. I dag er det, delvis som i 2004, marginale forskjeller mellom kvinner og menn i bruk av Internett og sosiale medier. Da må det være andre faktorer som marginaliserer kvinners blogging, nemlig strukturer.

En slik faktor kan være nettverksteori som Rettberg gjør rede for (2013, s. 66f). Hun tar utgangspunkt i sosial nettverksteori, spesielt sosiologen Mark Granovetters teori (1973) om «svake lenker», når hun drøfter problemstillinger knytta til bloggstatistikk. Rettberg utreder

---

¹⁰ <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kmd/dok/regpubl/stmeld/2012-2013/meld-st-23-20122013/2/1.html?id=718091>, lest 1. mai 2014.

¹¹ <http://www.metronet.no/statistikk-sosiale-medier-2013/>, lest 1. mai 2014.

Granovetters teori som kan forstås som et sosialt nettverk: Hvis A kjenner B veldig godt, og A og C kjenner hverandre godt, er det sannsynlig at også B og C kjenner hverandre. Videre sier teorien at det er tilføring av ny informasjon gjennom svakere bånd, som for eksempel til en person D, som gjør at nettverket bygger broer ut over en liten krets.

Dette kan spille en rolle for kvinners blogging. Hvis ikke kvinner er bevisst i forhold til å bygge opp nettverk knyttet til bloggpraksisen, vil de heller ikke nå ut over en liten krets. Mekanismene Herring mfl. (2004) fant i omtalen av blogger nevnt over, viser jo at dette er nødvendig. Vi skal se at det er særlig i kombinasjon med lenkedistribusjon, at denne nettverksteorien gir praktiske konsekvenser i statistikken.

Bloggstatistikken har en teknisk-materiell side også, for nettverket er ikke bare sosialt konstruert. Internettet er jo bygget som et nettverk, i den forstand at det ikke eksisterer en sentral enhet for distribusjon. Rettberg (2013, s. 69f) forklarer hvordan de forskjellige bloggene ender opp med å bli sentralisert i sin distribusjon, og ikke nettverksdistribuert som i en vanlig hyperstruktur. Årsaken kan ligge i indekssider som Technorati, Digg eller Blogger, sier Rettberg, som da ender opp med å bli «hubs», eller knutepunkt som dirigerer trafikken av lenker i bestemte retninger. Det er nemlig lettere for datamaskiner å telle lenker enn lesere, i og med at det bare er vertsserveren som registrerer besøk på bloggen. Dette skaper enorme gap mellom de mest populære bloggene og alle andre, noe som helt klart gir et misvisende bilde av det reelle nettverket av blogger og i tillegg styrer trafikken i bestemte retninger. Dette fenomenet har blitt kalt «the power law» i studier av Barabási (2012) og Shriky (2003), som Rettberg henviser til. En blogg som har «power» vil få mer:

A new node joining a network, such as a new web page or a new protein, can in principle connect to any pre-existing node. However, preferential attachment dictates that its choice will not be entirely random, but linearly biased by the degree of the pre-existing nodes – that is, the number of links that the nodes have with other nodes. This induces a rich-get-richer effect, allowing the more-connected nodes to gain more links at the expense of their less-connected counterparts. Hence, the large-degree nodes turn into hubs and the network becomes scale-free – the probability distribution of the degrees over the entire network follows a power law (Barabasi, 2012) her hos (Rettberg, 2013, s. 71).

Spørsmålet blir om den sosiale nettverksteorien i kombinasjonen med «power law» peker i retning av en ytterligere marginalisering av spesifikke sjangre og grupper i bloggverdenen. Den allerede sentraliserende «power law»-effekten forsterkes gjennom blant annet Google som søkermonitor med samsvarende algoritmer som indeksslenkene genererer. På den andre siden kan den sosiale nettverksteorien tilsi at det finnes en kraft som kan motvirke «power

law» gjennom at kvinner kan løfte hverandres blogger fram. Kvantitative studier som har denne problemstillingen som fokus, er muligens eneste måte å avdekke reelle tall på antall blogger og lesere i dagens situasjon. Det skal bli interessant å se i hvilken grad bloggerne i studien er bevisst sin egen lenkepraksis og om de tar høyde for disse mekanismene.

Vi ser derfor at perspektiver som utelukkende baserer seg på knutepunktsdistribusjon, «power law» og sosial nettverksteori, ikke fanger i tilstrekkelig grad opp krefter som marginaliserer kvinnelige bloggere. Selv om det har vist seg vanskelig å slå fast kategorisk, indikerer mange undersøkelser på at det er kvinne-dominans blant personlige bloggere. Det er likevel flere mekanismer som bidrar til at kvinners blogging møter mannsdominans i blogg-sfæren som vi skal se nærmere på i det følgende.

2.3 Om dikotomien offentlig og privat

Det virkelig interessante er når den personlige bloggen, interesseorientert eller ikke, framstår som *massemediert kommunikasjon*. Det er kanskje denne situasjonen som har endret seg mest de siste åra. En politisk kommentatorblogg er å anse som en remediert avis-kommentar og sånn sett skiller den seg vesentlig fra den personlige bloggen, og det er akkurat dette momentet Herring mfl. presiserer:

***Findings** - Notably, blog authors, journalists and scholars alike exaggerate the extent to which blogs are interlinked, interactive, and oriented towards external events, and underestimate the importance of blogs as individualistic, intimate forms of self-expression (Herring, mfl., 2005, s. 142).*

De henviser til flere studier når de definerer den personlige bloggen, som ifølge Herring mfl. også er den mest studerte fram til nå. Den personlige bloggen er kjennetegnet av strukturelle trekk som tilstedeværelsen av personlig informasjon om bloggeren, mønster av hyperlenker, layout og velkomshilsner og annen ikonografisk design (Herring, mfl., 2005, s. 144). Det som derimot er viktig, er den sosiokulturelle konteksten den personlige bloggen står i, og mest av alt – hvilken betydning den har for kvinners tekster. Jeg anlegger her som nevnt et feministisk perspektiv. I så måte er demokratiseringsperspektivet Herring mfl. berører innledningsvis svært interessant. Dette gjelder blant annet deres poeng om at personlige blogger har «...a socially transformative, democratizing potential» (Herring, mfl., 2005, s. 142).

Det er vanskelig å finne noen analyser spesielt rettet mot kvinners blogging siden Herring mfl.(2004). Men Harp og Tremayne (2006) har studert *politiske* blogger i et feministisk

---

perspektiv. Selv om dette altså handler om filterblogger, kan undersøkelsen fortelle oss om hvilke mekanismer kvinner blir berørt av.

Harp og Tremayne fant at bare ti prosent av bloggerne var kvinner, og reiste tre sentrale spørsmål til hvorfor: Det første var om årsaken var at kvinner blogger om andre spørsmål enn politikk. Det andre var om kvinners blogger rett og slett manglet kvalitet. Det siste spørsmålet omhandler blant annet lenkeproblematikken jeg har vært inne på. De påpeker blant annet det faktum at det i realiteten kreves liten både politisk og økonomisk kapital for å starte en blogg, og at en derfor skulle anta det var mindre kjønnsforskjeller. De oppgir at 57 prosent av bloggene er skrevet av menn og 43 prosent er skrevet av kvinner (tall fra Pew Internet & American Life Project 2005) her hos (Harp & Tremayne, 2006, s. 247), en kjønnsforskjell *de* ikke synes er signifikant relativt sett¹². Uansett sett gjenspeiler toppstatistikken ikke den reelle kvinnelige bloggingen her heller (jf også Herring mfl. (2005) over).

Harp og Tremayne fant kun tre kvinner blant topp tretti politiske bloggere, og bekreftet derfor at den politiske bloggen var et sted hvor kvinners stemme var marginalisert. Studien bekreftet at kvinner faktisk blogger om politikk. Den andre forklaringen om kvalitet som årsak til at så få kvinner var i toppskiktet av politiske blogger, kunne ikke tilbakevises direkte. For hvis kvalitet samsvarer med å ligge på toppen av bloggstatistikken, kan det være uttrykk for en annen form for kvalitet de ikke kunne avvise (de antyder heller ikke hva slags kvalitet det kunne være snakk om). Den tredje forklaringen om at kvinner ikke scorer høyt nok fordi det mangler lenker, er også bekreftet med nettverksteori hos Harp og Tremayne. Menn var kanskje tidligere i gang med bloggvirksomhet, og sånn sett har de opparbeidet seg et mulig forsprang i lenkesamlingen, selv om heller ikke dette er en fullgod forklaring (Harp & Tremayne, 2006, s. 258)

Harp og Tremayne (2006) reiser en problematikk en sårt savner i Rettbergs (2013) bok. For det *er* viktige ideologiske skiller i den offentlige diskursen om teknologi mellom den patriarkalske oppfatningen av offentlig og privat, og dens assosiasjon med mannlig/kvinnelig. Harp og Tremayne framhever dette og sier samtidig at: «Still, the mythology remains powerful» (2006, s. 250). Vi kjenner denne kulturelle arven som ideer

---

¹² En kan vurdere hva som er et reelt flertall i forhold til at jeg tidligere har referert til at Rettberg ikke synes 60 prosent kvinner er et flertall mht kvinneandelen i personlige blogger. Samtidig mener jo Harp og Tremayne her at 57 prosent av menn som blogger om politikk ikke er en så signifikant kjønnsforskjell når kvinnendelen er 43 prosent. Her ligger det kanskje tradisjonelle holdninger bak, som at 60 prosent kvinner i personlig blogg-sjanger ikke virker så mye, mens 43 prosent kvinneandel i politiske blogger kan virke som et bra tall.

om at kvinner helst ikke bør være for aktive i det offentlige rom, at spørsmål som angår hjem og familie er spesifikt «feminine» anliggender osv. Til tross for at vi i Norge heldigvis i dag deler både husarbeid og svangerskapspermisjoner relativt mye mellom kjønn, er det fortsatt grenser for hva kvinner kan gjøre i det offentlige rom (jf utpreget hets og sjikane av offentlig kjente kvinner på Internett, noe som vil bli berørt senere). Et annet poeng hos Harp og Tremayne (2006) er at til tross for at kvinner i henhold til flere studier har vist seg tilbakeholdne med å forfekte politiske oppfatninger og også praktiserer en mindre autoritær konversasjonell stil, argumenterer flere med at Internettet gir kvinner mulighet til å frigjøre seg fra undertrykkende strukturer, initiere og delta i kvinnelige dialoger. Flere studier de refererer til viser også at kvinner i større grad bruker nettet til kommunikasjon framfor som en ren informasjonskanal.

«While the Internet may offer access to a public sphere, an intellectual, patriarchal hegemony persists», sier de (Harp & Tremayne, 2006, s. 259). De mener at det er kjønnskillinger som må brytes ned mellom privatsfæren som er knyttet til kvinner, og den offentlige sfæren som er knyttet til menn. De legger derfor til det feministiske mantra om at ‘det personlige er også politikk’, nemlig at blogger om familie og barn også er politiske tekster. Det er likevel grenser mellom det offentlige og private på nettet.

Rettberg (2008, s. 2) henviser til at «folk» spør «how on earth» noen kan dele sine mest intime dagbøker, og med hvilken hensikt? Hun reiser store spørsmål om det dramatiske skiftet mellom det private og det offentlige, spørsmål som er reist av betydelige intellektuelle i vår tid, og hun framhever blant andre Jürgen Habermas¹³.

Rettberg henviser til Habermas’ teori om offentligheten der han gjør rede for forholdet mellom det offentlige og det private (2013, s. 50ff). Ifølge Rettberg er Habermas’ poeng at vår moderne oppfatning av skillet mellom privat og offentlig er knytta til etableringen av det kapitalistiske samfunnet. En tidligere «offentlig» debatt var ingen handelsvare som i dag i form av nyhetsbulletiner, eller papiraviser som vi var mest vant til. At den offentlige debatten blir en *vare*, gjør også at publikum blir passivisert, eller stille forbrukere av «varen» nyheter. Internett har endret denne situasjonen dramatisk. Rettberg (2013, s. 52) framhever Habermas’ poeng om at vi blir «kvalt» av mangfoldet, men også den brede formidlingen vekker bekymring. Nå kan «hvem som helst» ytre seg i offentligheten uten sensur.

---

¹³ Rettberg bruker to referanser til Habermas: Habermas, Jürgen (1991), *The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society*. Cambridge, MS: MIT Press og Habermas, Jürgen (2006) *Towards a United States of Europe*. *Signandsight.com*: <http://www.signandsight.com/features/676.html>, besøkt 12. mai 2014.

Konsekvensen av dette blir videre mangel på autoritet og kontroll slik Rettberg gjengir Habermas samme sted, i tillegg til bekymringen over at de intellektuelle nå får problemer med å sørge for fokus i dette mylderet. Bekymringen er sikkert ærlig og oppriktig fundert, samtidig som tankegangen implisitt også berører maktstrukturer i samfunnet.¹⁴

Vi kan se at Internett og andre sosiale medier bidrar til at kvinnen kommer ut i det offentlige rom, samtidig betyr ikke dette nødvendigvis at hun får gjennomslag i offentligheten.

Dessuten vil hun også rammes av den reduserte autoriteten og drukne, eller kveles i mangfoldet slik Habermas er gjengitt over. Hvis det er manndominerte maktstrukturer som holder på autoriteten og kontrollen på ulike vis, vil kvinner rammes av en form for dobbelstraff. Som eksempelet til Harp og Tremayne (2006) viser, er kvinner utfaset på politiske bloggstatistikker, samtidig er det kanskje også ikke «politisk korrekt» å være personlig og privat i offentligheten.

Rettberg (2013, s. 38f) kobler også Platons dikotomi mellom samtale og skrift til denne problematikken som hun har hentet fra *Faidros* (Platon & Wyller, 2001). Hennes redegjørelse viser til Platons tre store innvendinger mot skrift. For det første mente han det ville ødelegge hukommelsen, folk ville ikke lenger ta seg bryet med å huske detaljer og fakta. Dernest er jo skriften ikke-responsiv, og han påpekte at hvis du stilte et spørsmål skriftlig ville det «preserve a solemn silence» gjengitt av Rettberg (2013, s. 38). Påstander i teksten kunne jo være feil, men ordene ville leve videre uimotsagt, og kanskje også viderebringes like feilaktig. Til slutt mente han, ifølge Rettberg samme sted, at det var et stort problem at forfatteren ikke lenger var til stede og kunne forsvare teksten og ikke minst utdype den i dialog med andre. I vår tid er begrepsparet tale og skrift rangert verdimesig i forhold til hverandre, hvor skriften har større verdi. En kan derfor tenke seg at bloggen som medium bygger bro, eller gjenoppbygger forholdet mellom samtale og skrift ut fra en platonsk tenkning.

Det er altså store dikotomier som blir tematisert av bloggverdenen. Forholdet mellom offentlig og privat, analog og digital, skrift versus tale, literacy og analfabetisme, opphavsrett og allemannseie er linjer som trekkes opp av Rettberg (2013) og også teoretikere knyttet til den såkalte Gutenberg-parentesen¹⁵, for å nevne noen av Rettbergs egne referanser.

---

¹⁴ Habermas har for øvrig blitt møtt med feministisk kritikk, noe han også har tatt til følge: <http://no.wikipedia.org/wiki/Offentlighet>

¹⁵ Rettberg forklarer Gutenberg-parantesen som en midlertidig periode med et tankesett knyttet til trykkteknologi (2013, s. 47f).

En litt annen tilnærming til kvinnelig blogging står studien *Does Blogging Empower Women?* for (Stavrositu & Sundar, 2012). Innledningsvis henvises det til flere studier som er berørt tidligere, men ikke minst en studie av BlogHer/Compass Partners (Wright & Page, 2009) som viser at kvinner er så dedikert til bloggingen sin, at de er villig til å gi opp både annen teknologi for å fortsette bloggingen, alt unntagen sjokolade! Stavrositu og Sundar påstår faktisk at kvinner har utkonkurrert mannlige bloggere både på antall og varighet av blogger (2012, s. 369). Til tross for dette har Harp og Tremayne (2006) vist at den politiske blogglista er ekstremt kjønnsdelt.

Stavrositu og Sundar (2012, s. 371) har to perspektiver i sin kvinneretta studie; Det ene handler om blogging som næring for en «sense of agency» (SOA) og en «sense of community» (SOC). «Sense of agency», eller en følelse av handlekraft, forstås i denne konteksten som at kvinner opplever at deres deltakelse utgjør en forskjell i deres sosiale felt, at det betyr noe for dem selv og andre det de skriver i bloggen sin. Det andre punktet kan forstås som gruppetilhørighet, at bloggen får en rolle blant en gruppe mennesker som konstruerer felles identiteter i samhandling. Fokuset deres er på tre temaer: Samhørighet, mestring og kontroll over aspekter i ens liv og sist, evnen til å skape endring. Alt dette samsvarer med demokratiske potensiale som ligger i Herring mfl. (2005) som jeg innleder dette kapittelet med.

Stavrositu og Sundar (2012, s. 382) rapporterer om solide bevis for egenrapportert psykologisk styrking som en gevinst ved blogging, uten at de dermed kan stå bak påstander om at blogging er *årsaken*. De tok for seg hvorvidt kommentarer genererer sterk gruppefølelse, men mindre på handlingskraft, og hvorvidt mange «treff» på bloggen gir forskjellig utslag på følelsen av handlingskraft og mindre på gruppefølelsen. Både personlige- og filterblogger deltok. Et noe overraskende funn var en manglende psykologisk distinksjon mellom den personlige bloggen og filterbloggen, og forklaringen ligger i selve skrivingen som det avgjørende.

Fra et psykoanalytisk ståsted er det ikke vanskelig å tenke seg at mange treff og mange kommentarer på ens personlige blogg har sterk innflytelse på ens psykologiske tilstand, egenvurdering og generelle selvtilit. Det interessante kan være i hvilken grad kvinner kan bruke bloggen til en form for «psychological empowerment», eller om det skaper et falskt selvilde. Likevel finner Stavrositu og Sundar (2012) flere funn av positiv selvstyrking. Dette forutsetter imidlertid at kommentarer på bloggen er positive eller nøytrale, for også

Stavrositu og Sundar viser til studier hvor kvinnelige bloggere mottar negative tilbakemeldinger og drapstrusler, noe som har motsatt virkning.

Så langt har vi vist til at både statistikk og struktur kan underkjenne kvinners stilling i bloggospfæren. Til tross for at kvinners andel av bloggospfæren ikke kan fastslås definitivt, er det mye som tyder på at den personlige dagboksbloggen er kvinnedominert. En viktig problematikk er at kvinner ikke når fram i den politiske offentligheten og hvordan offentligheten møter den personlige bloggen. Samtidig viser også studier at kvinner har stort utbytte av blogging, selv om den også kan betraktes som uten autoritet og utenfor kontroll. En skal ikke se bort fra at det er en allmenn oppfatning at kvinners personlige blogging er «unødvendig» og «pinlig babbel» i moderne tid. Mois (1995, s. 129ff) studier av Simone Beauvoirs (2002) selvfortellinger fikk slike karakteristikk i fransk kulturliv på midten av forrige århundre.

I dette kapitlet har sentral bloggteori blitt undersøkt i et feministisk perspektiv. Det er også tydelig at våre innarbeidete oppfatninger av skillet mellom offentlig og privat, samt tale og skrift, i dag er under revisjon som følge av den teknologiske utviklingen. Disse motsetningene som bloggteorien tematiserer, skal jeg ta med videre til feministisk teori. Cixous' (2003) definisjon av *feministisk skrivemåte* kan bidra til å utdype vår forståelse, særlig de språklige forståelsesrammene vi lever i.

Hva som kjennetegner kvinners blogging vil videre bli belyst gjennom feministisk teori knyttet til skrivemåte og performativitet i den hensikt å skissere en hensiktsmessig analysemodell.

2.4 Feministisk teori og performativitet

I tidligere nevnt artikkel om kvinner i litteraturen bemerker Toril Moi at spørsmålet om den kvinnelige forfatteren har forsvunnet fra feministisk teori (Moi, 2008). Det ble gjort et betydelig arbeid både politisk, teoretisk og pragmatisk for å synliggjøre kvinner på alle områder av samfunnet i kvinnekampens gullalder på 1970- og 1980-tallet. Sentralt i det feministiske feltet er selvfølgelig Simone de Beauvoir, men også Hélène Cixous, Luce Irigaray og Julia Kristeva bidro sterkt i utviklingen av teorier rundt kvinnelighet og skrift som vi skal se.

Helt sentralt i dette arbeidet står begrepet «écriture féminine», som i mange tekster er oversatt til kvinneskrift. I denne oppgaven velger jeg å bruke begrepet *feministisk*

---

skrivemåte. Årsaken til at jeg ikke vil bruke begrepet «kvinneskraft» er at det kan tolkes i mange retninger, også som kvinners håndskrift. Videre velger jeg å bruke betegnelsen *feministisk* framfor *feminin* fordi ordet «feminin» er knyttet til en patriarkalsk tenkemåte, hvor mannen er den som definerer hva som er «feminint» - altså er begrepet i for stor grad knyttet til kvinnelighet som kulturell konstruksjon definert av menn. Jeg vil også avgrense meg fra en essensialistisk forståelse av ideen om at det finnes spesielle trekk ved kvinners måte å skrive på som er knyttet til biologisk kjønn. Kjønn er sosiale konstruksjoner i samfunnet, og begrepet *feministisk skrivemåte* innebærer på ingen måte at kvinner er født til å skrive på en spesiell måte. De betyr heller ikke at ikke menn kan skrive på en *feministisk* måte. Tanken bak *écriture féminine* har opprinnelse i tradisjonell språkstrukturalistisk teori, som viser at vår begrepsmessige forskjellstenkning er språkkonstruksjoner med basis i mannlige maktstrukturer i samfunnet. Det handler derfor ikke om at kvinner er biologisk determinert for å skrive på en spesielt poetisk, fantasifull og feminin måte. Feministisk skrivemåte uttrykker derimot en presis tilknytning til en ikke-patriarkalsk språk- og litteraturforståelse som analyserer kvinners tekster i lys av feministisk teori. Begrepsbruken samsvarer derfor med flere områder innenfor humanistiske vitenskaper – som feministisk litteraturteori.

Moi (2008, s. 10) trekker fram særlig to trekk som har bidratt til at den kvinnelige forfatteren har blitt borte i feministisk teori. I sin redegjørelse knytter hun utviklingen av poststrukturalistiske teorier til Ronald Barthes' (1977) essay om forfatterens død og til Derridas (1977) tekstteorier¹⁶ – om at en tekst lever sitt eget liv etter at forfatteren har gitt den fra seg. Begge disse teoretiske retningene reduserte, eller torpederte hele spørsmålet om den kvinnelige forfatteren, etter hennes mening. Det skulle med det ikke ha noe å si hvem som egentlig hadde skrevet teksten. Opp mot dette står den feministiske bevegelsen som vil være solidarisk og støtte opp om kvinnelige forfattere. Det andre trekket Moi påpeker, adresseres til Judith Butler (2007). Ifølge Moi angriper Butler bruken av begrepene «kvinne» og «mann», og mener at vår forståelse av kvinne/mann er bundet opp i stereotypisk kjønnsforståelse som ekskluderer svært mange. Hun vil heller bruke begrepet *kjønn* som ifølge Moi gir uttrykk for «en performativ effekt av heterosexistiske og heteronormative maktstrukturer» (2008, s. 12). Dette er forstått som at kjønn er noe vi skaper selv gjennom å gjøre «kjønnete ting», altså gjør vi «kvinneting» mens vi konstruerer vår kvinnelige identitet.

---

¹⁶ Moi behandler Derridas tekstteorier mer utførlig i artikkelen *Språkets tvangstrøye: Om poststrukturalistisk språkteori og queer teori* (Moi, 2007), og jeg omtaler også denne problematikken under punkt 2.7.

Dette er i samsvar med de Beauvoirs store arbeid i «Det andra könet» (Beauvoir, 2002). Begge mener altså at kjønn er en sosial konstruksjon og teoretiserer hvordan det har oppstått, men ingen av dem sier noe om *hva vi skal gjøre* nå når kjønn først har oppstått, som Moi peker på (2008, s. 12).

Diskusjonen rundt en feministisk skrivemåte har altså gått i stå etter Mois (2008, s. 8-10) mening, og hun etterlyser ny teori som setter fokus på kvinnelige forfattere i et sexistisk samfunn. Det er på sett og vis et berettiget spørsmål, om enn noe bombastisk.

Kjønnsforskningen har muligens tatt en litt annen vei enn det som var vanlig for den feministiske bevegelsen fra forrige århundre. Gjennom å undersøke feministiske praksiser kan vi i dag kan avdekke i hvilken grad feministisk skrivemåte kommer til uttrykk, og i særdeleshet – om den finnes slik blant annet Cixous (2003) så den for seg. Et av de sentrale motsetningsparene i patriarkalsk tenkemåte, forholdet mellom det offentlige og private, representerer alene ett uttrykk for at feministisk skrivemåte har sprengkraft i praksisfeltet.

Moi (2008, s. 14) spør hva som skjer når en kvinne ytrer seg offentlig og kaller det «Beauvoirs dilemma». Det er liten tvil om at Beauvoir ble hardt angrepet både personlig og politisk i sitt liv. Det er også hevet over enhver tvil at kvinner også i dag utsettes for drapstrusler og hets på Internett. Moi gir med rette uttrykk for harme over hvordan de Beauvoir ble behandlet av sine kvinnelige samtidige. Noe av Mois skepsis til Cixous' feministiske skrivemåte kan ha sammenheng med dette¹⁷. Cixous refererer overhodet ikke til Beauvoir i teksten *Medusas latter* (2003), til tross for at den sto i et spesialnummer om nevnte Beauvoir (Moi, s. 270). Det er et viktig poeng i *Medusas latter* (Cixous, 2003, s. 274) at kvinner skal være «kvinne for kvinnene», men i stedet føyer altså Cixous seg inn i rekken av franske intellektuelles fordømmelse og fortielse av Beauvoir. Det er derfor politiske og patriarkalske subjektposisjoner som viser seg i denne årelange uenigheten om feministisk skrivemåte. For sånn det «Beauvoirske dilemma» er definert av Moi, rammer det bare kvinner *på grunnlag av kjønn*, og derfor forskjellig fra menn som kan ha liknende problemer (2008, s. 14). I menns tilfeller kan det heller snakk om andre årsaker til hets og fortielser sånn som etnisitet, klassesetilhørighet eller liknende.

Det er derfor særlig interessant å forsøke å avdekke om det å skrive blogg er en «kjønnet» aktivitet, og hvorvidt det «Beauvoirske dilemma» rammer kvinner som blogger. Motsatt kan det også være verdt et ekstra blick på hvorvidt kvinners bloggaktivitet *ikke* er «kjønnet

---

¹⁷ Jf. også Mois kritikk av strukturalistisk språkteori i pkt. 2.7.

aktivitet» i og med at det etter Beauvoirs tankesett vil, følge Moi, være en transcendent aktivitet – altså en utadrettet nøytral aktivitet (Moi, 1995, s. 233). Disse feministiske teoretikerne forholder seg jo til det trykte mediet, boka og magasinformatet. Hvis kvinner primært blogger om tradisjonelle kvinnetemaer som familieliv og håndarbeid, vil de i tradisjonell feministisk tenkning ikke sprengne rammene for sine kjønnsroller.

Før vi kommer så langt må jeg redegjøre for hva feministisk skrivemåte skal tolkes som.

2.5 Feministisk skrivemåte – Hélène Cixous

«Jeg skal snakke om den feminine skriften: om det den skal gjøre. Kvinnen må skrive seg selv: Kvinnen må skrive kvinne og få kvinnene til å komme til skriften som de har vært fjernet fra like voldelig som fra kroppene sine, av samme grunn, gjennom samme lov, med samme dødelige mål. Kvinnen må komme til teksten som til verden og til historien – på egne ben» (Cixous, 2003, s. 268)

Cixous (2003) er en del av en strukturalistisk fransk teoritradisjon, og for henne er psykoanalytisk språkfilosofi basis for hennes teorier om *écriture féminine*. Tanken er at vårt symbolspråk er basert på en forståelse av tegn som er bygget på *forskjeller*. Vi forstår begreper ut fra hva det står i motsetning til, dette som blir betegnet som «Farens lov» - *den Symbolske orden*, det som flere i den franske tradisjonen kaller «det fallosentriske systemet». Opp mot dette står det moderlige – det *imaginære*, det førspråklige og ikke-forskjellsorienterte. Det er i dette området Cixous ser for seg *écriture féminine*. «Writing in the feminine is passing on what is cut out by the Symbolic, the voice of the mother, passing on what is most archaic», som hun sier (Cixous, 1981, s. 54). I utgangspunktet kan betegnelsen «arkaisk» virke helt på siden i en undersøkelse av bloggtekster i en digital tid, men kanskje adjektivet kan gi mening hvis vi trekker en tråd tilbake til bloggteorier i forrige kapittel. Her tenker jeg på de som mener at digitale tekster på flere måter bringer oss tilbake til en tekstkultur fra før trykkekunstens tid.

I *Medusas latter* (Cixous, 2003) forklarer hun hva hun legger i feministisk skrivemåte, selv om hun også samtidig sier at det er umulig å definere den. Bakgrunnen er at hun mener en aldri kan teoretisere denne skrivepraksisen, «lukke den inne, gi regler for den, noe som ikke betyr at den ikke finnes» (2003, s. 275). Årsaken til det er nettopp fordi den alltid vil gå ut over en diskurs som styrer det fallosentriske systemet. Dette forstår jeg som manifesteringen av «Farens lov» og den *symbolske orden*. En kan tolke henne dithen at en feministisk skrivemåte ikke aksepterer symbolikken i vår vestlige tenkemåte, men vil søke å nøytralisere

---

begreper eller avkle språkstrukturer som sier at dag er bedre enn natt, eller at hvit er bedre enn svart. Det er denne dikotomiske tenkemåten jeg forfølger i denne oppgaven.

Etter hennes mening dreier det seg om en ny opprørsk skrift. For det er gjennom skriften en har muligheter til endring som kan forandre sosiale og kulturelle strukturer. Idet kvinnen skal frigjøre seg, sier Cixous at det skal skje på to nivåer:

- a) *Individuelt*. Gjennom å skrive vil kvinnen vende tilbake til den kroppen som er blitt kolonialisert av patriarkatet. Skrivningen vil gjøre at kvinnen vender tilbake til sin egen kropp og at «den lar seg høre» (2003, s. 272f). Cixous sier at kvinnen skal frigjøre seg fra overjeggstrukturen som har holdt henne skyldig. Dette samsvarer med objektiviseringen av kvinnen som «den andre» i Beauvoirs terminologi. «Skrive inn pusten fra hele kvinnen», sier Cixous.
- b) *Gjennom handling*. Når kvinnen tar «Ordet», trer hun også inn i historien, sier Cixous: «For endelig å bli aktiv og *igangsettende slik hun selv vil for sin egen del*, i ethvert symbolsystem, i enhver politisk prosess» (2003, s. 273). Og videre samme sted: «Hennes diskurs, om den er «teoretisk» eller politisk, er aldri enkel eller lineær, eller «objektivert», generalisert: Hun trekker sin egen historie med inn i historien».

Det er altså to momenter som kvalifiserer for feministisk skrivemåte. Det ene er at kvinner gjennom å skrive, blir subjekt i sitt eget liv, altså det performative som jeg kommer tilbake til under siste del av teorigjennomgangen. Det andre handler om at hun gjennom denne handlingen, skjærer gjennom det todelte patriarkalske språkunivers, gjennom dikotomiene. Gjennom dette skapes enhet og sammenheng fordi hun trekker sin egen historie med inn i historien. «Hun av-tenker den enhetliggjørende historien, den som ordner, som gjør likt og kanalisere kreftene og i praksis fører motsetningene tilbake til en eneste slagmark» (Cixous, 2003, s. 275).

Karin Munck (2004, s. 196) poengterer dette i Cixous' tekster, at hun dekonstruerte hele den vestlige verdens dikotomiske tenkning mellom sol/måne, kultur/natur, mann/kvinne osv. Munck sier samme sted at denne tekstanalysen nettopp står i motsetning til en essensialistisk orientering som blant annet Moi har kritisert Cixous for. I følge Munck er det i artikkelen *Sorties* Cixous (1986) går i dybden på historiens skapelse av kvinnen som «den andre» og på hvilken måte Hegels dialektiske filosofi gjennomsyrrer vårt fallosentriske system. Her bygger selvsagt Cixous på mye av Beauvoirs arbeid i *Det andra könet* (2002). Det er virkelig vanskelig å tenke utenfor motsetninger som «svart» og «hvit». Vi vet at disse

---

motsetningsparene i dag er framfor alt språklige konstruksjoner kulturelt bestemt av maktstrukturer i verden. Dette gjelder framfor alt, og for Cixous (2003), helt grunnleggende – det konstruerte motsetningsparet mann og kvinne, hvor *mann* er høyere rangert.

Cixous' (2003) tekst viser en utopisk tenkemåte i sin tid, og det interessante ved hennes poetiske og framtidstenkende tekst, er at det kanskje er først i den elektroniske tidsalder at vi kan se det hun kalte det «hvite blekket» materialisert. «Venninne, vakt deg for signifikanten som vil vise deg tilbake til et signifikants autoritet!» (Cixous, 2003, s. 285) er et tydelig spark til fallosentriske strukturalister, og vi skal se at flere av de franske feministiske teoretikerne også følger dette språklige aspektet ved marginaliseringen av kvinners tekster.

2.6 Irigaray og Kristeva

To andre teoretikere som har arbeidet med feministisk skrivemåte, er Luce Irigaray og Julia Kristeva. Den følgende redegjørelsen begrenser seg til dette aspektet, og min framstilling av teoretikerne Irigaray og Kristeva er i hovedsak bygget på Claudis framstilling i *Litteraturteori* (2013, s. 181-189). Disse teoretikerne kan supplere Cixous etter min mening, både fordi hennes tekst er veldig poetisk og appellativ, og kan framstå noe utilgjengelig i forhold til tolkning i en teoretisk tradisjon. Irigaray og Kristeva åpner dessuten for flere forståelser av begrepet feministisk skrivemåte som jeg finner fruktbare i analysen.

Irigaray har et liknende utgangspunkt som Cixous, sier Claudi (2004, s. 181). Hun opererer med samme strukturalistiske utgangspunkt, men bruker begrepet fallomorfiisme, definert som opphøyning av det som har fallisk form. Mannlig representasjon blir definert som normalitet og referanse, og kvinnen framstår som et speilbilde av han – et mangelfullt sådan. *Le parler femme*, er Irigarays parallelle begrep versus Cixous (2003), med en liten dreining mot «kvinnesnakk» eller «kvinnetale». Irigaray bruker kvinnekjønnnet både metaforisk og pragmatisk i sin forklaringsmodell. Her stilles det opp en motsetning til mannen, som har *synet* som sin primære og privilegerte sans. Kvinner på sin side er fokusert via kroppen og finner nytelse i berøringen. Dette vil derfor speiles i det kvinnelige språket. Der mannens syn leter etter forskjeller og kontraster (og er lineært organisert), er *le parler femme* dominert av samtidighet og av ikke-atskilte og ikke-fastlagte identiteter. Det kvinnelige språket «motsetter seg og sprenger enhver fast etablert form, figur, ide eller forestilling» hevder Irigaray (Irigaray, 1985, s. 79), her fra (Claudi, 2013, s. 182). Hun gjentar derfor Cixous' (2003, s. 275) motvilje mot å kategorisere og definere feministisk skrivemåte. Likevel har

---

begge en oppfatning av at det er en kvinnelig stil som skiller seg fra patriarkalsk mannlig, og må leses og høres på en annen måte.

Kristeva er i tilbakeholden med å karakterisere feministisk skrivemåte på grunn av kritikken¹⁸ mot den, ifølge Claudi (2013, s. 183f). Claudi sier videre samme sted at selv om både Cixous og Irigaray benekter at de har en vesenstenkemåte (essensialistisk) knyttet til hva som er «kvinnelig/feminint/feministisk», likner det likevel til forveksling en patriarkalsk forskjellstenkning, eller fallossentrisme med motsatt fortegn.

Det er i forhold til hennes kritikk av den strukturalistiske tenkemåten om det symbolske språket, særlig spørsmålet om den før-symbolske fasen, at hun er interessant i denne sammenheng. Kristevas poeng er at det språkløse, ikke-symbolske, preødipale og forskjellsløse *også er en form for språk* (Claudi, 2013, s. 184). Hun bruker begrepet *det Semiotiske* der Cixous bruker det «imaginære» (Cixous, 1981, s. 46). Når det symbolske språket består av et system på grunnlag av forskjeller, blir det u håndterlig med et semiotisk system som ikke viser til noe. Det før-språklige nivået betegner kanskje ingenting, og kommer bare til uttrykk som elementer som strider mot eller destabiliserer det symbolske språket. Eksempler Claudi refererer til samme sted er lydlige kvaliteter, rytme, rim, klang, intonasjon, gjentakelser, logiske brudd eller grammatiske uregelmessigheter. Det er altså to ulike språklige uttrykk:

- Det semiotiske språket er knytta til morsrollen og biologisk reproduksjon. Det er språket som går forut for den språklige og symbolske orden og domineres av forskjellsløshet og en preødipal mor-barn-enhet.
- Det symbolske språket er mannens orden. Det er uttrykkene som innstifter forskjeller, og disse er det som strukturerer det symbolske språket.

Disse to språklige uttrykkene er på ingen måte likeverdige, men derimot strukturert i et verdihierarki mellom mannlig og kvinnelig språkuttrykk. Kristeva framhever derfor at kvinner er dobbelt undertrykt, først i språket og deretter i samfunnet (Claudi, 2013, s. 185). Ytterligere interessant for oss blir det når hun framhever at kunsten og litteraturen har en vesentlig rolle i det å motarbeide undertrykkingen både språklig og samfunnsmessig. Argumentet hennes er at fantasien nettopp fungerer på helt andre måter enn den symbolske og patriarkalske. Dette fokuset på marginaliseringen av kvinner språklig sett, bidrar på lik

---

¹⁸ Denne kritikken blir omtalt under neste punkt (2.7).

---

linje med Cixous (2003) og Irigaray (Claudi, 2013, s. 181; Owesen, 2007) til å sette søkelys mot kvinners tekster, selv om deres tilnærming er ulik. Mange av skillelinjene som er trukket mellom dem kan også være uttrykk for datidens diskurs, og sånn sett i en digital tid være utdatert som vesensforskjeller.

Kristevas semiotiske språk har kvaliteter som fremdeles anses «unormert» i de fleste språknormeringsunivers, men utviklingen av elektroniske tekster over Internettet har vist oss at teknologien nettopp «tilrettelegger» en slik skrivepraksis. Dette kan derfor også være en del av en forklaringsmodell for kvinners bloggtekster som en feministisk skrivepraksis.

Bidragene fra Irigaray (Owesen, 2007) og Kristeva (Owesen, 2007) blir således både en bekreftelse på Cixous' (2007) feministiske skrivemåte og en utdypning. Irigaray bidrar med det samtidige, ikke-atskilte og de ikke-fastlagte identitetene. Kristeva på sin side bidrar med det pre-ødipale aspektet, og med det understreker at det forskjellsløse språket også er en form for språk.

2.7 Kritikken mot ideen om feministisk skrivemåte

Feministisk litteraturteori har primært vært opptatt av to aspekter, ifølge Claudy (2013, s. 187). På den ene siden et angloamerikansk miljø som fokuserte primært på litteraturhistorie, litteraturkritikere, forfattere og tekster. På den andre siden står den franske tradisjonen som på grunnlag av språkstrukturalistisk teori viste hvordan språket har iboende maktstrukturer. Begge hadde som mål å avdekke ideologiske forestillinger i samfunnet som tiller kvinner essensielle trekk i samsvar med biologisk kjønn. Disse retningene har i mer pragmatisk forstand blitt karakterisert som henholdsvis «likhetsfeminisme» og «forskjellsfeminisme» som jeg var inne på i innledningen. Det er den franske tradisjonen som primært har forfektet feministisk skrivemåte, representert ved de tre teoretikerne fra de foregående kapitlene. Feministisk skrivemåte har blitt tolket i essensiell retning, altså at det er trekk ved kvinner og kvinners tekster som er vesensforskjellig fra menns, og om disse tekstene mer eller mindre verdifulle i forhold til menns. Det angloamerikanske fokuset har hatt en mer pragmatisk vinkling, altså hvorvidt kvinnelitteraturen har en frigjørende praksis.

Moi blir av Claudy (2013, s. 188) ansett for å stå for en mellomposisjon mellom angloamerikansk og fransk feminisme og knytter det til to trekk: At kjønn verken handler om biologisk essens eller språklige konstruksjoner, men er knyttet til kjønn som sosialt konstruerte størrelser. Moi (2007) tar til orde for at fokuset rundt binære opposisjonspar kan

bli en tvangstrøye, og at en jo ikke kan slutte å bruke ordet «kvinne» fordi konnotasjonene implisitt er undertrykkende. Etter hennes mening holder det å fastslå at «kjønn og seksualitet er historisk omskiftelige og sosialt variable kategorier» (Moi, 2007, s. 230), og sier samme sted at «Derridas¹⁹ teori om betydning oppfattes tydeligvis som en allegori om identitet». Dette forstås som at fokuset rundt binære oppsisjonspar for språklig undertrykkelse ikke alene kan bidra til å forstå maktstrukturer i samfunn og språk, heller ikke for identitetsdannelse. Moi henviser til binære opposisjonspar som utgangspunktet også for Beauvoirs (2002) kritiske analyse der målet var å avdekke «ideologiske systemer som forsøker å framstille kultur som om det var natur» (2007, s. 234). Hun polemiserer derfor mot ideen om at språkets betydninger i seg selv er undertrykkende, og stiller opp mot dette språkpraksiser som viktige i det å endre våre forståelsesrammer. For Moi (2007, s. 229) inngår også dagligspråket som en naturlig del av en slik frigjørende betydningspraksis. For denne analysen innebærer derfor Moies perspektiver viktige innspill for forståelse av bloggpraksiser.

Viktig for denne undersøkelsen er om kvinners blogging er en form for identitetskonstruksjon av kvinner som sosialt kjønn, og på hvilken måte gir det seg uttrykk i tekstene. Et annet spørsmål kan være om kvinner også *omdefinerer* seg gjennom denne praksisen, og om de *endrer* betydningen av begreper. Fokuset er derfor ikke bare knyttet til språklige konstruksjoner isolert fra praksis, selv om disse teoriene utgjør en del av rammeverket.

Undersøkelsen av bloggtekstene vil derfor foregå på flere nivåer: Forekomst av feministisk skrivemåte, sosial konstruksjon av kjønn og identitet gjennom tekstene, og hvilken rolle det spiller både i de sosiale og kjønnsrelaterte praksisfeltet.

I denne gjennomgangen har vi sett at begrepet *écriture féminine* er mangslungent og uklart definert. Likevel er det trekk ved feministisk skrivemåte som kan utgjøre en forklaringsmodell for å undersøke om kvinners bloggtekster kan anses å representere en feministisk skrivemåte:

1. Det at kvinner gjennom disse tekstene inntar en subjektposisjon og er performative.
2. At feministisk skrivepraksis synes å oppløse mange av forskjellene i grunnleggende dikotomier som; maskulin/feminin, aktiv/passiv, kultur/natur, offentlig/privat,

---

¹⁹ Her henviser Toril Moi (2007, s. 240) til: Derrida, J. (1967). *De la Grammatologie*. Paris: Editions de Minuit.

skrift/tale, opphavsrett/allemannseie, fiksjon/virkelighet og en-til-mange kommunikasjon/dialog, for å nevne noen.

3. Tilstedeværelsen av kroppslige referanser og erfaringer som basis for et semiotisk språk – uten et verdihierarki (nøytraliserer det patriarkalske symbolske system baser på synet) og med ikke-fastlagt identiteter.
4. Hyperstruktur og ikke-linearitet som typisk for skrivemåten, der samtidighet, mangfoldighet og kompleksitet også er kjennetegn.
5. Destabilisering av symbolspråket gjennom både mangel på syntaks og språknormering, men også endret hierarkisk verdirekkefølge.
6. Kvinner som ofre for «Beauvoirs dilemma» når de trer utenfor stereotypiske kjønnsrollemodeller i offentligheten.

Sentrale trekk som er utgangspunkt for min undersøkelse, blir derfor om det er samsvar mellom noen av kriteriene for *écriture féminine* og kvinners bloggtekster slik de er skissert av blant annet Cixous (2003). Et blikk på måten de selv skriver kan bidra til å øke vår forståelse for hva feministisk skrivemåte kan være.

2.8 Beauvoir og Cixous – selv eksempler på feministisk skrivemåte?

I sin bok om Simone de Beauvoir skriver Moi (1995) om hvordan Beauvoir brukte skrivingen til å få bekreftet sitt egenverd og identitet. Moi viser at Beauvoirs selvbiografiske tekster er preget av todelte følelsesmessige strukturer:

... overflod eller fylde (liv, eksistens, kjærlighet, samhörighet, enhet) står i motsetning til tomhet og fravær (død, ikke-eksistens, alderdom, ensomhet, adskillelse, angst): på det fantasmatisk nivået skriver hun tydelig for speilbildets Andre som har som oppgave å holde narsissistens fremmedgjorte selvbilde sammen: dette er altså en skrift som bærer klare spor av det imaginære i Lacans forstand av ordet (Moi, 1995, s. 353).

Beauvoirs selvbiografiske tekster har derfor et tydelig preg av det vi har vist er «écriture féminine», og hennes tekster bekrefter Cixous', Kristeva og Irigarays forsøk på å lokalisere en skrivepraksis om kan gi uttrykk for det imaginære og det semiotiske språket.

Cixous' tekster bærer også sterkt preg av dette imaginære og semiotiske språket. Fra *Medusas latter* (2003), kan det sakses mange setninger som kvalifiserer på svært mange av

punktene ovenfor. Teksten er skrevet i første person, og den er utpreget ekspressiv og appellativ. Her er noen eksempler:

Og hvorfor skriver du ikke? Skriv! Skriften er for deg, du er for deg, kroppen din er din, ta den (ibid. s. 269).

Jeg skriver kvinne: Kvinnen må skrive kvinne. Og mannen mann (ibid. s. 270).

Vi, de fremmelige, vi, de fortrente i kulturen med de vakre munnene stengt med knebler, pollen, med pusten hindret, vi som er labyrintene, stigene, det nedtrampede rommet, de bestjålne – vi er «mørke» og vi er vakre (ibid. s. 271).

Mine øyne min tunge mine ører min nese min hud min munn min kropp – for – (den) andre (...) (ibid. s. 282).

Bare i disse fire korte sitatene finner vi en personlig tone, tydelig subjektposisjon og performativitet, muntlig stil i skriftlig form, kroppslige referanser og metaforisk språk, og mangel på syntaks for å nevne noe (for sistnevnte, se særlig det fjerde sitatet). Disse små sitatene er symptomatiske for hele artikkelen som jeg også finner litt springende, lite lineær og full av digresjoner, uten at jeg med det tillegger noen negative konnotasjoner. En feministisk omformulering av denne karakteristikken kan definitivt være; poetisk, mangfoldig, ikke-lineær og kompleks. I forhold til en patriarkalsk skrivemåte, eller vår kulturs oppfatning av en god artikkel, har denne trekk som på mange felt bryter med normen.

I tillegg til dette er Cixous kjent for sine metaforer (Munck, 2004, s. 13). Hun bruker homonymer på fransk for å få fram ekstrapoeng, som når hun snakker om moren (la mère) og havet (la mer) for å nevne ett av flere mulige eksempler fra *Medusas latter* (2003, s. 282). Hennes bruk av begrepet «hvitt blekk» er både knyttet opp mot morsmelk og det hvite arket. I forhold til «hvitt blekk» som morsmelk er det kraften fra morskjærligheten som gir betydning til begrepet, mens i forhold til det hvite arket, er betydningen «usynlig» - for å skrive med hvitt blekk (eller morsmelk) gir dårlig lesbarhet på hvitt papir (eller hvilket som helst papir) (2003, s. 274). Kerstin Muncks prosjekt handler mye om dette metaforiske språket, særlig bruken av fødselsmetaforer som er karakteristisk for Cixous (2004, s. 185f).

Vi ser altså at både Beauvoir og Cixous nettopp skriver på en måte som svarer til kjennetegnene ved feministisk skrivemåte. Hvordan denne skrivemåten igjen gir seg uttrykk i en sosial praksis og i et sosialt felt, aktualiserer både hvordan kvinnelige bloggere konstruerer kjønn gjennom sin skrivemåte og effekten dette har i feltet. Det vil derfor være nødvendig å se nærmere på performativitetsbegrepet.

2.9 Performativitet

Anne Scott Sørensen mener at den personlige bloggen (eller den intime bloggen som hun kaller den, jeg velger å bruke betegnelsen *personlig*), er kjennetegnet av den måten den er «indlejret i de sociale og ritualiserede fællesskaber på nettet» (Sørensen, 2008, s. 109). Slik jeg forstår henne, kategoriserer hun den personlige bloggen som «folkekunst» og som en del av dagliglivet og det øvrige sosiale liv. Samtidig signaliserer den personlige bloggeren en særlig rolle og ferdighet og anses som et «vanlig» menneske, omtrent som deg og meg.

Sørensen (2008) vektlegger den kommunikative handlingen som ligger i den personlige bloggingen, og karakteriserer den som indeksikalt performativ. Det betyr at en ser tydelig relasjon mellom det konstruerte selvet til forfatterne og teksten. Eller sagt på en annen måte: Det er en fysisk nærhet og årsakssammenheng mellom det bloggeren erfarer og det hun skriver om. Hennes fokus med referanser ligger primært i det refleksive og den kunstferdige talen; «En performance er refleksiv – den bøyer seg tilbake mod sig selv for at blive et objekt for sig selv», og videre «... så tematiserer den det hverdagslige, det almindelige og det ordinære i en spænding mellem liv og kunst, konvention og kreation, jævnfør etnologen Harvey Sacks' sentens, der tilsiger, at performance er «[o]n doing being ordinary»» (Sørensen, 2008, s. 110), noe som har relevans med Cixous' (2003) mening om at kvinner må skrive sitt liv. Det kan også være interessant å se på hvordan Sørensens begreper om den «kunstferdige» talen opp mot den «dagligdagse» viser seg i bloggtekstene.

Videre knytter Sørensen (2008, s. 110) denne refleksive performativiteten (av henne karakterisert som en etnopoetisk analyse utarbeidet av Kristin Langellier og Langellier & Eric Peterson²⁰) til en særlig estetisk kompetanse – her konkretisert i sjangrer som selvbiografi, dagbok og muntlig fortelling. Langellier og Eric vektlegger ifølge Sørensen, etableringen av det åpne kretsløpet mellom forteller og publikum, undersøkelse av estetiske former og sosiokulturelle ståsted inndelt i fire dimensjoner: Det kroppslige, det situative, det diskursive og den sosiale intervensjonen.

Det interessante i vår sammenheng er hvordan denne transmisjonen fra ett modus til et annet, eller performativiteten, gir seg konkret uttrykk i feministiske blogger. For det etnopoetiske fokus her er på ingen måte løsrevet fra spørsmål om konstruksjon av kjønnsidentitet eller

²⁰ Kristin Langellier, «Personal Narrative, Performance, Performativity: Two or Three Things I Know for Sure», *Text and Performance Quarterly*, vol 19, 1999, s. 125-144 og Kristin Langellier & Eric E. Peterson, *Storytelling in Daily Life. Performing Narrative*, Philadelphia: Temple University Press, 2004.

---

feministisk skrivemåte. Dette innrømmer jo Langellier og Eric gjennom sin inndeling i de fire dimensjonene; kroppslig, situativt, diskursivt og sosialt intervenserende.

Det åpne kretsløpet mellom forteller og publikum er derfor ikke noe entydig estetisk uttrykk fritt for verdihierarkiske trekk. Det er som når Cixous beskriver kvinnen i det hun åpner munnen offentlig. Kvinnen opplever ofte store kvaler, hjertet slår så det sprenges og hun faller ned i språkløshet. Og om hun overskrider denne dobbelte nøden, faller alltid hennes tale i det «maskuline døve øret», som Cixous sier «bare hører språket i hankjønn» (2003, s. 273). Det ligger altså en form for dobbeltstraff for en kvinne å ytre seg offentlig. Ikke bare blir hun overveldet av redsel for å åpne munnen, men når hun først åpner den, lukker patriarkatet ørene. Implisitt i det fallosentriske systemet ligger jo redselen for femininiteten som kimen til denne døvheden. Behovet for en arena, et praksisfelt, hvor kvinnen både kan åpne munnen og bli hørt, har derfor store konsekvenser i forhold til å nøytralisere dette mannlige traumet.

Et annet aspekt verdt å nevne her, er at Cixous selv utdefinerer mye av kvinners dagligliv i det hun skal komme ut av den «minelagte tausheten»: «Måtte hun unngå å få prakket på seg utkanten eller haremet som sitt område» (2003, s. 273). En kan ikke fri seg fra å tenke at her tar Cixous patriarkatets ståsted når hun definerer hva som er sentrum og utkant. Hvis noen skal skrive om strikking f.eks. måtte dette nødvendigvis være kvinner, og med det skulle en kanskje i tråd med Cixous marginalisere dette som «haremsvirksomhet».

Det blir et viktig fokus i analysen hvordan denne transmisjonen foregår, og om to feministiske blogger representerer en feministisk skrivepraksis. Hvordan denne transmisjonen også virker *kvinner i mellom* kan også være et aspekt. Hvis Cixous' teori om feministisk skrivemåte har relevans for feministiske blogger, vil det etter hennes mening være sann at kvinner vil finne den produktive kraften til den andre kvinnen (2003, s. 274), og skrive *biseksuelt*, noe som Cixous definerer som nøytralt og fritt for *forskjellstenkingen* i språket som vi har vist tidligere. Skrivehandlingen kan derfor ha store konsekvenser i å legitimere et felt. Tankegangen knytta til det fallosentriske systemet innebærer jo at patriarkatet vender det «døve øret» til, men kvinner kan jo godt høre etter? Noe som igjen innebærer at skrivehandlingen i seg selv, denne performativiteten, gir en produktivitet til andre kvinner som bidrar til å legitimere feltet bloggerne opererer i. Performativiteten er kanskje i feministiske blogger nærmere det Cixous definerte som det «hvite blekket»: «Skribe for å smi seg et antilogos-våpen», som hun sier (Cixous, 2003, s. 273). Dette betyr at den feministiske skrivepraksisen vil gå ut over diskursen...

... som styrer det fallosentriske systemet: Den finner sted og vil finne sted et annet sted enn innenfor de territorier som er underkastet det filosofisk-teoretiske herredømme. Den kan ikke la seg tenke av andre enn subjekter som knuser all automatikk, løperne i ytterkantene som ingen autoritet noensinne kan underkue (Cixous, 2003, s. 275f).

Mois (2008, s. 14) poeng om det «Beauvoirske dilemma» som er berørt i forrige kapittel, blir aktualisert her. Selv om kvinners handlingsrom er ivaretatt i lover og regler, er de sosialt konstruerte kjønne fremdeles virksomme i feltet. Hennes utledning om *ad feminam* kommer også inn under dette perspektivet. Det handler om at en reduserer et intellektuelt argument til dets personlige komponenter, sier Moi: «(...) as if the personal circumstances of an intellectual claim were always more important than the claim itself» (2005, s. 137f).

Når man først er definert som en *kvinnelig* skribent, sliter man med å beholde sin subjektivitet, sier Moi (2008, s. 16). Men dette avhenger av, etter min mening, hvilket praksisfelt man står i. Mois eksempler knytta til *kvinnelige* rektorer ved Harvard, *kvinnelige* forfattere osv. viser til praksisfelt som er mannsdominert og hvor mannen er universelt definert og kvinnen utdefinert. Den personlige bloggen *er* et annet praksisfelt, og spørsmålet om performativitet og subjektposisjon fortoner seg annerledes der, eller er kvalitativt forskjellig fra andre praksiser. For å bruke Bourdieus sosiologi slik Moi (2002, s. 255f) har presentert den, er defineringen av dette feltet avhengig av dens *legitimitet*. Feltet er definert av Bourdieu, sitert av Moi, som «et felt av objektive relasjoner mellom individer eller institusjoner som konkurrerer om det samme» (2002, s. 255) og at legitimiteten som symbolsk verdi er avhengig av feltets anerkjennelse, eller at det er «vigslet» som er Bourdieus begrep. Feltet utvikler videre sin *habitus*, som Bourdieu har definert som «et system av ulike disposisjoner tilpasset spillet (som foregår i spillet)», siterer Moi samme sted. Feltet er derfor avhengig av at spillerne konkurrerer om noe, deltar aktivt i spillet og har habitusen innabords for å kjenne regelverk, formål med spillet osv., eller som å forstå «det underforståtte pensum» i skolen som er Mois sammenlikning.

Det kan være interessant å avklare om den personlige bloggsjangeren rett og slett er et praksisfelt hvor kvinner per definisjon *er i subjektposisjon*, og at slik Moi (2008) forholder seg til kvinners subjektposisjon i manndominerte felt ikke kan tolkes på samme måte, eller er *biseksuell*, sånn Cixous (2003) karakteriserer den over. Dette har sammenheng med flere forhold: Det første er at kvinner på lik linje med menn har erobret verdensveven og digital teknologi i sin alminnelighet. For det andre har kvinner også erobret sosiale medier på lik linje med menn. Videre er bloggofæren et spesifikt medium, brukerstyrt og utenfor kontroll.

Med dette har aktørene i feltet til slutt egentlig anerkjent sin legitimitet. Er kvinners personlige blogging etablert som en normalitet, og med det også blitt en legitim referanse? Hvis det er sånn at om maktstrukturer i samfunnet utdefinerer feministiske bloggere, gjør deltakeren i feltet det samme? Eller for å sitere et herlig poeng av Moi:

På en måte er altså noe av min interesse for Bourdieu basert på min grunnleggende overbevisning om at mye av det den patriarkalske bevissthet liker å kategorisere som sladder, og attpåtil som damesladder, faktisk har sosial betydning. (...) Etter å ha lest Bourdieu føler jeg meg sikker på at det er mulig å knytte hverdagens trivielle detaljer til en mer generell samfunnsvitenskapelig analyse av makt. Det er i seg selv nok til å gjøre hans tilnærming forlokkende for feminister på utkikk etter en form for samfunnsvitenskapelig analyse som søker å løse opp eller overvinne det tradisjonelle skillet individuell/samfunnsmessig eller privat/offentlig (2002, s. 254).

Her trekker hun akkurat den spesifikke forbindelsen mellom teori og dagligliv, selv om hun også påpeker at Bourdieus tenkning er underteoretisert med hensyn til kjønn. Om patriarkatet kan defineres som *doxa*, altså der samfunnet har definert det mannlige som den sentrale og kvinner som «den andre», befinner kanskje den personlige bloggen seg i kjønnsfeltet, altså under det sosiale feltet. Det blir et eget praksisfelt. Bourdieus utlegning sier videre, ifølge Moi (2002, s. 256f), at krisene som oppstår i det sosiale feltet forårsaker *symbolsk vold*, noe som det «Beauvoirske dilemma» er et godt uttrykk for. Kvinners performativitet er kanskje heller ikke fri for *ad feminam* som vi har behandlet tidligere. Begge disse aspektene skal undersøkes i bloggane.

Et annet aspekt er knyttet til den indeksialiserte performativiteten sett i lys av språkfilosofien. Hvordan kunnskap og erkjennelse etableres er av postmodernismen ansett for å være *situert* – altså at «du sier/skriver som du gjør fordi du er kvinne». Opp mot dette står tradisjonen fra Saussure om at språket er et lukket system «helt avskåret fra virkeligheten», som Moi gjengir den (2013, s. 24). Altså at språket ikke har performativitet og bare tjener som et verktøy for kommunikasjon. Dette er tilbakevist av Kristeva (Claudi, 2013) som nevnt tidligere, hvor hun påpeker språkets doble karakter, og hvordan kvinner er dobbelt undertrykt både gjennom språket og samfunnet.

Språket er altså i seg selv performativt, vi handler når vi snakker og skriver. I tillegg fungerer disse språkhandlingene som en sosial praksis i samfunnet og er performative og identitetskonstruerende i praksisfeltet. Moi velger å polemisere mot det hun kaller en «scientistisk» filosofi (2013, s. 27f), som mener at absolutt sannhet bare kan bekreftes av naturvitenskapen. Opp mot dette står en språkfilosofi hun baserer på Cavelli, Austen og

---

Wittgenstein (Moi, 2007, s. 229), som handler om at dagligspråket forteller om vår livsform (Moi, 2013). På denne måten vil det vi sier og skriver også si mye om vår filosofi, hvem vi er og hva vi vil. Videre sier Moi at: «Den som taler er alltid ansvarlig for det han eller hun sier» (2013, s. 24). Språket er ikke løsrevet fra virkeligheten, samtidig eksisterer heller ikke virkeligheten løsrevet fra språklig praksis. Det er her Moi representerer mellomposisjon, som jeg har nevnt tidligere. Det skal derfor bli interessant å se i hvilken grad de feministiske bloggene i studien forholder seg til konsekvensene av sine skrivehandlinger.

For å oppsummere spørsmålet om hvordan performativitet i feministiske blogger skal tolkes: Som vi har sett er den personlige bloggen i seg selv en performativ skrivepraksis nært knyttet til dagliglivet. Den er indeksial, forstått som at en ser sporet av forfatteren i teksten og reflekterer tilbake på den performative identitetskonstruksjonen. Samtidig foregår denne performative praksisen i et sosialt felt, hvor kjønnsfeltet inngår som en viktig del. Setter de kvinnelige bloggerne seg selv i en subjektposisjon, eller opprettholder de rollen som «den andre» og forblir i «haremet». Dette er et sentralt aspekt, selv om en også må stille spørsmål ved det samme «haremet», for sånn jeg forstår Cixous (2003) er det illegitimt.

Den indeksiale og refleksive performativiteten bidrar også til at de skaper en slags mytologi om seg selv, hvor bloggingen som språkpraksis skaper et sosialt og rituelt fellesskap hvor de selv har regien. Her skaper de et etnopoetisk univers hvor deres selvfortelling er drivkraften, og man kan også lure på om det er andre krefter som styrer bloggernes skrivning og publikums lesning. Skriver de «kvinne for kvinnene», og hvilke konsekvenser har det i feltet? I hvilken grad makt utøves i feltet kan også synliggjøres, for har bloggene deres undertrykkende strukturer som medfører *ad feminam*, eller er de primært utsatt for det «Beauvoirske dilemma».

Cixous (2003) beskriver de to nivåene for frigjøring (kapittel 2.5) både gjennom å realisere seg individuelt gjennom skrivningen, og i den sosiale handlingen i praksisfeltet. Moi (1995, 2005) begrunner dagligspråkets performativitet som en del av en livsfilosofi og en frigjørende sosial praksis i samsvar både med Beauvoirs teori og skrivepraksis.

Disse måtene å nærme seg performativitetsbegrepet blir utgangspunktet for en analysemodell som har til hensikt å fastslå om feministisk skrivemåte er typisk for kvinners personlige blogger. Feministisk skrivemåte kan representere en performativ handling, men ikke nødvendigvis. Jeg forstår performativitetsbegrepet i mer overordnet forstand, fordi det sier mer om hvordan man agerer i det sosiale feltet. På sett og vis innebærer dette også en utvidelse av begrepet «écriture féminine» slik Cixous (2003) har skissert det.

Selv om flere av performativitetsaspektene spesifikt gjelder for blogger i denne gjennomgangen, er det likevel noen metodiske aspekter som har betydning for hvordan vi skal kjennetegne bloggene i studien. Dette utgjør siste del av det teoretiske rammeverket.

2.10 Metodiske betraktninger i analysen av bloggsfæren som praksisfelt

Rent metodisk kan det være nyttig, ut over de ovenstående undersøkelsesområdene, å definere noen fellestrekk til bruk på bloggene i analysen. Det handler om den selvbiografiske strukturen, og særlig forholdet mellom forfatteren, fortelleren og hovedpersonen. Et viktig kriterium og krav for en selvfortelling er opphavelig fra Philippe Lejeune²¹ som siteres av Sørensen: «den retrospektive prosa-fortelling, skrevet af en virkelig person om hans egen eksistens, hvor fokus er på hans individuelle liv, især på historien om hans personlighed²²» (Sørensen, 2008, s. 105). Hun oppsummerer at det prosaiske, det retrospektive, den narrative konstruksjonen og interessen for karakterdannelsen er sentral. Kerstin Munck henviser også til Lejeunes definisjon (Munck, 2004, s. 76), men mener det må skilles mellom «selvbiografi» og «selvbiografiske innslag». Sentralt for Lejeune er hans vektlegging av leserkontrakten mellom leseren og skribenten, ifølge Sørensen. Dreier dette seg om en selvbiografisk fortelling med sammenfall mellom forteller og hovedperson, eller er dette en roman hvor fortellerstemmen er fristilt. Munck (2004, s. 76) anser f.eks. ikke at Cixous inngår noe selvbiografisk pakt med leseren, men at hennes tekster har sterke selvbiografiske innslag. Munck sier samme sted at hun også finner det besynderlig at Lejeune i sin kategorisering ikke klarte å finne et verk innenfor romansjangeren hvor det var sammenfall mellom hovedpersonen og forfatternavnet. Karl Ove Knausgård kan vi vel si har skapt mindre avstand mellom hovedpersonen i en roman og forfatteren, og med det utfordret dette spørsmålet. En kan jo undre seg over hvorvidt den selvframstillende romanen som vi har sett flere eksempler på det siste tiåret, nettopp er en respons på en måte å skrive på som er formet av sosiale medier. I dette ligger det også en leserforventning som er svært interessant. Hvor mye krever leserne å få vite, og hvor sannferdig krever de at man er? En kan spekulere i

²¹ Sørensens (2008, s. 122) referanse (og hennes oversettelse): Lejeune, Philippe (1989). *On Autobiography*, Minneapolis: University of Minnesota.

²² Jeg vil gjerne bemerke bruken av hankjønn i dette sitatet (som seg hør og bør i en feministisk oppgave).

---

hvorvidt det tradisjonelle narrative begjæret blir utvidet med en nysgjerrighet om kjente menneskers gjøren og laden.

Det er økende narrative trekk i selvfortellinger på nett, og et berettiget spørsmål er om dette kan være noe av årsaken til at blogg har blitt et så sterkt medium. Påminnelsen fra tidlige litteraturstudier ringer likevel i bakhodet ved lesninger med personal synsvinkel: «Stol aldri på en jeg-forteller». For hva som er fiksjon og virkelighet i dag, er i aller høyeste grader utydelig og under rekonstruksjon. Samtidig har jeg vist via Moi (2005, s. 121ff) og Cixous (2003) at førstepersonsfortelleren ikke på noen måte kan avskrives som nødvendigvis upålitelig, for hvis denne litterære preferansen er patriarkalsk fundert, vil begrepsparet offentlig/privat (og implisitt første- og tredjepersonsforteller) kanskje ikke stå i et dikotomisk forhold til hverandre.

Videre tematiserer den personlige bloggen, eller den «intime» bloggen som Sørensen (2008) omtaler den, hvordan vi konstruerer identitet og minner. Hele vår kulturs idekonstruksjon av minner, og hvilken autentisitet og autoritet den har, blir i vår tid dekonstruert både av nevropsykologien og av litteraturvitenskapen. Et interessant moment i analysen vil også være hvordan bloggerne forholder seg til sin egen presentasjon. Tekstmengden de leverer er betydelig, og det må være problematisk å ha samsvar mellom en tidligere fortelling og gjengivelsen i ettertid. Bloggpostene går ut på dato, akkurat som avisartikkelen. Implisitt i en leserkontrakt inngår et viktig poeng om at forfatteren signaliserer en vilje til å fortelle om livet sitt så ærlig og sannferdig som mulig. Det kan derfor være interessant å se i hvilken grad dette er gjennomførbart for de to bloggene i analysen.

Det er også interessant å se hvordan lesernes narrative begjær, alternativt nysgjerrighet, blir drivkraft i persepsjonen. Samtidig kan det også bli en tvangstrøye for bloggeren skrivepraksis og hindre dem i å skrive fritt. Når «folk» i følge Rettberg (2008, s. 2) spør hvordan og hvorfor noen vil dele sin personlige dagbok på nettet, kan en jo stille spørsmålet tilbake. Hvorfor vil «folk» vil lese det? Hvordan både lesere og samfunn forholder seg til bloggernes autentisitet har nok betydning. Det har vært eksempler på bloggere med fiktiv agenda og identitet, noe som oppfattes som et svik av leserne²³. I tillegg handler det om hvor pålitelig vi finner en førstepersonsforteller opp mot en tredjepersonsforteller. Ideen om den «nøytrale» fortelleren som har avstand til det fortalte står opp mot teoriene rundt feministisk

---

²³ <http://www.nrk.no/vestfold/falsk-kreftblogger-sa-seg-skyldig-1.7923094>

skrivemåte. Det *er* et vesentlig trekk at kvinner skriver ut fra sin egen erfaringsbakgrunn, og at dette perspektivet avmarginaliseres i kulturen også.

De feministiske bloggene i min analyse har et stort spekter. Det er etnopoetikk, hverdagslige betraktninger om alt fra jobb, innredning og barneoppdragelse, det er politiske analyser og appeller, det er hobbyrelaterte og næringsrelaterte spørsmål, reiseskildringer og samtidig med alt dette – en pågående kommunikasjon med leserne. Bloggingen er en sosial praksis for bloggerne. Det er selvrealisering, det er kommunikasjon, det er propaganda og det er delvis levebrød.

I dette kapitlet har jeg skissert et teoretisk rammeverk for å utvikle en analysemodell til bruk for feministisk skrivemåte. Målet med analysen er å identifisere trekk i de to utvalgte bloggene som bekrefter eller avkrefter forskningsspørsmålet om hvorvidt kvinners bloggpraksis er en materialisert feministisk skrivepraksis.

3. Feministiske blogger

Det teoretiske rammeverket i forrige kapittel har gitt en analysemodell som vil brukes som utgangspunkt. Mitt analysefokus vil dreie seg rundt følgende tre områder:

Feministisk skrivemåte (a)

Opphevelse av dikotomiene (binære opposisjonspar som prioriterer det maskuline og fortrenger det feministiske). Skriver bloggerne biseksuelt (underforstått nøytralt). Her vil jeg undersøke motsetningspar som: Maskulin/feminin, offentlig/privat, skrift/tale, aktiv/passiv, opphavsrett/allemannseie, fiksjon/virkelighet og en-til-mange kommunikasjon/dialog.

Kroppslige erfaringer som basis for semiotisk språk: Vektlegger feministiske blogger følelsesmessige og kroppslige erfaringer som grunnlag for sin hverdagsfilosofi og sine hverdagsfortellinger, og framstår de med ikke-fastlagte identiteter? Hyperstrukturen som brukergrensesnitt i blogger, i tillegg til trekk som ikke-linearitet, samtidighet, kompleksitet og mangfoldighet. Destabiliseres symbolspråket i bloggene? Hvordan er skrivepraksisen i forhold til mangel på syntaks og språknormering?

Performativitet (b)

Konstrueres kjønn gjennom en personlig blogg? Hvordan fungerer den indeksikale performativiteten og hvordan reflektere denne tilbake på identitetskonstruksjonen? Er den feministiske bloggen en manifestert subjektposisjon for kvinner og en ny normalitet? Hva slags performativ strategi blir praktisert? Skriver disse bloggerne om «kvinneemner» og befinner seg i «haremet», eller deltar de aktivt diskursivt i det underliggende kjønnsfeltet. Hvordan stiller valgte subjektposisjon seg i forhold til feministisk teori, er dagliglivets etnopoetikk legitimt i den feministiske diskursen? Hva er utkant og periferi i praksisfeltet, og hva innebærer en eventuell legitimitet av feltet? I hvilken grad rammes bloggerne av *ad feminam*, eller «Beauvoirs dilemma».

Metodiske trekk (c)

Her vil jeg undersøke om det er etablert en leserkontrakt. Her er også fortellerperspektivets autenticitet et viktig aspekt. Hvordan praktiseres bloggen i forhold til leserforventninger, og hvilke regler brukes? Lever de opp til intensjonen om å fortelle ærlig og sannferdig? Hvilke andre kjennetegn viser bloggene?

Disse tre områdene vil utgjøre analysefokuset i det følgende.

Jeg har valgt å presentere de to bloggene hver for seg, det gir mulighet til fordypning i hver av dem. Der Lady Dahmers (svensk) blogg er profilert kvinnepolitisk, er Liselottes (dansk) orientert mot dagliglivets gleder og sorger. Begge bloggerne er voksne, bevisste kvinner som har blogget i over ti år, og de har også betydelig digital kompetanse som resultat av dette. Analysen gir først en presentasjon av bloggen, og deretter vil de tre områdene bli belyst. Postene i analysen er nummerert i kronologisk rekkefølge, altså motsatt av hvordan de blir publisert på nettet og jeg har datert dem der det er funnet hensiktsmessig. Alle bilder og utklipp er hentet fra bloggene unntagen der det er spesifisert.

3.1 Slagt en hellig ko

Liselotte Weller (2003-2014) har blogget i over ti år, og bør vel med sin oppstart i 2003 anses for å være en bloggerveteran. Hennes egenpresentasjon oppdateres i tråd med at alderen siger på, og er nå litt over 50 år. Bloggen til Liselotte er en av Danmarks mest leste, og ligger i skrivende stund (7. april 2014) på fjerdeplass på bloggstatistikken Bloggtoppen.dk²⁴. Av tidligere poster kan jeg se at hun har ligget i toppen av denne statistikken i lang tid. Dette kan tyde på høy bevissthet rundt mekanismene i statistikken som jeg var inne på under bloggteorien. De siste 30 dager (mars 2014) hadde hun et romslig anslag på 5000 unike besøk per dag (se diagram nedenfor), noe som gir 150 000 treff på en måned. I mitt utvalg – september 2013 – er det 56 poster og totalt 817 kommentarer (pr. 22. april 2014), som gir et snitt på ca. 15 kommentarer per post.

Her skriver...

Liselotte

50 årig fartglad grafiker, illustratør, ordjonglør, tegnsprogtolk og mor til to - én levende - én nu kun i hjertet.
Skriver dagligt på Slagt en hellig ko. Taler og tegner og både med og uden hænder og er flittig og uopfordret ansøger til jobbet som ferieafleser for The Stig.

Jeg har Danmarks absolut bedst udbyggede garnlager. Jeg kan turbostrikke, tegne temmelig godt og overleve det meste. Jeg kan også sejle i kano, spise oliven og elske, så man næsten dør af det. Jeg kan grine. Højt og længe. Jeg kan sagtens overleve at være grim og så er jeg mor. Det sidste trumfer det meste.

Siden her er min digitale sættekasse med kig ind i min håndholdte hverdag. Du er hjertelig velkommen.

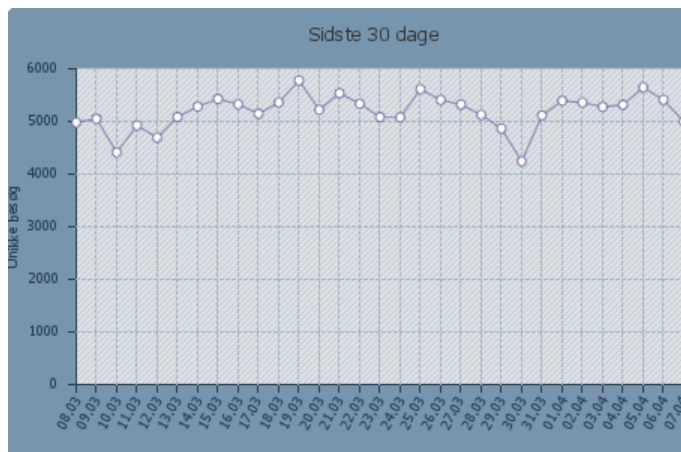
Jeg kan altid kontaktes på:

liselotte@
slagtenhelligko.dk

²⁴ <http://www.bloggtoppen.dk/da/home/category/0/1>

Hennes egenpresentasjon på forsiden forteller at hun er grafisk utdannet, hun jobber som illustratør (muligens også tekstforfatter – jf «ordjonglør»), noe hennes blogg også gir et meget tydelig inntrykk av. Layout og stil er profesjonelt og estetisk utført («hjemmerørt tema» etter hennes egen mening), og hun holder til hos

WordPress («i maskinhuset», som hun kaller det). I tillegg kan hun også snakke med hendene, hun er altså også utdannet tegnspråkstolk.

Ut over det profesjonelle livet er hun det en kan kalle en ekstremstrikker og presenterer seg også som «ferieafløser for The Stig», som refererer til motorsportssjåføren i BBC-programmet *Top Gear*²⁵.

I egenpresentasjonen «Lidt om mig»²⁶ forstår vi at hun er mor til to, hvorav en er død (og her blir man lenket til en post fra 29. desember 2007 hvor det er rundt ett år siden sønnen Alexander døde), og en datter begynnelsen av tjuetårene som heter Oline. Hun har Danmarks største garnlager, for ektemannen Kenneth (som vi blir kjent med både under riktig navn og benevnelsen «chefen» som refererer til Garnudsalg.dk), driver en internetbutikk for garn.

Hun framstiller seg her i tråd med det Sørensen kaller «chic-lit-bølgen» (2008, s. 113), en skrå og selvironisk stil hvor hun f.eks. sier at hun kan både elske og «grine» (dansk for 'å le'), overleve det å være «grim» (les: slem) og mener at det å være mor trumfer det meste.

Samme sted forteller hun at hennes opprinnelige intensjon var å «slakte et par hellige køer», noe som betyr at hun ville stille spørsmålstegn ved tabubelagte tema²⁷. Men hun reflekterer også over at virkeligheten ikke alltid svarer til denne intensjonen.

blogger
af lyst til
at bestemme!

blogger
af lyst til
verdensherredømme

Den øverste parolen sto på bloggen inntil omtrent februar 2014, den underste erstattet denne. Her øker ambisjonene!

²⁵ http://no.wikipedia.org/wiki/The_Stig

²⁶ <http://www.slagtenhelligko.dk/lidt-om-mig/>

Hun vil gjerne debattere, skrive, filosofere og lære. Hun sier f.eks.: «Jeg underviser og jeg undervises. Jeg utvikler og utvikles. Jeg bestræber meg på at leve hver dag, som var det den sidste. Jeg gjør det så godt jeg kan». Hun beskriver seg selv ganske ofte: «Jeg synes faktisk, at jeg er en veldig heldigt menneske og jeg glædes over det dagligt». Dette er en selvframstilling som ofte gjentas i hennes blogginnlegg, en kan nesten definere det som et slags mantra.

Hun formidler en del spørsmål hun blir stilt, men det er særlig ett spørsmål som står ut akkurat her: «Hvad får dig til at skrive alt det du gør offentlig??» Hennes svar er også interessant, fordi hun skriver først «Jeg ved det ikke», og videre får vi opprinnelsesfortellingen til bloggen. Det viser seg at hun faktisk skrev en dagbok på nettet på ett av sine domener og levde lykkelig uvitende (det står ikke hvor lenge) om at den ikke var privat.

En dag fandt jeg en e-mail i postkassen, som viste mig at den ikke var spor anonym. Der var også vedhæftet et forslag om at lave en weblog, som jeg naturligvis ikke anede hvad var, men det fandt jeg da så ud af. Siden har jeg hængt ved.

Dette kommer jeg tilbake til under punktet om performativitet.

Liselotte Weller har satt seg som mål å skrive en blogg daglig, og med blogging fra 2003 må det være langt over 4000 tekster hun har skrevet, og svært mange er også med illustrasjoner, primært egne foto, men også en og annen video. Det er en velutviklet multimodal tekst. Hvor mange bilder dette utgjør kan jo være en studie i seg selv. Jeg har tatt for meg september måned 2013, og det utgjør derfor et tilfeldig utvalg av tekster. Samtidig vil jeg påstå, etter å ha lest bloggen i et par års tid, at mitt utvalg er tilstrekkelig representativt.

a. Feministisk skrivemåte

Under dette punktet vil jeg fremheve noen av de binære opposisjonspar jeg finner i Liselottes blogg. Hvert begrepspar blir presentert i underoverskrifter.

Maskulin/feminin

Liselotte skriver i et poetisk og metaforisk språk i mange av postene sine og selv om det berører motsetningsparet maskulin/feminin, er det ingen kamporientert kvinnepolitisk stemme vi møter. Hun kan tolkes som om hun opprettholder stereotype ideer om

²⁷ http://snl.no/hellig_ku

maskulin/feminin, som når hun viser forståelse overfor mannen til en venninne de besøker i Vildmose 1. september: «Jeg må rose ham, for hans forudseenhet, for der blev kaglet, klukket og klirret i mange timer og det er svært at udholde, når man er mand, tror jeg ;-)», og i en annen post fra 19. september hvor hun er blitt påkjørt av en kvinne med handlevogn uttaler hun:

... og mig med en skade efter endnu en (desværre) kvinde, som ikke kunne styre Metros kundevogn. Det er som med biler. Hvis den absolut skal være stor som et hus, skal man altså have styr på hvor bred, lang og manøvredygtig den er. Det er der beskæmmende mange kvinder i Metro, der ikke har. Øv:-(-.

Samtidig er det liten tvil om at Liselotte skriver «kvinne for kvinnene». Det er et kvinnefellesskap hun skriver til, det er det hun gir næring til gjennom bloggen sin. Ellers framstår ikke Liselotte særlig aktiv i den kvinnepolitiske debatten foruten under sin anmeldelse av Caitlin Morans bok *Kunsten å være kvinne* (2013), som jeg kommer tilbake til nedenfor.

Liselotte stiller seg i sentrum for sitt eget liv, og definerer seg ikke marginalt som «den andre», og hun måler seg heller ikke med det patriarkalske. Hun framstiller hverdagslivet og arbeidslivet, øyeblikksbilder og smaksfellesskapet av håndarbeidsentusiaster som universelle og allmenngyldige aspekter. Sånn sett skiller hun heller ikke mellom om hvorvidt hun representerer «natur» og at noen andre representerer «kultur». Selv om hun i flere tekster bedriver utpregede tradisjonelt «kvinnelige» sysler som håndarbeid, hagearbeid, husarbeid og matlaging, er det på ingen måte sånn at vi får inntrykk av at mannen *ikke* gjør det samme. Han framstilles som en feministisk mann, han har også vært omsorgsarbeider for deres nå avdøde handicappede sønn, og sørger nå for at mange kvinner får garn gjennom bedriften som for øvrig også viser seg å være hans fagområde. Her omtaler hun f.eks. en dag hvor de pakker garn til kunder sammen.

Vi fandt hurtigt ud af, at det er noget, vi faktisk er temmelig gode til. Vi supplerer hinanden, fordi vi er meget forskellige. Det kan være en styrke for nogen. Det er det for os. Der er dog ét sted, hvor samarbejde og forskellighed ikke er nødvendigt, men bare hyggeligt (post 37, 20. september 2013).

Offenlig/privat

I parateksten «Lidt om mig» blir som nevnt spurt om hvorfor hun skriver om alt hun gjør i offentligheten. Hun svarer som kjent «jeg ved det ikke». Det at hun startet med å skrive dagbok på nettet, for så å oppdage at den ble lest av andre, er jo ganske interessant. Det er

kanskje ikke så rart at hun ikke reflekterte over muligheten av et publikum i starten, for utviklingen vi ser i dag var nok vanskelig å forestille seg.

Liselotte mener at det er forskjell på å være *personlig* og *privat*. Hun framhever hvor viktig hun synes det er at man kan *se* personen bak bloggen. Hun forteller likevel ikke alt. I post 46, 25. september om dagen på jobb i byen, kommer det en mer privat kommentar likevel: «Torsdag er også dagen, hvor jeg fikk gode nyheder på den personlige front. Det var rart og en lettelse. Jeg hadde holdt vejret længe». Hun forteller ikke detaljene her, men vi kan tenke oss at det dreide seg om eventuell sykdom, og at undersøkelser har avkreftet at det er noe alvorlig galt med henne. Bare det at hun forteller om livet sitt på bloggen, om familien, om jobben sin osv., innebærer en opphevelse av motsetningen mellom offentlig og privat. Denne sammensmeltingen utgjør således et viktig kjennetrekke ved den personlige bloggen. Når blir det personlige privat? Vi kan tenke at det er detaljer ved en person vi helst ikke ville vite, eller det kan være personlige opplysninger om et menneske som er saken helt irrelevant. Uansett er et menneskes liv så omfattende at det ikke lar seg gjøre å være privat, eller kanskje heller begrepet *intim* er mer dekkende (jf Sørensens (2008) bruk av begrepet), i en slik sammenheng. Det er rett og slett for mye å skrive om. Mange aspekter mellom det personlige og det private er vanskelige. Det knytter seg f.eks. til lesernes begjær etter personlige detaljer som berøres under metodiske trekk.

Skriftlig/muntlig stil

I flere poster er det utpreget muntlig stil som posten om «udlængsel»: «Jeg stemmer simpelthen for Harzen... men han er fandeme svær at overtale ;)» (post 6, 3. september).

Posten om jakka Opera har liknende muntlig stil (post 13, 5. september):

...Ikke male Fanden på væggen og tage sorgerne på forskud og bekymre sig og siden finde ud af, at alle de bekymringer aldrig nogensinde blev til virkelighed alligevel, så jeg tror bare, at jeg vil gå ud og tage trøjen ud af maskinen, mens jeg glæder mig over, at dens farve matcher aftenens menu, yndlingsmad: Boller i Karry. Ah... livet er godt :-).

Tankeprikker og flere leddsetninger etter hverandre kunne også godt framstått i en samtalesituasjon. Setningen til slutt er også utpreget muntlig. I post 33 fra 18. september markerer hun det muntlige også grafisk: «*suk og så kom jeg vist fra det der brillere*s» (Liselottes utheving). Hun bruker også gjennomgående smileys, som er typisk for digitale tekster.

Aktiv/passiv

En sak er ganske dominerende i september måned hvor hun vil være med å bestemme. Det handler om forsøpling av det fredete området «Østerådalen». Liselotte tok dette opp i to poster i august 2013, og nå følger hun den opp. Aalborg kommune har brukt byggeavfall som grunndekke på stiene, men hadde ikke dekket det til ordentlig. Og selv etter at steinmel var lagt oppå, stakk det fremdeles glasskår og annet avfall opp av grusen, til fare både for dyr og mennesker. Hun forteller nå at innlegget hennes fikk mye oppmerksomhet i lokale medier. Nå når entreprenøravdelingen i kommunen har gjort full retrett, er det to ting hun ergrer seg over; Det ene er selvfølgelig at det i det hele tatt er lagt ut byggeavfall som grunndekke i et fredet naturvernområde, det andre er hvilke kostnader innbyggerne i kommunen nå blir påført på grunn av fadesen. «Nu bruger vi så af ressourcer, der allerede er skåret til benet, fordi Aalborg Kommunes entreprenøravdeling er arrogant og indbildt fejlfri. Nogen skulle skamme sig!». Det er som hun sier i en av sine paroler: «Blogger af lyst til å bestemme», og her bruker hun sin innflytelse til å skape forandring, og det bidrar hun til her. To andre spørsmål reises også i september, og her framstår hun også som premissleverandør. Det dreier seg om to bokanmeldelser. Det ene er en omtale av Caitlin Morans (2013) bok nevnt tidligere (post 20, 10. september), og det andre er i forhold til Christel Seyfarths bok *Fanøstrik*²⁸ og strikkefestivalen hun arrangerer i særdeleshet (post 49, 27. september). I begge tilfellene gir hun klart og tydelig uttrykk for at hun misliker bøkene.

Morans bok blir omtalt i relativt negative ordelag:

...men jeg tåler ikke, at forceret gøgl overskygger selve sagen. ..., ...Den fejler, fordi den ikke tager sig selv alvorligt. Den taber, fordi Caitlin hellere vil, at vi griner med hende, end vi mærker, hvad hun i virkeligheden forarges over, røres af og smerter ved. Det er ærgerligt. Mere er der ikke at sige om det.

Dette innlegget har 18 kommentarer, hvorav sju er svar fra Liselotte. Bare ett innlegg tilkjenner at boken er lest, og hun, ei svensk jente, mener for øvrig at boken *har* eksistensberettigelse i form av å nå ut til nye generasjoner av kvinner. Liselotte blir veldig glad for dette svaret, for de ni foregående innleggene bærer preg av en nesegrus beundring for Liselotte og hennes blogg, glede over at hun tilkjenner seg som feminist og takksigelse for at de nå slipper å lese boken (sic!). Liselotte må reagere. For det første får hun et spørsmål om hvorfor hun er feminist, og tar seg god tid til å svare (dette kommer jeg tilbake

²⁸ <http://www.klematis.dk/d/FANOeSTRIK-Slip-farverne-loes-Colours-of-Fanoe-i1090.html>

til under performativitet), dernest er det klart at hun møter en type beundring hun ikke ukritisk kan ta til seg. Dette er fordi hun antakelig ønsker at alle skal gjøre seg opp sin egen mening. Dette svarer hun også til innlegg nummer åtte, som takker for at hun slipper å lese boka. Her korrigerer Liselotte med å si:

Jeg synes da, at I skal læse den, for måske ser tingene helt anderledes ud fra jeres hjørne af verden. Jeg sidder ikke inde med sandheden, men jeg giver bare mit bud på bogen. Måske er jeg uretfærdig eller ... :-)

Det er nok et tveegget sverd å ha så stor innflytelse over lesere, og samtidig opptre som ansvarlig menneske og feminist.

Den andre bokanmeldelse handler om boka *Fanøstrikk*. Liselotte har en positiv opplevelse av bokas forfatter, Christel Seyfarth og sier: «Hun var passioneret, dejlig og lattermild. Hun var fuld af gode historier», men hun liker ikke hennes «strikk»:

Jeg er ikke meget begejstret for hendes strik, men det er jo en smagssag. Det forekommer mig enten for lig Kaffe Fassets strik, for uroligt eller for svært at bruge i min hverdag med enkelte undtagelser, ...

Hun synes boken er en «smuk» opplevelse, men er hverken imponert eller inspirert, og legger til at det er et smaksspørsmål «... så derfor skal det halvsure opstød tages med et gran salt :-). Her uttrykker hun etter min mening et ganske tungt innlegg i «strikkediskursen». For det handler ikke bare om smak, det er flere momenter ved strikkefestivalen Liselotte misbeligger. Hun synes det er for dyrt, eller som hun sier: «... en tand for broget for mig med alle de penge» (post 49, 27. september).

Sju innlegg er veldig enig med Liselotte om både strikkefestivalen og Seyfarths strikk. Tre kommentatorer liker strikken til Seyfarth og forsvarer Fanø-samfunnets mulighet til å tjene penger. Liselotte skriver til slutt i den siste kommentaren:

Liselotte - søndag 29. september 2013 klokken 09:58

Jeg er helt sikker på, at jeg en skønne dag må besøge Fanø. Jeg tror bare ikke, at det kommer til at ske, mens der er strikkefestival :-)

Jeg synes det er interessant hvordan denne «strikkediskursen» utspiller seg i kommentarfeltet. Det er klart at for mange kvinner som er interessert i strikking, er dette en hobby og et rituert og sosialt fellesskap man normalt anser for å være nøkternt og prisvennlig og med stor nytteverdi. Her viser også Garnudsalg.dk en tydelig profil, med garnpriser som ligger godt under halve prisen av annet kvalitetsgarn i Danmark (og gjerne en tredjedel av prisen i Norge). Det er derfor ikke oppsiktsvekkende at Liselotte tar til ordet nettopp mot en

usympatisk «pengemaskine» som både hun og flere omtaler Fanø strikkefestival, altså er hun også performativ her. Hva dette innlegget avstedkom av hendelser får vi ikke vite så mye om, men noe må ha skjedd. I en post i år skriver hun et svar på et spørsmål om hun skal til Samsø strikkefestival:

Liselotte - søndag 2. marts 2014 klokken 12:42

... der er prioriteret anderledes, så det bliver til et par messer og så skal jeg for første gang til Fanø i september. Det glæder jeg mig til :-)

Hva som er årsaken til denne kuvendingen får vi altså ikke vite, men det er naturlig å tenke at det er av hensyn til garnbedriften. Med dette viser hun derfor sin ikke-fastlagte identitet, og det er også andre performative trekk som kan være forløsende for praksisfeltet.

Vi ser altså at i det øyeblikket hun er aktiv i feltet (og det binære opposisjonsparet aktiv/passiv blir utfordret), trer performativiteten i kraft.

Opphavsrett/allemannseie

Det er flere av Liselottes poster som signaliserer det problematiske i forhold til spørsmålet om opphavsrett versus allemannseie, samtidig er det uttrykk for de vanskelige manøvrene man i dag står overfor. Hun har f.eks. strikket «Den spanske blonde» (post 42, 23. september). Det er en omarbeidet oppskrift av «Imogen Tee», en kjøpeoppskrift på Ravelry²⁹. Hun bruker blondemønsteret fra oppskriften og kombinerer den med en grunnoppskrift som hun har utarbeidet og lagt ut gratis. For hvem eier egentlig et slikt diagram? Her hjemme kan en jo stille spørsmål ved om noen kan «eie» et setesdalsmønster eller mønsteret til en Fanakofte. Det er kopiert så mange ganger at det antakelig må anses være allemannseie. Samtidig er det flere steder på hennes blogg hvor det understrekes at hun har opphavsrett til alle bilder og tekster.

En problematisk sak oppsto da hun omarbeidet et mønster fra Helga Isager³⁰ senere i fjor høst. Liselotte var misfornøyd med mønsteret slik det var laget i boken og omarbeidet det. Hun gjorde det om fra å være strikking av jakkas enkeltdeler, til en raglanoppskrift, noe som betyr mindre montering med sammenstrikking av kropp og armer underveis. Hun gjorde også om v-halsen til rund hals. Oppskriften ble skrevet og sendt ut til prøvestriking hos venner. Dette medførte mange reaksjoner om at de var for lik Helga Isagers *Daffodil*³¹. I

²⁹ <http://www.ravelry.com/patterns/library/imogen-tee>

³⁰ <http://amimono.dk/om-amimono/?lang=en>

³¹ http://shop.isagerstrik.dk/ie/PATTERNS/WOMEN/CARDIGANS-VESTS/DAFFODIL-*.html

posten hvor hun fortæller om oppskriftsprojektet sitt, som hun kaller «Sommersky», skjer det litt av hvert:

Ulla - søndag 4. august 2013 klokken 20:13

Den ligner Helga Isagers Daffodil til forveksling bortset fra raglanærmerne. Måske du skulle læse det med småt i mønstret på Daffodil, inden du udgiver og tager penge for din version ;-)

Svar

Liselotte - mandag 5. august 2013 klokken 09:29

Kære Ulla, det er jo ingen hemmelighed, at udgangspunktet er inspireret af Isagers Daffodil, fordi jeg var meget forelsket i det fine hulmønster, men mindre begejstret for pasformen, hvorfor jeg strikkede to modeller op med den facon, jeg kan lide. Det er skrevet mere end én gang herinde, så intet fordækt der. Jeg tror sagtens at vi allesammen kan se, at hulmønstret er det samme :-)

Hulmønstret er til gengæld det eneste, de to modeller har til fælles.

Svar

DorteH - mandag 5. august 2013 klokken 18:48

Jeg er tilbøjelig til at give Ulla ret. Den måde hulmønstret er brugt på for- og bagstykke og på kanten af ærmerne er den samme som i Daffodil, derfor er det færdige udtryk det samme, som i Helgas cardigan – uanset raglan og rund hals. Min egen udgave af Daffodil har jeg også tilpasset på min måde, fordi Helgas modeller ofte er meget smalle i pasformen. Men altså – ikke for at være negativ, for du gør et stort stykke arbejde for at gøre strikkeopskrifter mere brugervenlige, men i dette tilfælde synes jeg, du lige skulle høre Helga Isager, om det er i orden at mangfoldiggøre hendes ide på denne måde. Og det er en Daffodil, du har strikket, uanset hvordan man så end vender og drejer det.

Svar

Liselotte - tirsdag 6. august 2013 klokken 00:15

Jamen jeg tror simpelthen, at I gør regning uden vært. Modellen er min. Lavet af mig. Lige nu er den i gang med at blive strikket op i forskellige udgaver. Ikke én af dem ligner den ovenfor, for det er min. Den har jeg strikket, fordi jeg er vild med de diagonale hulrækker, som jeg forelskede mig i, da jeg så Daffodil og det har jeg på intet tidspunkt lagt skjul på.

Som altid er min opskrift baseret på det frie valg og en mulighed for at gøre den til din. Det er en grundmodel. Opskriften vil præsentere forskellige udgaver af den samme model, som fungerer som en grundmodel. Èt eksempel kunne være min ovenfor, men faktisk har jeg slet ikke arbejdet med det hulmønster, men til gengæld med nogle andre sjove mønstre. Det være sig både hulmønstre og strukturmønstre.

Jeg snakker om halsudskæring, skuldre og minimum af montering. Jeg snakker om at have været heldig med at udvikle en grundmodel, som ser ud til at fungere. Mere har jeg vist ikke lovet eller antydnet og skulle andre så lade sig inspirere til at lave det diagonale hulmønster sidenhen, kan jeg vist ikke holdes mere ansvarlig for det, end Isager kan for, at jeg har ladet mig inspirere og gjort akkurat det samme.

At andet antydes gør mig faktisk bare rigtig ked af det, men det er naturligvis min udfordring og ikke jeres.

Jeg tar med dette eksempelet selv om det er utenfor tekstutvalget fordi det utdyper problematikken vi også ser med «Den spanske blonde». Sånn jeg oppfatter Liselotte, ønsker hun virkelig (selv før ektemannen ble «garnpusher») å dele både

Daffofil fra Amimono, design Helga Isager (bilde fra <http://shop.isagerstrik.dk>), og Liselottes Sommersky (bilde fra <http://www.slagtenhelligko.dk/2013/07/22/gra-sommersky-en-strik-med-hjem-fra-dordogne/>)

inspirasjon og oppskrifter med andre. Hun viser til liknende delingskultur i en av sine paratekster «Overskudsdeling»³², selv om det her handler om webdesign. Hun selger også oppskrifter på Ravelry og har i skrivende stund sju av dem, hvorav tre er gratis (flere er også oversatt til engelsk). Enden på visa med *Sommersky* er at hun ga oppskriften til mannen sin, Kenneth, og han står i dag med opphavsretten til denne via Garnudsalg.dk. Men – og dette er jo det interessante – han har bestemt at den skal være *gratis*.

Her blir spørsmålet om opphavsrett, autentisitet og autoritet utfordret. Så lenge oppskriften til Helga Isager³³ står i en trykt bok, anser denne seg å være spesielt beskyttet av opphavsrett. Samtidig er det kanskje også en kopi, eller et resultat av en annens ide – på linje med Liselottes *Sommersky*, for hullrekkene er vel å anse som allemannseie. Men siden hennes *Sommersky* er publisert digitalt, anses den å ha mindre autentisitet og originalitet enn *Daffodil*. Dette eksempelet viser også hennes performativitet i feltet. Hun utfordrer vante forestillinger (patriarkalsk fundert opphavsrett?) i praksisfeltet og forbedrer en veldig tungvint og forvansket oppskrift. Forstått på denne måten er hun innovativ og åpner designen for utrolig mange andre – og forandrer med det også feltet.

En-til-mange kommunikasjon/dialog

Liselotte er i kontinuerlig dialog med leserne sine. Noen ganger henvender hun seg via bloggen til sine nærmeste, men nesten hver dag har hun en hilsen til leserne – som denne: «Må din lørdag gjøre dig tilpas og solen skinne over den☺» (Post 15, 7. september).

³² <http://www.slagtenhelligko.dk/overskudsdeling/>

³³ <http://www.gyldendal.no/Fakta-og-dokumentar/Hobby/Finstrikket.-24-unike-modeller-for-vaar-sommer-hoest-og-vinter>

Til Oline: «PS – vi elsker dig, unge kvinde. Vi er også lidt stolte af dig. Og vi synes, at du er sej. Og lækker. Og dejlig. Og for øvrigt må du aldrig flytte hjemmefra. Og ...» (Post 2, 1. september).

Til oss: «Vil du med mig på arbejde?» (post 35, 19. september), hvor vi blir invitert med på hennes «egentlige» jobb. Her er det hverdagsskildringer om parkering på Fredrikstorv, om utsikten til butikken «Jerusalem Bazaar» som jo gir atskillige assosiasjoner, om «viceværtten» som ikke har ryddet opp i bakgården og opptil flere bilder av ovennevnte og hennes arbeidsplass.

Nu afventer jeg svar. Imens drikker jeg varm te og nyder udsigten, solskinnet og mit kig til et af byens torve. Jeg sidder godt lige her, gør jeg :-)

Må din torsdag blive fuld af det, du kan lide :-)

Flere hyggelige kommentarer ønsker også henne en god dag, og sånn opprettholdes bloggens sosiale praksisfelleskap i hverdagen.

Hun er ganske bevisst på å bruke kommentarfeltet, selv om jeg i denne analysen bare foretar sporadiske dykk i disse. I sin paratekst «Ny på bloggen – en introduktion» presiserer hun nettopp dette: «Overvej altid, at du har læsere», og senere at:

Interaktion er en del af at blogge og vi skriver alle sammen ting, som vi efterfølgende opdager var formuleret uheldigt eller i værste fald fejlagtigt. Så er en debat i kommentarsporet optimal til oplysning og refleksion.

Litt lenger ut understreker hun også « ... at alt hvad du foretager dig på din side, har konsekvenser». Hun kunne nesten sitert Platon i hans forsvar for dialogens mulighet for å finne fram til sannhet, men det er nok ganske vanskelig å få til.

Oppsummert viser utvalget av funn i analysen tydelig hvordan binære opposisjonspar blir utfordret i bloggen til Liselotte, og gjennom det utøver hun også sin performativitet. Disse to er derfor nært forbundet med hverandre. Videre vil jeg se mer på hennes skrivemåte i forhold til imaginær og semiotisk språkføring.

Imaginært og semiotisk språk

Kan en si at en blogg er litteratur? Dette spørsmålet skal *ikke* besvares her, men jeg skal heller prøve å vise hvordan Liselotte på flere måter faktisk bruker et språk som samsvarer med Cixous' (2003), Irigarays og Kristevas kriterier (Claudi, 2013) og Sørensens (2008) «kunstferdige» språk. Allerede første bloggen i perioden jeg har undersøkt, viser dette tydelig:

Der er høstet nu. Bigballer ligger på markerne og signalerer sensommer. I går var luften frisk, men mild og duften af halm, muld og himmel blandede sig til glædesbobler i maven, da Ella og jeg et kort sekund parkerede bilen, steg ud og trak vejret helt ned i maven (Post 1, 1. september).

«Bigballer» blir tillagt egenskapen å signalisere, duften av halm, muld og himmel ble til gledesbobler i magen. Hun skildrer med kroppslige referanser til sanseapparatet og måten vi trekker pusten på når vi lukter nyslått høy. Men Liselotte og venninnene har mer fore:

Hånderne havde travlt også. Det var ikke kun ordene, der rendte stærkt. Strikkepinde glødede og erfaringer blev udvekslet (Post 1, 1. september).

Hendene blir her besjelet og strikkepinner kan også gløde. Hun bruker altså kroppslige referanser for å beskrive og skildre opplevelser. Selv ferdige produkter kan bli levende, som når hun har startet med å strikke jakka «Opera»:

Vi kunne jo samle pærer og brombær sammen, tænker jeg. Eller plukke de sidste georginer (post 5, 2. september).

Strikkejakka skal bli en venn. Seinere møter vi en ferdig jakke som har gitt flere frustrasjoner enn hun er bekvem med. Jakken «buler» under armene, og hun besjeler armene: «(...) tilsatte ærmer gjør altså sjældent noget godt for kvindekroppen», med andre ord mener hun at bulene under armene får en til å se tykkere ut.

Her er det kroppslige referanser, men også et tydelig bildespråk som er av litteraturen betegnet som viktige kjennetegn som gjør tekst til litteratur. Typiske eksempler på det før-semiotiske språket i analysemodellen, er nettopp bruken av rytme, rim, klang, metaforer og annen sammenlikning. Hun skildrer hverdagen ofte i bildespråk og med stor bruk av sammenlikninger og metaforer, samtidig er jo også flere innlegg definitivt av pragmatisk art og med en prosaisk stil.

Det er flere innlegg jeg finner spesielt lyriske. Her gjengir jeg et om plenen (som også er prosa), eller det som tidligere var en plen (post 11, 4. september):

Der dufter af... GRÆSPLÆNE!

onsdag 4. september 2013 · 9 kommentarer · Haveliv, Hverdagsmirakler

Tænk engang; jeg synes, at det ligner. Det ligner en plæne. Måske bare begyndelsen til en plæne, men det ligner.

Lige der, på kanten af terrassen og med fødderne placeret i det grønne, kan man sagtens tro på, at det her ender godt. Faktisk mere end godt. Det ender smukt og delikat og imponerende og parklignende og lykkeligt. Med tiden.

I dag slog Kenneth græsset for første gang. Det gik jo godt. Faktisk gik det overmåde godt. Med god vilje ligner det græsplæne.

Det er slået forsigtigt og højt på strå og tillige med høje strå og sådan med behørig respekt for rødder og den slags. Ingen vold. Bare kærlighed.

Der skal eftersås et par steder, men i det store hele skal det her nok ende med at lykkes og vi kan vist roligt se frem til næste forår, hvor græsset har fat og grokraften er i top. Plænen er plan. Ikke som en golfbane, men plan efter vores målestok, som er den tidligere plæne. Den er lige til at gå til og den kan tåle, at vi er allevegne.

I kanten af plænen har vi rensset alt krat væk helt ud til den bøgehæk, vi satte for et par år siden. Den er ved at være temmelig høj og med lys og luft skal den også nok blive helt tæt. Krattet bestod af en ikke nærmere defineret samling buske, som blandt andet indeholdt snebær, dronningebuske, pibeved og masser af smukke, store bregner.

Nu har det hele måttet lade livet i et forsøg på at gøre det nemmere både at passe og navigere i haven. Vi kan komme helt ind til hækken og rundt om træerne, når vi nu skal slå det græs, vi har valgt skulle erstatte det noget uregelmæssige krat. Med tiden kommer det til at tage sig smukt ud og allerede nu kan vi mærke, at det gør haven så meget nemmere at holde pæn.

Vi mangler fortsat en frygtelig masse oprydning på grunden. Vi mangler nye tagrender. Vi mangler maling af hus og vinduer og vi mangler at få gjort kål på alt ukrudtet, der er havnet i det, der engang var staudebed. Det er ikke passet i denne sæson, som har været anderledes, fordi vi har haft håndværkere på visit hele foråret. Da de var færdige, rejste vi på ferie og efter hjemkomsten har vi kun brugt tid på at arbejde og ellers nyde terrasse og det udeliv, som vi har savnet.

Kommer tid, kommer råd, siger vi til hinanden. Vi når det. Engang. Det gør vi altid.

De første fire avsnittene har her en poetisk stil, mens de fire neste er av mer pragmatisk art. Avslutningskommentaren er typisk for Liselotte. Den poetiske stilen bruker flere litterære virkemidler. Vi ser at bare i første «strofe» er «plæne» gjentatt to ganger, og verbet «ligner» er gjentatt tre ganger. I de to neste strofene er «godt» gjentatt hele fire ganger, «plæne» blir gjentatt selv om det er spesifisert til «græsplæne» og i siste strofe er «strå» også gjentatt et par ganger.

Forkortede setninger uten finitt nexus er også brukt. «Med tiden» i andre avsnitt, «Ingen vold» og «Bare kærlighed» i tredje avsnitt. Siste avsnitt har også en forkortet setning, «Engang». Effekten i teksten er påtakelig. Gjentakelsene bidrar til at vi får et økt fokus, samtidig som det formidler et mulig selvbedrag, men samtidig en «fortrøstning», som de ville si på dansk. Det formidler en stemning og en følelse for plænen i hennes have. De

forkortede setningene bidrar til at vi leser langsommere og lar ordene synke inn. Det sier også mye om hvordan hun og familien tenker rent filosofisk på dagligdagse fenomener – som å få gress til å gro i en hage som har vært utsatt for store byggeprosjekter. Fokuset er på ingen måter negativt, som at det må til mye hardt arbeid og offer. Det som må til er «Ingen vold. Bare kærlighed», og «Vi når det. Engang. Det gjør vi alltid».

Med de mer prosaiske avsnittene, bringer Liselotte oss inn i hele sakskomplekset. Hvordan hagen var før, og hvilke ønsker og tanker de har for fremtiden. På denne måten inviterer hun oss inn i sin tankegang, og forklarer også hvorfor hun fokuserer nettopp på gressplen. Tidligere samme dag har hun nemlig en post om samme plen hvor hun uttrykker stor bekymring for dens framtid. Hun har med andre ord vist oss veien fra stor frustrasjon over en ødelagt plen og hvordan man mentalt skal takle ventetiden innen den er rehabilitert.

Liselotte er en god forteller. Av de 54 postene i september er det seks ganske lange poster illustrert med mange bilder fra reiser (i tillegg til to poster som også henviser til reiser). Her blir det som «Forfatteren på ferie» (Barthes, 1999, s. 27). En blogger har aldri «fri», og reiseskildringene bekrefter mytologiske konstruksjoner om henne og familien. Gjengivelsen bidrar til å opphøye reisefortellingene til litterære tekster:

Oppe på hovedvejen havde vi tidligere passeret rækkevis af små...? Øh, drivhuse? Med kors på? Religiøse gartnere? Kristne agurker?

Det var på tide at udforske nærmere, så vi trak over for at kigge over hækken og hvad så vi? Rækkevis af små glas-pavilloner (i mangel af bedre ord for de drivhuse, jeg ellers ville betegne dem som), som fungerede som overdækning på gravstederne på byens kirkegård.

Vi har ladet os fortælle, at det er specielt for byen Sarlat med de små glashuse, som er placeret over gravene. De er der for at beskytte gravsten og pynt, blomster og hvad de ellers har valgt at dekorere deres familiegravsteder med. De er der også for at give ly og læ. De er anderledes. Det var endnu en horisont-udvidelse, skal jeg love for. Vi fik nu flere den dag, men denne her var da unik.

Og sådan fik vi så nok af det der storbyliv og skyndte os hjem til stilhed kun afbrudt af en ko, der brølede en sjælden gang. Man skulle jo nødig bliver for overvældet. (Post 7, 3. september).

Dette er jo en «konstruert» virkelighet slik minnene våre som regel er, og inntrykkene våre blir forsterket av litterære virkemidler i teksten og vakre bilder. Barthes sier at noen av disse mytene gjør forfatteren enda litt mer til en «stjerne», også som litterær selvfortellingsfigur i et gjengitt verk (1999, s. 29).

Tekstene er gode eksempler på Liselottes hverdagsfilosofi og estetisering av den samme. En skal gjøre det beste ut av der man er og nyte livet som det framstår, er holdninger som ligger i bunnen.

Måten hun skriver på viser også en viss motvilje (om det nå er bevisst eller ikke) mot å skrive dikotomisk. Dette er forstått som at hun kan åpne et innlegg med å lengte ut på reise, men kan avslutte med å skrive at det aller beste er jo å være der man er. Hun kontrasterer både gjøremål og stemninger, men tenderer hele tiden mot å balansere med kommentarer som «Først det seje. Så det søde» (post 17, 9. september), samtidig som vi også hele tiden får innspill som også betyr at det «seje» også er det «søde». På denne måten dekonstruerer hun også symbolspråket.

Hypertekstualitet

Liselottes blogg er tradisjonell som hypertekst. Hver post er en frittstående tekst, men noen fortellinger fortsetter over flere poster, og her lenker hun dem ofte sammen. Hun lenker til venninnenens blogger når hun har vært sammen med dem, og hun lenker også til Wikipedia eller andre nettsteder hvis hun anmelder en bok, eller forteller om noe spesifikt. Typisk er historien om en statue i Aalborg, hvor hun skriver: «Frisk luft gør godt. Jeg passerede Cimbrertyren undervejs op ad Vesterbro. Han piftede ikke*». Asterisken viser til en forklaring nederst i posten; «*I Aalborg siger man, at Cimbrertyren pifter, når en jomfru går forbi...» (kursivert av Liselotte). Her er det både intratekst og hypertekst. Første sitat har lenket «Cimbrertyren» til en Wikipedia-side om nevnte statue, og asterisken gir den kulturelle konteksten i Aalborg. For Wikipedia er nok ikke oppdatert på dette siste, om at tyren bare plystrer etter jomfruer.

Hypertekstualitet er også på metaplan. Det innebærer at hun har flere paratekster som vises på høyre spalte. Jeg har vært inne på flere, «Lidt om mig», «Ny på Bloggen - en kort introduktion», men det er flere under denne overskriften «Kig indenfor og bliv måske lidt klogere...»: «Ønske mig her og ønske mig der...», som er en liste med lenker over ting hun ønsker seg, «Min linkpool...» som er anbefalte lenker til ordbøker, strikkeoppskrifter, faktaartikler m.m., «Outlet – eller hvordan man ind i mellem skal rydde op...» hvor hun har solgt brukte eiendeler og til sist «Overskudsdeling» hvor hun har lagt ut lenker og mønstre til bruk i webdesign.

Hun har arkiv og søkemotor på stikkordene sine. Hun har annonse for Garnudsalg.dk, og hun har en liste med blogger hun følger. Hun har også en illustrasjon hvor det står: «ideer til strikkeoppskrift, garn eller farver», som bringer deg til hennes personlige profil på Ravelry, et sosialt nettsted for håndarbeid – primært hekling og strikking. Her kan du se alle prosjektene hennes, og alle er ganske detaljert med garnvalg, garnforbruk, oppskriftshenvisning, feil og svakheter i oppskrifter osv. Lenker til andre medier som Facebook, Instagram, Pintrest mfl. har etter hvert blitt obligatorisk på de fleste blogger, også her.

Hun har 78 lenker i mitt utvalg, og det gir en gjennomsnittlig lenkehenviing på 1,4 lenker per post. Jeg har også lagt merke til at hennes lenking til Garnudsalg.dk har økt betydelig etter at hun tok «orlov» i ett halvt år, eller permisjon, for å være med å utvikle bedriften. Det har vært tider hvor det har blitt ansett som svært problematisk, både av profesjonelle grunner som grafisk designer, og som uavhengig blogger rundt oppstarten av bedriften. Det virker som at hun har lagt denne konflikten på hylla. Med hennes digitale kompetanse, er hun nok bevisst sin lenkepraksis. Hun vet hva som teller i statistikken. Som jeg viste i bloggkapittelet, skal det en dose bevissthet og kompetanse i hvordan statistikken fungerer. For ikke å bli marginalisert, må en blogger være aktiv i lenkepraksisen. Det sosiale fellesskapet bidrar også til å opprettholde statistikken, så her jobber nok både leserne og Liselotte sammen for å holde seg i toppen.

Vi kan trygt slå fast at Liselottes blogg er velutviklet som hypertekst. Det er også en kronologisk narrativ selvfortelling. Selv om det finnes mange tilbakeblikk underveis som vi også blir lenket til, forteller hun i hovedsak om livet sitt fra dag til dag. Motivene er mangfoldige og til dels komplekse blandinger av saker og personlige gjøremål, og dette bekrefter ytterligere Cixous' (2003) poeng om mangfoldet i en feministisk skrivemåte. Hun viser også betydelig kompetanse som programmerer og er bevisst teknologiske barrierer, i tillegg til at hun aktivt støtter opp om venninnenes blogger ved å lenke til dem.

Litt om syntaks og språknormering

Jeg har tidligere behandlet flere funn av manglende syntaks, i form av manglende finitt nexus og frittstående preposisjonsuttrykk og enkeltord i mange ordklasser. Jeg finner at i de fleste av disse tilfellene, er det litterære virkemidler som er målet.

Liselotte har satt seg som mål å skrive rett ortografi, for skrivefeil irriterer henne. Under punktet «Hvad med stavning og den slags?» i parateksten om blogging, skriver hun:

Jeg vil nødig gjøre mig til dommer over sproget, men det er noget af det jeg elsker, så det betyder meget for mig, at dine tekster er velskrevne. De skal ikke bære præg af sjuksk og være smækfyldte med stavfejl, hvis jeg skal læse dig regelmæssigt.

Jeg vil derfor oppsummere at Liselotte ikke lider av Internettets smittsomme språknormeringsanarki, men derimot bruker manglende syntaks oftest som et litterært virkemiddel i sin skrivepraksis. Det er likevel trekk som er typiske for digitale tekster, og det har jeg vært inne på tidligere under muntlig og skriftlig stil. Liselottes bruk av litterære virkemidler må derfor oppsummeres som en særlig kvalitet ved hennes blogg.

Oppsummert kan vi se at flere av kriteriene ved feministisk skrivemåte er funnet i Liselottes blogg. I utvalget er det særlig funnene av imaginært og semiotisk språk som indikerer særtrekket hennes, og utgjør en særlig kvalitet. I tillegg er det tydelig at hennes skrivehandlinger, særlig der hun er aktiv utad i sitt sosiale felt, også medfører performative uttrykk. Samtidig er det heller ikke alle trekk ved feministisk skrivemåte hos Liselotte som er performative, som de pragmatiske avsnittene i plen-posten kan være et uttrykk for.

b. Performativitet

I dette punktet vil jeg ta for meg hvordan Liselottes blogging kan ses på som en performativ handling, selv om jeg også har berørt det under punkter om feministisk skrivemåte. En kan kanskje anse skrivemåten med i hovedsak formmessig side, mens det performative i retning av en skrivehandling med diskursive mål.

Liselottes start som personlig blogger er spesiell som nevnt tidligere. Hun trodde at hun skrev en privat dagbok, og oppdaget at den ble lest. Når hun blir spurt hvorfor hun offentliggjør livet sitt svarer hun at hun ikke vet hvorfor, men hun skriver *fordi hun liker det*. Det kan forstås som at det er skrivehandlingen som er det sentrale, og at dette underforstått betyr at hun skriver om livet sitt med de konsekvensene dette har. Betyr det at hun har et naivt forhold til sin egen performativitet? Jeg tror ikke det. Bare det at hun skriver, tilsynelatende fordi hun ikke vet helt hvorfor, kan i seg selv være en «performance». Hvem vil poste på

---

bloggen sin at «jeg blogger fordi jeg vil realisere meg som kvinne», eller «fordi jeg trenger oppmerksomheten» eller liknende? Hun sier tross alt at hun blogger «af lyst til verdensherredømme».

Liselotte har satt seg selv i en subjektposisjon, hvor hun trer ut av en stereotyp kjønnsrolle som den «andre». Hun har inntatt en plass i offentligheten, noe som i seg selv er et uttrykk for dette. Hun opererer i flere sosiale felt. Som feminist har hun vært ganske anonym. Som mor til et handicappet barn har hun vært ganske synlig. Som kjent blogger i Danmark har hun opparbeidet seg en posisjon som bidrar f.eks. til at hun får tilsendt bøker for anmeldelse. Hun har utviklet seg til å representere en posisjon i et rituellet og sosialt fellesskap, for å bruke Sørensen (2008) terminologi.

Livet, slik Liselotte har konstruert det for oss, har for henne ligget i grenselandet til døden. Ikke lenge før bloggen ble offentlig, døde hennes far. Bare et par måneder etter bloggingen startet, døde hennes svoger også etter lang tids sykdom. Dette satte an tonen, og «nerven», i hennes skriverier. Med et barn som i utgangspunktet ble spådd å leve høyst et par år, har familien levd med døden tett innpå livet så lenge den har vært etablert. En viktig del av den indeksikale performativiteten som Sørensen (2008) tar for seg, handler derfor om forholdet til døden hos Liselotte. Derfor lever hun hver dag som om den var den siste, som hun skriver en gang i blant.

Sånn det framstår, har det derfor blitt et viktig mål for henne å skape en positiv hverdagsfilosofi hvor en kan glede seg over de små ting i livet. Denne profilen skaper et nært forhold til hennes lesere, og er også det leserne hyller henne for.

Et godt eksempel på dette er en kommentar med svar fra Liselotte knyttet til hovedposten om boka til Caitlin Moran (2013):

Marianne - tirsdag 10. september 2013 klokken 15:57

Hej Liselotte

Som hemmelig beundrer og mangeårig læser af din vidunderlige blog bliver jeg nu ekstra begejstret. Med din anmeldelse af denne bog og om byggeaffaldet i jeres smukke ådal viser du nye sider af dig selv, som jeg rigtig godt kan lide. Sjovt nok bekræfter de det indtryk jeg i øvrigt har fået af dig – og det er absolut positivt!

Hatten af for udfaldet af Øster Ådal-sagen! og Hatten af for denne anmeldelse, som ikke er ren gengivelse, men en personlig stillingtagen til indholdet. Det er befriende!

Det syns jeg bare du sku' vide :-)

Mange hilsner!

Svar

Liselotte - tirsdag 10. september 2013 klokken 16:26

Tak for din hilsen Marianne og det er såmænd bare en side, der har været lidt gemt af vejen, mens jeg brugte tid på at hele. Når huden er tynd, bløder man ved selv den blideste berøring, så jeg skulle lige gro noget af læder igen ;-)

For Liselotte har jo vist seg fra sitt mest sårbare for sine lesere. Blogginnlegg fra dagene rundt sønnens død i 2006 rørte publikum dypt, og det er med denne lenken hun også sier at hun har «overlevd det meste»:

Grundstødt   onsdag 29. november 2006 · 284 kommentarer · Familien

Hvor ville jeg dog ønske, at jeg kunne skrive, at Alexander klarede skærene, men det gjorde han ikke.

Vi mistede Alexander klokken 13 i dag. Han døde med sin fars, sin søsters og sin mors hænder om og i sine. Han sov stille ind.

Alexanders lunger gav op. Det er i orden. Han kæmpede til det sidste, for det liv, som han havde så kært.

Han rørte ved så mange hjerter på sin vej over jorden, så han til fulde nåede det, han var sat her på jorden for. Han gjorde en forskel. Det er stort, at nå, at gøre det.

Tak for alle jeres varme tanker og ord.

Morsidentiteten er et sterkt performativt trekk hos Liselotte, og hennes mening om at det å være mor «trumfer det meste» samsvarer med dette. Liselotte viser stor åpenhet og menneskelighet overfor leserne. Dette er tekster som forårsaker dyp medfølelse og ydmykhet over livet. Det er ingen veldig synlig «rødstrømpe» vi møter akkurat her (for hva er det i våre dager?), men en penn med «usynlig blekk» som de fleste vil gjenkjenne. Hun snakker til kroppene våre i et imaginært språk som treffer. Det er virkelighet, det er hverdag, og det er livet slik det fortøner seg for flere av oss.

Mitt kjennskap til Liselottes blogg kom til mange år etter denne hendelsen. Det er likevel ganske nært hennes tekstskaping i dag. Det er også ganske nært det Moi (2013) ville kalt «et oppmerksomt og kjærlig blikk» fra den vesle pamfletten publisert i forbindelse med 100-årsjubileumet for kvinners stemmerett i Norge. Dette er hennes *indeksikale performativitet*, altså sporet av Liselottes erfaringer og årsakssammenhenger i hennes tekster. Hun gjør

realitet av Cixous' (2003) poeng om å avkolonialisere kroppen sin, og gjennom skrivingen «lar den høre». Hun skriver rett og slett inn sin egen livsånd (forstått som hennes åndedrett – ikke som en metafysisk sjel/ånd) i tekstene sine. Avkoloniseringen foregår ikke på den måten vi kjenner det til fra kvinnepolitisk diskurs i forrige århundre, men den foregår. Måten hun skriver på skiller seg heller ikke i vesentlig grad fra en del tekster av Simone de Beauvoir (2002), selv om hun skriver om filosofi. Moi (2005) har vist at Beauvoir bruker sine egne personlige erfaringer med livet til å formidle både eksistensiell filosofi. For Liselottes tone er voksen og veloverveid. Noen ganger er den også avslørende paradoksal, som at til tross for at hun også er feminist, kan like en TV-serie som *Bomb Girls*³⁴, hvor hun ironisk titulerer posten med: «Bomb Girls eller hvordan jeg hygger meg stort med kvindeliv, læbestift og manglende ligestilling» (post 22, 11. september). Det er en feminist som velger sine kamper med omhu. Dette er derfor også en «opptreden» og uttrykk for refleksiv performativitet i det at den speiler seg i seg selv.

I kommentarfeltet etter omtalen av Morans (2013) bok proklamerer Liselotte sitt ståsted som feminist (post 20 - forkortet):

Liselotte - onsdag 11. september 2013 klokken 08:59

For mig er feminisme bevidstheden om og kampen for ligestilling og dermed lige muligheder for alle. Ikke kun for kvinder, men for alle på tværs af køn, tro, farve og så videre. Feminisme er også bevidstheden om, at vi er OS og ikke dig og mig. Når den er til stede, er det svært ikke at være feminist, for der er hver eneste dag så mange eksempler på forskelsbehandling, at de slet ikke er til at remse op....

Hun ramser opp en god del eksempler på kjønnsdiskriminering, og avslutter med:

.... Jeg mener, at bevidstheden om, at vi gives forskjellige muligheder, at vi ikke behandles ens og vi påføres stereotyper, som bunder i køn og dermed bevidst og ubevidst forhindrer ligevægt, ligestilling og lige muligheder er den virkelighed, min feminist tager sit udgangspunkt i :-)

Hun er altså det en kan kalle en «likhetsfeminist» i den feministiske diskursen. Hun har lite til overs for en lettbeint harselas over kvinneundertrykking framstilt som feminisme, og viser med det en seriøsitet over spørsmålet som flere kommentarer setter pris på. Samtidig legitimerer hun et feministisk politisk ståsted i sin «bloggble» hvor faktisk strikking, have og interiør er vesentlige motiv. Dette kommer jeg tilbake til under drøftingen.

³⁴ <http://www.imdb.com/title/tt1955311/?licb=0.5087616986129433>

Liselotte Weller er en del av et sosialt og rituelt fellesskap. Dette fellesskapet har flere sosiale markører, som aktiv internettbruker, kreativ både profesjonelt og privat, sosialt engasjement etter å ha hatt et handicappet barn, radikal og sekulær, motebevisst og merkebevisst og et lekende menneske både profesjonelt og privat. Hun forfekter også interesser ikke umiddelbart legitimt for kvinner – som bil og data. Hun er også feminist i ordet politiske forstand. Samtidig er hun også feministisk i sin skrivepraksis – forstått språkfilosofisk og feministisk.

Slik jeg ser det utgjør Liselottes blogg et sosialt felt bygget på særlig to forhold. Det ene er hennes liv slik det leves fra dag til dag. Her er det et smaksfellesskap for havearbeid, interiør, klær og sko – det vi normalt ville kalle «kvinneting». Problemet for en slik nedvurdering av disse motivene, er at det jo er markører i et sosialt felt hvor makt utøves. Det ville derfor være å trekke Bourdieus kultursosiologi litt langt å påstå at Liselotte utøver symbolsk vold i sin skrivepraksis (Moi, 2002, s. 259). Samtidig er omtalene av Morans og Seyfarths bøker uttrykk for noe som ligner. Sånn sett kan dette være et eksempel på at feltet er legitimt også. Liselotte må derfor inn å korrigere i kommentarfeltet når fansen ukritisk tar hennes vurderinger som sannhet, og takker en svensk kommentar som rettferdiggjør Morans bok. Dette er et eksempel på at Liselotte stiller seg i en subjektposisjon i dette feltet, men også skrivehandlingene knyttet til sønnens død gjør det samme. Hun legitimerer det å gi uttrykk for sorg i offentligheten. For ifølge Moi er det «når dagens orden utfordres av en opprørske gruppe, blir hittil *uttalt* eller *privat* erfaring plutselig offentlig uttrykt, og det med dramatiske konsekvenser: (...)» (2002, s. 260f). Gjennom denne offentlige talehandlingen bidrar hun til å autorisere og legitimere seg selv som subjekt. Moi hevder samme sted at denne teoretiseringen av feministisk praksis er spesielt nyttig, fordi en tidligere undertrykt erfaring synliggjøres i offentligheten.

Slagt en hellig ko er en aktør i det vi kan kalle «strikkediskursen», som jeg har vært inne på. Dette handler både om smak og dømmekraft for å holde meg i den bourdieuske terminologien. Jeg vil knytte dette opp mot den refleksive performativiteten Sørensen (2008) bruker i sin analyse. Store deler av Liselottes blogg handler om estetikk, og estetikk på alle hennes interesseområder. I strikkediskursen er hun helt klart en premissleverandør, og spiller flere roller gjennom bloggen. På den ene siden prøver hun alle nye strikke- og heklebøker på markedet, og bidrar med det sterkt til økt salg og bruk av disse strikkeoppskriftene. Samtidig er hun nok ikke helt glad i den kulturen som råder. Dette handler ofte om at strikkeoppskrifter mellom to permer utgir seg mer for å være originale enn en

---

enkeltoppskrift kjøpt som pdf-fil på strikkesamfunnet Ravelry. Ofte må man jo kjøpe et helt hefte eller en bok, selv om man bare liker *en* oppskrift. Hun liker heller ikke at garn er dyrt, og det er nok også et bakteppe for bedriften mannen driver. Samtidig, mens hun står i dette strikkefeltet i sin subjektposisjon, kan hun altså styre og legge premisser for hvilke oppskrifter leserne strikker, hvor de kjøper garnet osv. Brukervennlighet er også et viktig mål for henne i denne diskursen, og det er ganske ofte hun krast gir uttrykk for at modellene er for smale, for dårlig forklart eller har andre konstruksjonsmessige svakheter. Oppi alt dette er hun altså samtidig gift med eieren av Garnudsalg.dk. som kanskje utfordrer garnindustrien i Danmark. Gjennom kun å drifte via Internett er det klart at daglige kostnader er lavere enn garnbutikker som betaler leie for et butikklokale i sentrum (per 1. mai 2014 er de i ferd med å etablere seg i nye lokaler pga. plassmangel). Samtidig er dette jo en trend i alle handelsbransjer, for butikkdøden brer om seg i de fleste norske byer også. En konsekvens av dette er at Garnudsalg.dk. har garnpriser som ligger på det halve av tilsvarende kvalitet i Danmark.

Hennes subjektposisjon er derfor kompleks. Performativiteten hennes reflekterer mye av hennes ideologi ved å bidra til økt forbrukerbevissthet og kritikk av garn og oppskrifter. Hun blir også objektivert, gjennom at hun også havner i problematikken knyttet til opphavsrett og handelsetikk som uttrykk for en patriarkalsk kultur. Det er en kinkig situasjon på mange måter. Det er også en enorm inspirasjon for alle som leser bloggen hennes. Jeg er ikke den eneste som har kastet seg over nye strikkemodeller, inspirert av henne. På denne måten skaper hun transmisjon også kvinner i mellom – hun skaper nettopp dette rituelle felleskapet som gjør at leserne kommer tilbake, dag ut og dag inn. Det er et sterkt relasjonelt bånd mellom Liselotte og leserne – og det er mange bånd som knyttes sammen i bloggospfæren hun har konstruert gjennom bloggen sin. Her er hun «kvinne for kvinnene» og legitimerer et sosialt praksisfelt gjennom å være innovativ i feltet.

Oppsummert kan vi si at gjennom bloggen inntar Liselotte en mangfoldig subjektposisjon. Den er indeksikal performativ fordi hun blottlegger livet sitt, og i svært mange blogginnlegg viser hun en språkføring som samsvarer med feministisk skrivepraksis slik den er skissert av blant annet Cixous (2003). Denne er kjennetegnet ved at hun skriver livet sitt, og i stor grad bruker et imaginært og semiotisk språk. Hun viser også et språk som framstår som oppmerksomt, rettferdig og kjærlig – sånn Moi (2013) har skissert framtida for blant annet feministisk litteratur. Performativiteten gir også handlekraft og fellesskapsfølelse på linje med resultatene i studien til Stavrositu og Sundar (2012). Samtidig er denne posisjonen også

---

refleksiv i det at når den autoriseres og legitimeres, også objektiverer seg selv og reflekterer tilbake på henne som subjekt. Hun speiler seg med andre ord i det objektet hun har skapt. Liselottes rolle i strikkediskursen er et eksempel på at mange av hennes verdier og normer også slår tilbake på henne selv fordi det utøves symbolsk makt i feltet. Likevel ligger det sprengkraft i dette, fordi gjennom denne skrivepraksisen hun og leserne bedriver, legitimeres kanskje også feltet, eller blir «vigslet».

c. Metodiske trekk

Metodiske trekk innebærer som nevnt spørsmål om leserkontrakt og autentisitet. I dette punktet skal jeg gjøre rede for hvordan Liselotte stiller seg til disse metodiske trekkene og hvordan hun takler leserforventningene hun også selv har bidratt til å skape.

Liselotte har en tydelig kontrakt med leserne. Hun skriver en retrospektiv prosa-fortelling, hun er en virkelig person og skriver om sin eksistens, sitt individuelle liv og sin personlighet. Her fyller Liselotte alle kravene til en selvframstilling av Lejeune (2008). I tillegg vil jeg påpeke at Liselotte ikke er noen «flat» figur, hun er ikke stereotypisk i sin selvframstilling. Selv om hun flere steder i sine paratekster påpeker at hun er personlig men ikke privat, er hun faktisk ofte privat. Hun gir til tider etter for lesernes narrative begjær og gir innblikk i sin psykologi og sin sårbarhet. Resepsjonen hos leserne mener hun er drevet av nysgjerrighet, og sier at «De vil gerne vide mere ... og mere ... og mere... for vi er alle født nysgjerrige». En kan derfor stille seg spørsmål ved om hennes erkjennelse ikke inkluderer et narrativt begjær, men likner den underholdningsskapt nysgjerrigheten vi kjenner igjen fra kjendisstoff i aviser og ukeblader. Hun blir kanskje til tider presset til å tilfredstille leserforventninger.

Hennes egenpålagte regler er nok et resultat av mange år med blogging, og erfaringer hun har gjort seg underveis om nettopp å ha et oppmerksomt, rettferdig og kjærlig blikk. Hun har f.eks. bestemt seg for å alltid tolke kommentatorer i beste mening.

Liselottes filosofi er at «... at alt hvad du foretager dig på din side, har konsekvenser», og dette er et kjernepunkt i hennes selvframstillingsplattform. Ennå mer interessant er det hennes fokus på makt. «Det er alt for let at give eller fratage folk modet til at ytre sig og *man besidder en enorm magt*, når man enten har en weblog eller kommenterer på andres» (min utheving), sier hun i parateksten «Ny på Bloggen - en kort introduktion».

En del av hennes selvframstilling er ikke å være perfekt, og med det framstår hun med menneskelige trekk vi gjenkjenner som våre egne. Hun har også valgt ikke å stryke eller rette på gamle tekster. Og hvis hun gjør det, er det med et selvironisk nikk:

Mit navn er Liselotte. Øjnene er grå/blå og håret efterhånden leverpostej, så der er frisører i nærmiljøet, som er meget glade for mig og mine striber, mens de utålmodigt leder efter de grå hår, jeg burde have beundrer det ivrigt voksende antal grå hår (fra parateksten «Litt om mig» - overstrekingen er Liselottes).

Hun er et menneske av kjøtt og blod. Hun banner ganske ofte på trykk. Hun skifter mening. Hun viser at hun har tatt feil og lært av det. Hun kan være ganske sint i en del innlegg hvor hun påberoper seg å ha en mening, «att bestemme» eller «af lyst til verdensherredømme». Hun har mistet et barn i all offentlighet og skrevet om det. Alt dette gjør henne til et feministisk forbilde for mange kvinner, også menn. Liselotte er ikke noe glansbilde – men det er også en del av hennes performativitet – av hennes selvframstilling. Hun har rett og slett valgt å framstå sant og ærlig så godt hun kan. Noen innlegg i min studie viser også at hun ikke alltid kan heller, som eksempelet med Fanø strikkefestival og Daffodil/Sommersky-saken. Samtidig har hun skapt et rom hos leserne hvor det er takhøyde, for leserforventningen aksepterer henne som en dynamisk figur.

Skriver hun feministisk fordi hun er kvinne? Er den erfaringsbaserte selvframstillingen spesifikt feministisk? Måten Liselotte konstruerer seg som kvinne er både et resultat av å ha vært definert som «den andre», men også at språket tvinger en til å forholde seg til en symbolsk språkorden hvor ordene står i et verdihierarkisk forhold til hverandre. En kan derfor samtidig si at ved å skrive aktivt på bloggen sin, stiller hun seg i en subjektposisjon og med det også konstruerer hun seg som en feministisk kvinne. Hun skriver også på en måte som sikkert svært mange mennesker skulle ønske de kunne skrive – nemlig å sette ord på tanker og følelser som oppstår i livet vårt. Dette er ikke noe spesifikt feminint eller noe bare kvinner kan. Det er en oppløsning av en patriarkalsk språksymbolsk orden som har bestemt at det personlige og private skal holde seg innenfor husets fire vegger.

Slagt
en
hellig ko
- hvor en fjer hurtigt
bliver til fem høns...

3.2 Lady Dahmer

Natashja Blomberg (2013) blogger under aliaset *Lady Dahmer* (LD), en svensk kvinne i tredivetåra bosatt utenfor Stockholm, som har blogget siden 2008, og før dette igjen, en engelskspråklig blogg i sju-åtte år (post 21. november 2008).

LADY DAHMER:
 grek. Postpatriarkal [dah:mur] *feministfitta*, *neurotisk*, *rabi*at
 ~HÄXA [genus] arrogant; {MOTS. °ödmjuk} *Attentionwhore*

I headingen får vi forklart aliaset *Lady Dahmer*:

Her signaliserer også hun en «chic-lit» stil etter Sørensens mening (2008, s. 113), og i den grafiske framtoningen symboliseres språket doble karakter, eller det Kristeva (Claudi, 2013) definerer som den språklige undertrykkningen gjennom ordenes verdihierarkiske orden. Hun spiller på skjellsord historien har bruk om sterke og uavhengige kvinner, sånn som «neurotisk», «rabi»at, «heks». Hun polemiserer også med det mot ideen om at motsatt av *arrogant* er *ydmyk*. Allerede her destabiliserer hun symbolspråket. Hun skrev i noen år blogg under www.altforforeldrar.se, men opererer i min undersøkelsesperiode under eget domene.

Under knappen «Vem är Lady Dahmer?» skriver hun at hun er:

Ickefjäskande, oförskämd och orakad gaphals. Skamlös feminist och socialist och alldeles alldeles underbar, brevväxlar med seriemördare, kritiserar normer, tjatar om genus och tvättar håret utan shampoo. Jag är en nagel i ögat på könsrollssamhället och en spark i pungen på patriarkatet. Jag är en fantastisk människa som alla borde träffa!

Allerede her uttrykker hun både språk-, kropps- og kjønnsperformativitet.

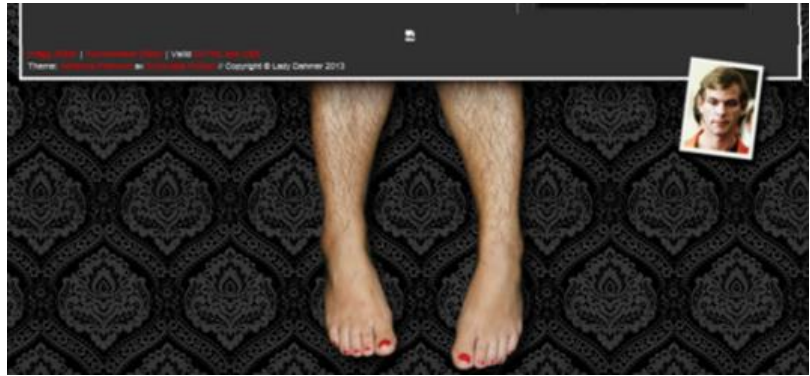
Hennes grafiske profil endrer seg over tid, og i utvalgsperioden så headingen ut som illustrasjonen viser. Omrammingen avsluttes nederst med et bilde av føttene hennes (se illustrasjon). At hodet er i

toppen og føttene i bunnen symboliserer derfor på sett og vis at bloggen er kroppen hennes. Feminisme er også tematisert gjennom symbolikken som ligger i både røde tånegler og

hårete legger. I en tidligere paratekst gjengitt av

Bloggportalen, skriver hun også: «Jag använder inte shampoo och jag rakar mig inte under armarna»³⁵.

Samtidig reklamerer hun altså for nettbutikken «Nelly.com»

over hodet sitt. På Bloggportalen er hun rangert som nr. 33 på listen over klikk under «private» blogger, med treff på 57 217 sist uke (pr. 22. april 2014). I kategorien private med merkelappen «feminism» er hun på andreplass, og i kategorien «Föräldraskap och barn» er hun rangert som nummer 6, som det framgår samme sted. Dette tyder på at hun, i likhet med Liselotte, har stor digital kompetanse og vet noe om hvordan statistikken fungerer.

I mitt utvalg – september 2013 – er det 44 poster og totalt 2145 kommentarer (pr. 22. april 2014)! Dette gir et snitt på 49 kommentarer per post, noe som er et betydelig antall. Det sier seg selv at analysen må begrense seg til enkelte dykk i denne tekstmassen.

Bemerkelsesverdig er det også at to poster som omhandler showet «Penntrieket» er uten kommentarer (post 23 og 24). En kan tenke seg at hun i disse postene har slettet eller stengt kommentarfeltet.

a. Feministisk skrivemåte

Under dette punktet vil jeg fremheve noen av de binære opposisjonspar jeg finner mest interessante i Lady Dahmers blogg. Her har jeg valgt å slå sammen *skrift/tale* med *destabilisering av symbolspråk/syntaks og språknormering* fordi dette er et sterkt trekk hos Lady Dahmer. *Aktiv/passiv* er ikke tatt med her, rett og slett fordi LD er aktiv i diskursen i nesten alle innlegg, og derfor å anse som et gjennomgående trekk. Hvert begrepspar blir presentert i underoverskrifter. Etter dette følger spørsmålene om *kroppslige erfaringer som grunnlag for språkføring* og *hypertekstualitet*.

Maskulin/feminin

Lady Dahmers tekster har en gjennomført prosaisk og affektiv stil. Bloggen hennes er personlig, men profilerer seg kvinnepolitisk (eller «feministisk» i kvinnepolitisk forstand). Mange innlegg handler om kvinnepolitiske spørsmål. Hele 21 poster i mitt utvalg berører

³⁵ <http://www.bloggportalen.se/BlogPortal/view/BlogDetails?id=47262>

kvinnepolitiske spørsmål på ulikt vis. Det er særlig det patriarkalske kroppsidealet som har fokus i mitt utvalg, og det er oppslag om kvinnelige kjendisers vektreduksjoner som opprører Lady Dahmer. Ytterligere analyse av kjønnsdiskursen kommer jeg tilbake til under punktet om performativitet.

Hun utfordrer i stor grad begrepsparet *maskulin/feminin* i mange tekster. I post 19 (12. september) viderebringer hun en tegneserie hvor kvinner og menns kroppsspråk blir

tematisert. Hun polemiserer også mot ideen om en *stereotyp feminist*, som visstnok skal være «ful, tjock och inte fått kuk på länge» (post 21 – 13. september). Samtidig følger en ny post samme dag hvor hun selvironisk må påpeke at bildet på forrige post bekrefter hele ideen – altså en metakommentar: «Herregud, varför har så många feminister rött hår???». Her tematiserer hun både hvordan feminister bryter normer for å utfordre patriarkalske kjønnsdiskursen, samtidig

Philosopher Sandra Lee Bartky once observed that being feminine often means using one's body to portray powerlessness. Consider: A feminine person keeps her body small and contained; she makes sure that it doesn't take up too much space or impose itself. She walks and sits in tightly packaged ways. She doesn't cover the breadth of the sidewalk or expand herself beyond the chair she occupies.

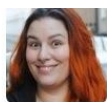
og hvordan disse rammene er identitetsskapende. Hun utfordrer også patriarkatets motsetningsfylte forhold til kvinnen som hore/madonna i passieren om «plutlappsfenomenet», altså om jenter som tar bilde av seg selv i en positur vi vanligvis har sett i pornoblader. Hun skriver tre poster om emnet (post 33, 34 og 35) og legger ut sju bilder av seg selv i samme positur.

Lady Dahmer er meget aktiv i den svenske kjønnsdiskursen. Hun inngår i en gruppe med flere aktive bloggere og twittrere som debatterer ganske heftig. Et eksempel er fra post 1, 2. september i mitt utvalg, hvor hun har besøk hjemme av «Kvinnopartajs-Kajsa (KPSessan)» - alias for Kajsa Grav. Under ser vi en tidligere (står ikke når) passiar disse i mellom som illustrerer posten:

kajsa
@DajLafing

@ladydahmer förklara vad fan du menar då. #idiot

Lady Dahmer 🔒

@ladydahmer

@KPSessan du är uppenbarligen för dum för att fatta ändå.

#stickåbrinn

De har som illustrasjonen viser, skjelt hverandre ut i harde ordelag. Nå har blitt gode venner selv om de ikke er enige i alle saker. Likheter med saken om «Penntrieket» og Cissi Wallin kommer jeg tilbake til seinere, men eksemplene er typiske for Lady Dahmers bloggpraksis. Stilen er brutalt ærlig, affektiv og kompromitterende. Lady Dahmer er ei av flere kvinner i dette sosiale og rituelle fellesskapet, og hun er meget aktiv i sin bloggpraksis.

Offentlig/privat

Lady Dahmers blogg er også personlig, og med det oppheves skillet offentlig/privat. Men selv om hun er svært aktiv i kjønnsdiskursen, skriver hun også om veldig private ting. Det er om lag 25 innlegg hvor hun forteller personlig og svært kompromitterende opplysninger om sin egen familie og seg selv. Her bryter hun normen, eller reglene, som er selvpålagt av mange personlige bloggere, selv om nok de fleste har problemer med å finne en passende balanse.

I utvalget er det særlig fire innlegg hvor barna er tema (post 1, 8, 19, 29 og 39). Det er særlig bekymringer om barna skal få nye venner der de har flyttet til, og om sønnen Tamlin som vegrer å gå i barnehagen. Hun opplever kanskje også at det er mer kjønnet lek i den nye barnehagen, og at hennes datter Ninja ikke er vant med denne typen sosial kjønnssegregering. Videre har hun et par innlegg som berører hennes greske bakgrunn, og spesifikt at hennes far og den greske familien er rasistisk. Hun forteller også om vanskelige erkjennelser – sånn som at hun kalte sin beste venninne fra Eritrea for «en liten neger» i oppveksten, og at hun må ta inn over seg at hun selv med en slik språkkultur konstruerer en blogg for «Vita. VITA», som hun skriver (post 20, 12. september). Hun ber ydmykt om unnskyldning til sin gamle venninne.

Det å føde barn og være forelder er viktig for Lady Dahmer og bidrar til flere innlegg med selvransakende og selvkompromitterende fortellinger. Her er et typisk eksempel situasjonen med sønnen Tamlin som går for langsomt, og hennes irritasjon over dette (post 8, 4. september). Hun legger heller ikke særlig mye mellom sin karakteristikk over å ha barn i sengen:

När ska barnen börja sova hela nätter i sina sängar egentligen? Nej, missförstå mig inte nu jag VILL att barnen ska känna sig helt fria och välkomna in i mammas och pappas famn och säng när de behöver detta och har inga planer på att tvinga fram ett specifikt sömnbeteende, men FY FAAAAAAAAN vad trött jag börjar bli på det. (Post 19, 12. september)

Det er sikkert mange foreldre som kjenner seg igjen i denne situasjonen. Det er likevel komplikasjoner med hensyn til barna. På den ene siden legitimerer hun en mangslunget morsrollen, samtidig kompromitterer hun på sett og vis sine egne barn.

Skrift/tale, destabilisert symbolspråk og språknormering

Lady Dahmer er et godt eksempel på opphevelse av autoritative skrevenormer på Internett. Hennes skrivepraksis har godt gjennomførte brudd på trykkbasert skrevenorm, og med det oppheves også det binære opposisjonsparet *skrift og tale*. Ikke bare er hun svært muntlig i sin skrivepraksis, men hun kodeveksler også mellom svensk og engelsk. Det er utallige funn av brudd på regler for tegnsetting og noe ord-ortografi (primært som slang-uttrykk skrevet talemålsnært).

Eksempler på muntlig stil er svært mange, for det er en særskilt ekspressiv stil hun praktiserer i sine tekster. I mitt utvalg fant jeg banneord i 20 av postene (36 banneord til sammen), men det er også 24 poster hvor det ikke bannes. Det er særlig poster som framstår skrevet i affekt hvor det er mest banning. I post 2 og 11 som omhandler kjendisens slankehysteri og prisene på «SL» (kollektivtransport) at det bannes mest med fire banneord i hver av tekstene.

Typiske eksempler er fraser som «där fan og hens moster» (post 2), og «Det ska man fasiken göra, det är en jävla skyldighet». «Tamejfan» er også brukt ved to anledninger, noe som også er en muntlig sammentrekning.

I 20 poster er det brukt kodeveksling med engelsk. Det er begrepsbruk som «Recycling FTW («for the win» - min komm.) eller nåt» (post 7), «makeover» (post 18), «saviour-komplex» (post 20), for å nevne noen eksempler. Andre steder veksler hun helt over til engelsk: «FEEEEEEEL! Och dont get med started on Amy Pond» (post 26) og «... at Doktor elva is growing on me» (post 31).

Mye av teksten er også preget av svensk slang og sammentrekninger, gjerne i store bokstaver: «JAMENDASÅ» (post 4), «UNNARSÄJ» (post 7) og «VIDRIGA AS» (post 12). Lady Dahmer roper ofte, for mangelen på versaler er heller unntaket enn regelen. Andre uttrykk som «Amen» (post 4) for «ja, men», «fajten» og «jiddrar»³⁶ (post 14), og typiske

³⁶ <http://www.slangopedia.se/ordlista/?ord=jiddra>

---

svenske forkortinger som «bloppis» og «maggen» (post 7) finnes også i rikelig monn. Hva dette har å si for hennes performativitet blir berørt under dette punktet.

Tegnsettingen bærer preg av bloggøsfærens flyktighet, og det mangler svært ofte punktum etter parentes. Det hører også til sjeldenhetene at hun bruker anførselstegn når hun siterer en mening som hun polemiserer mot. Muntlig stil i form av diskursmarkører som «typ kramp i magen» (post 17) og «Typ ALLT.» (post 40) tyder på at hun skriver omtrent som hun snakker³⁷. I tråd med dette er det også flere tekster med setninger helt uten finitt nexus: «Paula är ju en fantastisk människa. *Intelligent, varm, mjuk, integritetsfylld, tillmötesgående, snäll och klok*», (post 42 – min utheving). Forkortede setninger for at vi skal senke lesehastigheten finner vi også – og hun bruker ofte et «Men», med linjeskift for å få oss til å stoppe opp. I tråd med den muntlige stilen finnes også svært lange avsnitt med endeløse leddsetninger, gjerne helt uten komma.

I tekstene finner jeg tre steder hvor hun bruker det kjønnsnøytrale pronomenet «hen», men det er primært tidlig i tekstutvalget. Post 2 har en forekomst av «hen», mens post 4 har tre i tillegg til et tilfelle av «hen» i overskriften på post 28 fra 23. september. Det kan nesten virke som at hun tenkte at hun skulle bruke det mer, men så faller hun kanskje tilbake i gamle språkvaner. Det er også en egen post som handler om språklig relativisme, og det er bruken av ordet «neger» som jeg har vært inne på tidligere.

Språkføringen til Lady Dahmer er kommentert over med hensyn til skriftspråksnorm og muntlig skrivestil. Spørsmålet er om hennes tekster også bidrar til å destabilisere symbolspråket? Et ganske ferskt eksempel utenfor undersøkelsesperioden vises i denne posten:

Se upp för mansplainarna

Allmänt trams » 25 april, 2014 » 10:5416 kommentarer

---

³⁷ <http://play.radio1.se/catchup/6638>

Vet ni hur man identifierar en mansplainer? Jo han använder sig alltid av följande formuleringar: "logiskt felslut" och "argumentationsfel" och liknande. Om ni befinner er i en diskussion och en person säger detta så avsluta bara. Blocka och gå vidare för du kommer inte få nåt vettigt svar tillbaka.

Lady Dahmer / postpatriarkal feministfitta

skrev den 22 april, 2014 kl. 15:30:

åhåhåhåhåhå vad jag älskar den här typen av TYPISK mansplainande manskommentar: "texten bygger på en felaktig premiss" och "resonemanget faller". Gud, får ni en pamflett med dessa formuleringar på att använda vid diskussion med feminister?

Mansplainerare = en man som ska förklara hur det ligger till

Her formidler hun et nytt ord og for alt jeg vet har hun laget det selv. Hun ironiserer over en maskulinistisk skrivemåte som påberoper seg å være «logisk», «strukturert» osv., og hvor det brukes symbolspråk som bærer i seg patriarkalsk makt og utdefinerer feminister som «de andre». Ordet er en språkhybrid gjennom kombinasjon av det engelske ordet for mann – «man», og ordet for å forklare – «explain» - med en svensk substantivering «-are». Hun praktiserer både en form for språklig relativisme gjennom bruken av «hen» og oppgjøret med «n-ordet», samtidig fortsetter hun i egenframstillingen med tilsvarende negativt konnoterte ord som «fritte» og «attentionwhore».

Å skrive i affekt gir ofte de beste debattene, mener hun (post 41), og hennes bloggidentitet er nært knyttet til hennes språklige stil. Et interessant moment kan være om bloggverdenen for øvrig skjerper språkføringen sin, og hvorvidt det språklig-estetiske betyr mer. Kan hende flere (som en kommentar jeg så i forbifarten), betegner Lady Dahmers språk som «fjortis-aktig».

Opphavsrett/allemannseie

I spørsmålene om opphavsrett/allemannseie, har Lady Dahmer den obligatoriske terminologien vi finner på de fleste blogger «Copyright © Lady Dahmer 2013». Samtidig har hun lite av materiale som aktualiserer problemstillingen. Det er ingen kunstnerisk produksjon i tradisjonell forstand, og det er derfor mindre på spill. Det hun skriver er tilgjengelig for allmennheten, og hun bruker en del skjermdump selv fra andre blogger/twitter/facebook/nettavisar uten alltid å lenke til kilden. De fleste bilder hun bruker er spontane og ser ut til å være tatt med mobiltelefonen. Det er ingen vektlagt estetikk i så måte, i så fall er den med en annen hensikt. For den er jo også uttrykk for hennes

performativitet. Hun viser at hun er en del av en hverdagskultur som er preget av et liv up-tempo med raske «snap-shots», og med det også flyktighet og mindre substans.

En-til-mange-kommunikasjon/dialog

Også når det gjelder forholdet mellom *en-til-mange kommunikasjon/dialog* er Lady Dahmers bloggpraksis interessant. Som nevnt over har hun etablert seg i et sosialt felt, og hun er virkelig aktiv overfor dette feltet. Selv om hun også selv har et meget aktivt kommentarfelt, deltar hun også ivrig hos andre. Hun alternerer derfor mellom disse to rollene. I flere poster henvender hun seg direkte til leserne sine også.

Det er særlig post 14 som peker seg ut, og det er her Lady Dahmer drøfter om en skal kunne synes synd på twittreere/bloggere som blir utsatt for netthat. Her omtaler hun leserne sine:

Om nån kommer in hit t.ex och jidrar så kommer ni käfta tillbaka. Ni ställer upp och har min rygg även om jag inte ber om det. Ibland ber jag om det, ibland utnyttjar jag min position och egentligen känns det ganska unket så det får jag nog sluta med. Iallafall så länge det inte handlar om rent kvinnohat eller olika hot. (Då tar jag av handskarna, hängas ut ska svinen).

Hun kommer også med kommentarer som «(Är ni med mig?)». En kanskje litt uinspirert bloggdag kan avstedkomme spørsmål som «Vad retar upp er?», og med det får hun så mange som 137 kommentarer til svar. I postene 23 og 24 om «Pennticket» er det en lang henvendelse til egne lesere: «Jag vill bara säga att ni inte ska tro på allt ni läser och hör om mig, min version är väldigt annorlunda» (post 23), og på slutten av samme post skriver hun «Det privata borde fått fortsätta vara privat. Jag vet inte vad jag ska säga. Kram på er». Her berører hun spørsmål om *privat/offentlig* også, selv om det har vært vanskelig å bringe på det rene hvilke private spørsmål som ble avslørt om henne. Både Lady Dahmer og Cissi Wallins facebook-konto framstår renset for akkurat denne skittentøyvasken.

Fiksjon/virkelighet

I spørsmålet om hva som er *fiksjon* og *virkelighet* er Lady Dahmer kompromissløs. Hun påberoper seg alltid å snakke sant. I tumultene rundt «Pennticket» ble dette aktualisert. «Pennticket» var tenkt som en feministisk stand-up-forestilling med Nathasja Blomberg og Cissi Wallin. To måneder før premieren, avlyser Blomberg og Wallin hele prosjektet. Dette vakte en viss oppsikt. Når forestillingen ble avlyst, ble Blomberg og Wallin enige om en felles pressemelding om saken, men i ettertid ble det nok sånn at Blomberg/LD fikk «skylda» for at showet ble tatt av plakaten. I postene 23 og 24 blir dette med hvilken versjon som er sann og ikke, behørig kommentert. Det er også her det ikke eksisterer kommentarfelt. Denne saken kommer jeg tilbake til.

Det er også en annen sak som berører begrepsparet *fiksjon/virkelighet*, og det er postene som omtaler «Miss Skinny»-kampanjen til «Frisk & Fri». I den første posten gikk hun vel på «limpinnen» og startet en polemikk mot å starte en kleskjede som «uppmuntrar självvält» (post 27) tidlig på morgenen (kl. 07.19). Senere samme dag er det tydelig at hun blir mer kritisk og undrer seg over at det bare eksisterer en pressemelding om det nye selskapet (post 28). Hun er «trött» på sånne kampanjer, og skjønner at det er ugler i mosen med et selskap som er retta mot en så «extremt liten målgrupp». Post 32, to dager etter, bekrefter nettopp at dette kun var et PR-stunt – «Skitbra liksom», er Lady Dahmerss lakoniske kommentar. Hun viser med dette at hun er et produkt av en postmoderne kultur og kan tematisere ironi, særlig hvis hun selv kan ironisere over endringer i hennes egen konstruerte identitet. Men hun har ikke mye til overs for denne type ironisering av marginalitet, nettopp fordi den ikke er ærlig, og at den bruker virkemidler på linje med problematikken den tematiserer.

Kroppslige erfaringer som grunnlag for imaginært og semiotisk språk

Det handler mye om hennes kropp på det personlige planet, og dette berører punktet om *kroppslige erfaringer som basis for semiotisk språk*. Her er hun også brutalt ærlig. I flere innlegg som tar opp spørsmålet om utseende og vekt, innrømmer hun åpent sine komplekser – selv om hun påstår å være vel forlikt med sine kilo. Hun sier f.eks. i post 4, 3. september: «Jag skrev för länge sen att det bästa som hänt mig var att bli tjock», og mener det har hjulpet henne å bli et bedre medmenneske. Men likevel klarer den fiktive kampanjen om «Miss Skinny»-kleskjeden, å krype under huden på hennes selvbilde.

Alla dessa tankar som är så jävla svåra att stå emot och de bara väller in över mig. På grund av en bild.Så jag undrar lite hur de tänkte. (Post 32, 25. september – skrivefeil i originalen).

Det er heller ikke få tabuer hun bryter når hun forteller om fødslene sine i forhåndsomtale av podcasten til Joller:³⁸ «Bebisar och graviditeter»:

Jag var beredd på att det skulle göra ont att föda barn. Vad jag inte var beredd på var att det skulle kännas som att man var akut skitnödig med världens största korb alt. soffgrupp. Typ superförstoppad men ändå på väg ut. Jävlar va obehagligt och fan vad det tryckte på! Och så skulle man på det slappna av! Ha! Försök slappna av när det känns som att du kommer skita på dig varje gång det kommer en värk. Inte konstigt att det till slut krävdes epidural för att ungen skulle komma ut. Att föda är skithäftigt, men ack vilket trauma egentligen. Jag bröt svanskotan när jag födde Ninja. 48 timmar värkarbete och till slut kom hon. Jag kunde inte sitta på tre månader och varje steg jag tog gjorde ont.

³⁸ <https://itunes.apple.com/se/podcast/joller-en-podcast-foraldrar/id635959726?mt=2>

*Och vi ska inte ens tala om avslaget och koaglerna. Eller jo det ska vi ju.
(Post 44, 30. september)*

En liten notatlapplapp forut for en samme podcast av Joller er smidd over samme lest:

(Post 15, 10. september).

Förlossningen.
- överraskningar: avslaget, att man får föda fram moderkakan. Bröt svanskotan. Kände mig akut bajsnödig. Med en soffa. Röven. KOAGLER?!!!!!! Födde fram tre tennisbollar koagulerat blod. BOLLAR!

Begge disse postene viser hvor mye hun vektlegger følelsesmessige og kroppslige erfaringer i sine selvfortellinger. Det er i det hele tatt mye kropp hos Lady Dahmer. Et annet eksempel på kroppslige erfaringer som basis for semiotisk språk er omtalen av vanskelighetene til barna: «Jag har ont i magen på kvällarna. Tänk om de inte hittar några stadiga kompisar?» (post 29), om hvordan hun reagerer på rasisme: «Reaktionen är nästan fysisk, ett kroppsminne grundat i kommentarer, i laddade, hotfulla situationer» (post 20, 12. september).

To andre innlegg forteller også om kroppen hennes mer på det hverdagslige planet:

Asså fy fan, har ni vaknat av en sur oppstöttning? Den hinner liksom lite längre upp när man inte är vaken och beredd, om man säger så. Jag hade stora problem med detta under mina graviditeter men i natt drabbades jag igen. Tre gånger. (Post 15, 10. september)

Det andre innlegget gir oss mange detaljer om kropp:

Jag vaknade klockan fyra i morse av typ kramp i magen. Inte kramp som man får när man har mens eller är bajsnödig, inte det där vridandet utan av en statisk typ sendragskramp i själva magsäcken och bak i ryggen (i samma höjd som magsäcken ELLER ÄR DET HJÄRTAT???) Och jag vet ju såklart vad det är: magkatarr deluxe. Det händer ibland och är sjukt obehagligt. Det går knappt att andas, sitta, stå. Och hypokondriker som jag är (med tillgång till google dessutom) så väcks ju den där lilla tanken om att hjärtinfarkter hos kvinnor ofta maskeras i vanligt magont. Jag ska alltså kanske dö typ nu tänker jag och lovar mig själv att aldrig nånsin äta mjöl igen. (Det är oftast då det slår till, den här varianten av magkatarr)

Vem bryr sig? tänker ni nu men jag är en sån där som måste älta sånt jag tycker är jobbigt offentligt för att kanske på så sätt nån annan ska känna igen sig och lugna mig lite.

Nä, nu ska jag och min onda lilla mage gå och lägga oss på soffan för lite konvalescens och Doctor Who. Min nya mys-maraton-slötittar-serie. (Post 17, 11. september)

Her gir hun uttrykk for flere forhold. Det ene er selvfølgelig magekatarren i seg selv. Det andre er at hun formidler kunnskap om at kvinners hjerte problemer fortøner seg annerledes enn det som har vært kjent til nå. Det har i en årrekke vært kampanjer for å opplyse folk flest om at symptomene for hjerteinfarkt fortøner seg helt annerledes enn det allmennheten har lært – altså hvordan *menn* rammes av infarkt³⁹. Dette er jo et godt eksempel på hvordan menns helseproblemer blir definert som normalitet, mens kvinners symptomer på samme hjerteinfarkt har vært ukjent. Det tredje interessante her er det hun skriver om «Vem bryr sig?». For hvorfor må hun «älta sånt jeg tycker är jobbigt offentligt» (jf. *offentlig/privat*), men håpet hennes er altså at noen andre skal kjenne seg igjen og roe henne ned. Her viser hun både hvordan hun kontinuerlig er i kontakt med leserne sine, men også at *hun er avhengig av deres respons* og berører med det motsetningsparet *en-til-mange kommunikasjon/dialog*.

Hennes blogginnlegg om «slut-shaming» er også eksempler både på hennes personlighet i offentligheten, men også dette innlegget har sterke innslag av kropp. Her handler det om jenter som tar bilder av

Lady Dahmer øver seg på "kuksugar-perspektivet", post 34, 26. september.

seg selv «lite «så här ser jag ut när jag suger din kuk»», som Lady Dahmer skriver i post 33, 25. september. Hun polemiserer mot fordømmelsen av dette og kaller det dobbeltstraff, men samtidig følger fler poster og bilder av henne selv hvor hun selv gjør nettopp dette. Med det demonstrerer hun sin posisjon i feltet og tar i forsvar jentene som praktiserer denne type egensexisme på Internett.

Hypertekstualitet

I likhet med svært mange veteraner innenfor bloggøsferen, har også Lady Dahmer høy kompetanse på web-design og html-koding. Dette inkluderer antakelig også kunnskap om nettverksteori og lenkepraksis. Hun forteller i sin forsvarstale overfor Cissi Wallin også hvordan arbeidsfordelingen før «Pennticket» var, hvor hennes ansvarsområder var nettopp dette. Hun forlot «Alt för förelldrar» hvor bloggen hennes lå tidligere, opprettet selv eget domene, laget layout, og flyttet hele sitt arkiv. Lady Dahmer er hyperaktiv i bloggøsferen,

³⁹ <http://cergntnu.wordpress.com/2013/03/08/kvinnedagen-og-kvinnehjarter/>

og lenker både mye og ofte til andres blogger og andre saker på nett. Hennes tekster er derfor utpreget *hypertekstuelle*. Hun har venstre spalte full av henvisninger til kommentarer og populære innlegg, arkiv osv. hvor også mannen fikk være med (se illustrasjon). Bloggen er tradisjonelt strukturert som hypertext. Spekteret i tema svarer også til andre typiske trekk for feministisk skrivemåte, som at fortellingene er ikke-lineære og at de ofte kan hoppe fram og tilbake tematisk i en stil som i større grad ligner på Cixous' (2003) skrivemåte. Det er mange digresjoner, sprang og appellative utsagn.

Maken kände sig lite utanför för att han inte fick vara med i designen. Så han får vara med här istället.

Ut fra kriteriene til feministisk skrivemåte slik de er skissert, er det store funn hos Lady Dahmer. Hun berører de fleste av dikotomiene i analysemodellen, og demonstrerer hvordan den digitale tekstpraksisen også materialiserer Cixous' (2003) «écriture féminine». Også her ser vi at den feministiske skrivemåten implisitt blir en måte å opptre på, en performativitetshandling. Kropps- og språkperformativiteten er derfor et sterkt trekk hos Lady Dahmer (i motsetning til Liselotte). En kan også tenke seg at feministisk skrivemåte blir utvidet med dette språk- og kroppsopprøret. Samtidig kan en også lure på om det affektive gir det resultatet vi forventer, altså en frigjørende praksis, eller «kvinne for kvinnene», som Cixous (2003) ønsker seg.

b. Performativitet

Lady Dahmer framstår med en identitetskonstruksjon som gir et bilde av en tøff og rocka feministisk kvinne. Hun praktiserer et brutalt og ubehøvla språk. Hun kommer fra en gresk innvandrerfamilie med sterke rasistiske innslag, har vokst opp i et flerkulturelt miljø og definert seg med en sub-kultur hvor hun farget håret rødt i 13-årsalderen. Hun definerer seg som en del av middelklassen, men samtidig er hun ihuga forkjemper for undertrykte klasser i det svenske samfunnet, for hun presenterer seg som sosialist. Postene om prisene på kollektivtransporten i Stockholmsområdet er gode eksempler på dette (post 9, 10 og 11, 5-6. september), der hun omtaler «borgarpacket» og lur på om det er en «klassfråga» å reise inn i sentrum. Hun mener det er en «jävla skyldighet» å forsvare undertrykte grupper i samfunnet.

Hun har alltid likt alternativt utseende, og har piercing i nesa og tatoveringer som resultat av en 30-årskrise. Hun forteller selv at hun «... slutade raka mig pga feminismen, det är helt sant»

(post 22, 13. september). Før dette, i begynnelsen av 1990-tallet, var hun «hårdrockare», og ser tilbake: «... shit, vilka tuffa regler man hade att förhålla sig til» i samme post. Det rituelle fellesskapet av feminister hun er en del av, har noe av det samme smaksfellesskapet. Flere poster berører også denne problematikken. Flere steder karakteriserer hun dette fellesskapet: «(Jag, Hannah och Fanny. Man MÅSTE se ut så här om man ska få vara med i den exklusiva feministmaffian), i billedteksten fra post 21, 13. september og dagen etter – til samme foto –

Rabiesfeministerna

denne billedteksten: «(Ahhhhhhh rabiesfeministerna anfäller!)» (post 22). Som det framgår er det med betydelig selvironi, og i en annen episode fra en venninnes facebookkonto (se illustrasjon) harselerer de sammen over en kommentar som berører «det Beauvoirske dilemma».

Her bruker de selvironi og humor for å nøytralisere den hatefulle kommentaren. Det er sterke kroppslige referanser i de fleste av postene, og det gjenspeiler seg også i blogg-designen hvor kroppen hennes utgjør tekstfeltet. En sterkt indeksikalt trekk ved hennes performativitet er denne «stereotype feministen». På sett og vis opprettholder hun den fallosentriske «redselen» for kvinner gjennom den selvironiske framstilling av seg selv, for hun vil jo være «... en spark i pungen på patriarkatet» som nevnt over. Det metaforiske språket har nok den tilsiktede virkning i feltet. Det performative uttrykket tiltrekker seg en del symbolsk vold og hun og venninnene flytter grenser. En refleksiv tanke om hvorvidt dette er fruktbart eller ikke er nok også tilstede hos Lady Dahmer, for det er en stor belastning å møte så mange «internett-troll⁴⁰», jf. Stavrositu og Sundar (2012, s. 383).

⁴⁰ http://no.wikipedia.org/wiki/Troll_%28Internett%29

Svært mange innlegg i utvalget berører spørsmål om kropp og kroppsideal, hennes egen overvekt og irritasjon over medienes fokus. I understående post berører hun dette på selvransakende vis.

Hur värjer man sig mot idealen?

11 september, 2013 – 14:46 | 67 kommentarer

Ibland tänker jag att det skulle vara så enkelt att bara hoppa på tåget igen. För om jag bara vore lite smalare och lite snyggare så skulle allt vara perfekt och jag skulle bli en lyckligare människa. Kanske man ska pumpa upp läppen lite lite, det går ju att göra snyggt och varför inte lite botox... bara för att jämna ut lite? (apropå vår tidigare diskussion)

En vän till mig har gjort en fettsugning. Jag är avundsjuk. Jag betraktar hennes nya fina kropp och känner ett sting i hjärtat; varför ska jag vantrivas i mitt skal när det är så enkelt att åtgärda? Hon är lycklig nu. Eller, ja det var hon innan också men nu kan hon titta sig i spegeln utan att gråta. Jag förstår henne. Jag förstår hennes anledning och jag förstår hennes känslor.

Kommer ni ihåg det där programmet "the swan" eller vad det nu hette? Där en ful, halvfet sunkmorsa fick en total makeover och livet liksom till synes förändrades till det bättre? (nu vet vi ju att så inte är fallet, men det framställdes så).

Jag märkte hur mina tankar förändrades och tog form varje gång. Plastikkirurgin framstod som nåt okej ändå och det där behovet av att vilja rätta till lite här och var på min egen kropp tog fart. Fan vad lättpåverkad jag är egentligen, fast jag har kunskap om hur den här processen funkar och egentligen borde kunna värja mig.

Fast hur värjer man sig mot en kultur som sätter skönhet högst upp?(post 18)

Det samme trekket finner vi igjen i hennes egenframstilling som mor. Hennes posisjon som debattant på spørsmålet om foreldreskap viser en mor som både tør å fortelle hele «sannheten» om hva fødsler og småbarnsliv *egentlig* handler om. Fødselsbeskrivelsene jeg har vært inne på tidligere er gode eksempler på dette.

Lady Dahmer står i en subjektposisjon og forholder seg til feminismen som politisk bevegelse. Flertallet av postene hennes handler om dette, og i så måte er hun ikke i «utkanten» av kjønnsdiskursen. Hvorvidt hun er i midten er vanskelig å avgjøre uten å kjenne til den svenske kjønnsdebatten. Hennes egenframstilling kan minne mye om den britiske forfatteren Caitlin Moran (2013), som vi har vært inne på tidligere i forhold til Liselottes blogg. Dette kommer jeg tilbake til under drøftingen i neste kapittel.

Et sterkt performativt innslag i Lady Dahmers tekster er språkføringen. Her legitimerer hun i stor grad det affektive og bruker sterke virkemidler i appellativ hensikt. I sin bruk av versaler knytter hun seg til en opprørske tradisjon i litteraturen, hvor versalene er et virkemiddel som signaliserer roping. Litteratur- og kunstmiljøet i dag har tatt opp i seg mye av denne kulturen. Ett uttrykk for dette er at grafitti har kommet inn under vår kunstforståelse og blitt «politisk korrekt». Også Lady Dahmers tekster føyer seg inn i en slik tradisjon i grenselandet mellom «performance» som opprørskunst og politikk.

En opprørende sak for Natashja Blomberg i min utvalgsperiode og månedene før er saken om «Pennticket» som har vært berørt noe tidligere. Cissi Wallin, som var programleder i Radio 1, en frittstående radiokanal i Sverige, ville sette opp et feministisk stand-up-show sammen med Lady Dahmer. Dette gikk over styr og de ble uvenner. I den offisielle versjonen fra arrangøren⁴¹, forteller at Blomberg er den som har trukket seg fra showet. Dette var også riktig, men årsakene var fler enn det som framgår. Dette skaper en svært vanskelig situasjon for Lady Dahmer og gjør at hun stenger bloggen i flere dager. Hun er stille på Facebook og andre sosiale medier, og kommentarfeltet om saken er tomt. Hun må gå i forsvarsposisjon etter å ha blitt angrepet i sosiale medier. Hun brøt med Cissi Wallin av andre grunner. For selv om hun var svært hardt presset kapasitetsmessig, var planen å gjennomføre showet:

(...) Jag kom på alla möten (i tid såklart), jag svarade på ALLA telefonsamtal och jag var inte oanträffbar som det påstås.

Jag gör saker på mitt sätt och det blir alltid alltid alltid jävligt bra gjort. Jag blir alltid klar till deadlines, jag gör alltid ett noggrant jobb och jag gör alltid det jag säger att jag ska göra. (...) (Post 24, 18. september).

Hun er altså til å stole på, men innrømmer at bruddet var på hennes initiativ. Årsakene vil hun ikke ut med, men framhever at hennes «sjel» og integritet sto på spill. Hun tok også den økonomiske belastningen avlysningen medførte. Hvem som sto for sladderer om Blomberg framgår ikke tydelig, men hun ble framstilt som sydebukk og karakterisert som «en lat och oresonlig idiot utan arbetsmoral», noe hun sier er «jävligt orättvist» (begge fra post 24). Foruten at denne saken selvfølgelig har kjendisverdens pirrende interesse, rammes hun av det Moi kaller *ad feminam* (2005, s. 137). I et felt utøves det makt, og hvordan aktørene manøvrerer innenfor feltet er styrt av psykologiske og sosiologiske strukturer. Det kan se ut som Lady Dahmer flere ganger havner i slike situasjoner hvor hun både er regissør og offer

⁴¹ <http://www.maximteatern.com/forestallningar/pennticket-och-sant-som-riktiga-kvinnor-behover-veta/>

for samme fenomen. Post 41 fra 28. september forteller også om hvilken kultur som råder i feltet deres, for hun vil «åberopa systerskap», som hun sier. Dette er derfor også et uttrykk for at praksisfeltet har legitimitet, og er blitt «gyldig». Lady Dahmers performativitet gjør noe med feltet. Et ferskt eksempel viser en annen side av Lady Dahmer (utsnitt fra 29. april 2014):

Her bruker Lady Dahmer sin innflytelse i feltet til å løfte fram en annen blogger. Bloggen «Familjesplitter» er for øvrig også et uttrykk for at enkelte blogger har et

Att lämna sin familj

Allmänt trams • 29 april, 2014 • 07:05 47 kommentarer

Jag fick ett mail från en av er som jag postade på [facebook](#) igår. Jag postar samma mail här och hoppas att ni har några bra råd, tankar eller bara vill samtala med henne här i kommentarsfältet. Kanske är nån av er i samma tankar? Hon läser här men har även en egen blogg "Familjesplitter" om man vill stötta mer och långvarigare.

Maillet:

Jag har under flera års tid velat fram och tillbaka i min relation därför att jag känt att jag inte vill leva ihop med min partner. Vi har barn tillsammans och det är inget lätt beslut att splittra en familj. Nu har jag gjort slag i saken och plötsligt är allt realiserat. Jag mår så fruktansvärt dåligt och vet inte vad jag ska ta mig till.

Känner mig ensam och behöver prata någon som har varit i samma situation. Har fruktansvärd ångest och tar på mig allas smärta. Barnens, mitt ex, hans föräldrars ångest osv. Är som en svamp som suger åt mig av allas åsikter och har tappat förmågan att tänka själv. Tvivlar ständigt på mitt beslut. Hur vet jag om jag gör rätt eller fel? Jag älskar honom, men hatar vår relation. Förstår att det låter konstigt. Jag VILL INTE LEVA IHOP MED HONOM, men har svårt att stå emot hans fina sidor nu när han övertalar mig att stanna. Det är som om jag har tappat min självkänsla och agerar enbart efter skuldskänslorna. Usch, detta är det svåraste jag gjort i hela mitt liv.

tidsbegrenset eller prosjektstyrt formål. Hvis (2003) denne kvinnen fikk en ny familie f.eks., ville jo både navnet og bloggen miste sin eksistensberettigelse.

Jeg vil jo si at hun her også praktiserer søsterskap, både i forhold til hennes egne målsettinger, men også i henhold til Cixous' om å «skrive kvinne for kvinnene». På denne måten handler hun i praksisfeltet, og skaper forandringer for aktørene.

«Beauvoirs dilemma»

Natashja Blomberg skrev et innlegg på kleskjeden Hennes&Mauritz (HM) facebookside i desember 2012 mens hun blogget under «altforforeldrar.se»⁴². Anledningen var at HM hadde produsert en t-skjorte med bilde av popstjernen Tupac/2pac, som ble dømt for en særs brutal voldtekt i 1993⁴³. Som det framgår av bloggposten fikk hun langt over tusen hatefulle poster, og hennes venninne som opprinnelig hadde tipset henne om t-skjortene, fikk så mange som 2500 hatefulle meldinger.

⁴² <http://ladydahmer.alltforforeldrar.se/2012/december/sa-har-ser-nathat-ut.html>

⁴³ <http://www.friatider.se/kritik-mot-2pac-troja-ledde-till-dodshot>

Respsen var voldsom. Trusler om voldtekt og drap ved siden av nedverdiggende kommentarer som «fritte» og andre kjønnsrelaterte ord haglet på siden hennes. Hun blir altså utsatt for netthets og symbolsk vold av mange menn, noe som jo er et uttrykk for at feltet er i «krise», som Bourdieu (Moi, 2002) kanskje ville sagt det.

Med dette viser Lady Dahmer et sterk performativt uttrykk gjennom sin blogg. Det er både den «stereotype feministen» vi møter, men det er også en opprørskultur som ikke kvier seg for å berøre tabubelagte emner. Dette trekket er *indeksikalt* hos LD, men også *refleksivt* som jeg har vist. Hun polemiserer mot kroppsfikseringen i den patriarkalske kulturen, men hun reflekterer også tilbake på sin

marginaliserte posisjon som kvinne og objektiviserer seg selv f.eks. gjennom «plutlappsfenomenet». Med denne måten å opptre på, endrer hun vår oppfatning av «feminister» og hun utfordrer både patriarkatet, men også «gammelfeministene» fra kvinneopprørets gullalder på 1970-tallet. Hennes performativitet er også legitimerende for feltet, og dette er forekomsten av symbolsk vold et uttrykk for, men også den «kvinne for kvinnene»-handlingen hun praktiserer i feltet har en legitimerende effekt.

c. Metodiske trekk

Metodiske trekk er knyttet til leserkontrakt og autentisitet. Dette punktet utreder disse aspektene hos Lady Dahmer.

Lady Dahmer er et alias, og på den måten framstiller hun seg som en fiktiv person. Til tross for dette er nok den svenske allmennheten kjent med at hennes

<http://ladydahmer.alltforaldrar.se/2012/december/sa-har-ser-nathat-ut.html>

---

egentlige navn er Natashja Blomberg. En liten post ganske nylig viser at hun er litt stolt av dette (skjermdump til høyre).

Det er derfor samsvar etter reglene til Lejeune mellom jeg-fortelleren og aliaset, og Blomberg. Lejeune mener jo at aliaset trer inn i stedet for egennavn i sånne tilfeller (Sørensen, 2008, s. 106). Jeg vil tro at hun opprettholder bloggnavnet siden det er innarbeidet blant publikum.

Hennes leserkontrakt berøres sporadisk ettersom det er nødvendig. I saken med «Penntrieket» må hun gå ut til sine lesere og be dem om å ikke tro alt de leser. I posten hvor hun har fryktelig vondt i magen, håper hun at noen av leserne kan komme og berolige henne. I flere andre saker hvor hun selv både er subjekt og objekt i forhold til det maktpolitiske kjønnsfeltet på sosiale medier, må hun ofte ut med formaninger om oppførsel på nettet. I flere poster uttrykker andre kommentatorer (ofte hatske innlegg som jeg har vist til over) at det er en gruppe som er «**LD's anhängare**» (post 41, 28. september), og hun «... **börjar bli lite less på folk som kallar mina läsare för dynga ...**» samme sted (begge uthevet av LD). Hun blir forsvart av sine lesere og hun forsvarer dem selv. De utgjør et fellesskap, selv om også Lady Dahmer er svært bevisst til maktposisjon i denne relasjonen.

I posten hvor hun omtaler et TV-prosjekt om netthat mot kvinner hvor hun altså takker nei til å delta (post 14, 9. september), reflekterer hun over spørsmålet om makt i feltet. Det hun skriver her er også en legitimering av feltet som jeg har behandlet under performativitet. Hun mener seriøst at en følgereskare på 10-30 000 følgere på twitter eller blogg er en reell maktposisjon, og innebærer mye støtte (hun holder utenfor rent netthat mot kvinner som jeg har nevnt tidligere). Det er likevel et tveget sverd, for om det med ett blir en hetskampanje, er man bare et vanlig menneske som blir såret. Dette samsvarer som tidligere nevnt med studien til Stavrositu og Sundar (2012).

Det är inte synd om oss som står med varsin plattform och en offentlig röst som många lyssnar till. Oavsett hur mobbade vi känner oss emellanåt. Jag lämnar hellre över det utrymmet till den lilla människan som inte har samma stöd och backup. Gör ett program om tonåringar som mobbas på facebook eller andra sociala medier. Gör inte ytterligare ett program om kända människor som det egentligen inte är ett dugg synd om. (Post 14, 9. september).

Blomberg er en sterk aktør i den svenske kjønnsdiskursen. Hun har opparbeidet seg en posisjon, og utgjør sammen med flere, et legitimt felt som jobber i den svenske

offentligheten med kvinnepolitiske spørsmål. Samtidig er hun også en «vanlig» kvinne, med de gleder og sorger de fleste av oss har. Det er særlig i familie- og kroppsmotivene hun praktiserer «kvinne for kvinnene» og med det skaper hun endring for seg og sitt felt. Hennes konstruerte identitet er også i seg selv destabiliserende for det fallostriske systemet gjennom det selvilde som en «rabiesfeminist», samtidig som objektiviseringen som den «stereotype feministen» også slår tilbake på henne selv. Her utsettes hun for det «Beauvoirske dilemma» flere ganger. Hennes posisjon i feltet har også gjort at hun selv utagerer *ad feminam*, og hun blir offer for det selv også.

Hennes profil er sterk preget av autentisitet, og hennes feministiske skrivepraksis er kjennetegnet særlig ved kroppsfokuset. Hun viser også stor innsikt, om enn ikke alltid gjennom egen oppførsel, i det maktfeltet som bloggernes sosiale og rituelle fellesskap har skapt.

Videre vil jeg se på trekk hos de to bloggerne som kan problematisere og belyse flere sider ved feministisk skrivemåte, men også trekk som kan gjelde flere personlige blogger. Performativiteten de representerer i praksisfeltet vil også bli drøftet som en eventuell sprengkraft mot det fallostriske systemet, for å bruke feministisk terminologi.

---

4. Samlende betraktninger?

I denne delen vil jeg forsøke å belyse samlende aspekter ved de to bloggene. Analysen avdekker mange komplekse problemstillinger som krever drøfting. Dette angår alle de tre områdene i analysemodellen, men også problemstillinger som er reist tidligere i det teoretiske rammeverket om blogg og feminisme. Det er derfor nødvendig å samle en del tråder før konklusjonen.

4.1 Hvordan forholder bloggerne seg til teorier om feministisk skrivemåte (a)?

Diskursen om forekomst av en *feministisk skrivemåte* har vist at tolkningen innbyrdes i mitt teoretiske rammeverk har vært preget av historiske og kulturelle forhold. I denne oppgaven har jeg valgt å fokusere på feministiske praksiser i håp om å belyse hva en feministisk skrivemåte kan være i en digital tid. Utgangspunktet har vært kriterier belyst av Cixous (2003), Irigaray og Kristeva (Claudi, 2013), men også Mois (1995) beskrivelser av Beauvoirs (2002) store feministiske prosjekt har vist trekk som samsvarer med de franske feministene. Belysningen av feministisk skrivemåte gjennom praksisfeltet utvider perspektivet til de franske feministene, samtidig som det bringer inn Mois (2002, 2007) viktige korreksjon om kjønnsfeltet som et sosialt konstruert felt hvor aktørene er performative.

De to bloggerne, Liselotte Weller (2003-2014) og Lady Dahmer (Blomberg, 2013), viser i sin skrivepraksis betydelige innslag av feministisk skrivemåte i henhold til analysemodellen. Eller som Cixous sier det: «a) Individuelt: Mens hun skriver seg selv, vil kvinnen vende tilbake til den kroppen som man har gjort mer enn å konfiskere; (...)» (2003, s. 272). De har begge tatt et steg fram og spiller en hovedrolle på bloggen sin. En kan også si at de ikke inntar den kvinnelige birollen fra en tradisjonell kjønnsrollemodell. De spiller seg selv med sin egen kropp. I tillegg tematiserer de motsetningsparet *offentlig/privat*, gjennom å ha en offentlig dagbok. De bringer det hverdagslige ut i offentligheten, og med det politiserer de saker de reiser, men også andre typiske og utypiske kvinnepolitiske spørsmål. I selve handlingen er bloggingen et uttrykk for en transcendental aktivitet (forstått som utadvendt) i Beauvoirs terminologi (Moi, 1995, s. 233) og *biseksuell* (forstått som nøytral) i Cixous' (2003, s. 276) som jeg har gjort rede for i det teoretiske rammeverket. Begge bloggerne

---

skriver sin egen historie inn i bloggen, et moment som er vesentlig både hos Cixous (2003) og Moi (1995). Skrivemåten de bruker når de gjør dette, er et viktig kjennetegn – nemlig et kroppsrelatert språk hvor de bruker egne erfaringer i sin selvfortelling.

Den personlige bloggen er i seg selv en hybrid tekst, og skrivemåten gjenspeiler dette og bekrefter den som en feministisk praksis. Foruten de utfordrede binære opposisjonsparene, er det i tillegg det ikke-lineære, det samtidige, kompleksiteten og mangfoldigheten som gjør at vi kan knytte det til feministisk skrivemåte slik den er definert i det teoretiske rammeverket. I dag ser vi at dette trekket er typisk for alle digitale tekster, samtidig ble dette trekket definert som feministisk lenge før digital tid. Funnene er muligens derfor store av begge disse grunnene.

Forskjellen mellom bloggerne kan tilskrives det sosiale feltet de opererer i, i tillegg til sosial bakgrunn, ideologi, tilhørighet og alder. Som vi har sett ligger det klare stilvalg i tekstene. Eksempelvis velger Liselotte å skrive ortografisk korrekt i forhold til skriftnormen. Samtidig bruker hun litterære virkemidler for å skape en poetisk stil som samsvarer med hennes identitetsprofil. Hun bruker likevel flere innslag av muntlighet i sine tekster. Lady Dahmer velger en opprørsk, ropende og mer ekspressiv muntlig stil med slang og manglende skriftnormering. Tekstene hennes er så affektive og appellative at det er nesten som man «hører» stemmen hennes gjennom skriften. Dette virtuelt sansemessige er derfor et sterkt virkemiddel hos Lady Dahmer. Men så har hun kanskje andre mål for sin bloggvirksomhet. Hun vil være en aktiv del av kjønnsdiskursen. Liselotte på sin side har ikke akkurat samme formål, men ønsker like fullt å gjøre forskjell for sine lesere. Hennes fokus er hverdagslivets filosofi og estetikk i mange konkrete former som grafikk, håndarbeid og innredning. En kan si at Liselotte kompenserer sammenliknet med Lady Dahmer for dette virkemiddelet gjennom estetikken, både språklig og visuelt.

Bloggerne tematiserer også at det binære opposisjonsparet mellom skrift og tale er blitt mer komplekst. De er nemlig samtidig i en løpende dialog med sine lesere, og bruker begge kommentarfeltet til å korrigere og utdype misforståelser. Tekstene de skriver er derfor å anse som dynamiske, og selv om de kanskje ikke gjør det så ofte, har de anledning til å slette og endre innlegg.

4.2 Hvordan forholder bloggerne seg til teorier om performativitet (b)?

Handlingen som ligger i det å skrive en personlig blogg, er i seg selv performativt. Begge bloggerne gjør nettopp det Cixous etterlyser: «b) En handling som også markerer at kvinnen tar Ordet (...)» (2003, s. 273). Bloggerne praktiserer også en identitetskonstruksjon som er preget av samtidighet og identiteter som er omskiftelige i tråd med Irigaray (Claudi, 2013) (kapittel 2.6).

Den *indeksikale* performativiteten er ganske ulik hos de to. Der morsrollen og nærheten til døden preger Liselottes bloggprofil i sterk grad, er det framfor alt som «den stereotype feministen» vi møter Lady Dahmer, selv om foreldreskapet også er viktig hos henne. Nærheten til døden og den «tynne huden» Liselotte refererer til, er et uttrykk for *refleksiviteten* i denne opptreden. Det er dette hun kommenterer når enkelte lesere begeistret «oppdager» at hun er feminist. Hun svarer at hun har brukt tid på å bygge seg opp igjen etter sønnens død.

Lady Dahmer derimot, er en «rabiesfeminist», en rå og mangfoldig kvinnestemme som godt også tåler en sammenlikning med myten om Medusa⁴⁴ (jf. *Medusas latter* (Cixous, 2003)). Hun tematiserer sin egen stereotypiske framtrede også, med en ironi og refleksivitet som er ganske framtrede. For overfor patriarkatet er hun nådeløs, men som kvinner flest, svært sårbar til egen kropp og morsrolle. Begge bloggerne har mye fokus på morsrollen med alle vanskeligheter og gleder dette skaper i dagliglivet. Her kan leserne speile seg i deres liv, og på den måten skapes det sterke bånd som skiller seg kvalitativt fra en lesers forhold til hvilken som helst annen tekst. Dette er jo fordi tekstene er interaktive i et sosialt felt, noe som gir tilsynelatende større nærhet mellom forfatter og leser.

Bloggerne i analysen har to vidt forskjellige profiler, eller konstruerte identiteter, som kvinner. Der Liselotte har tilknytning og erfaring fra kvinnekampen i dens glansdager på 1970-80-tallet, kaller Lady Dahmer seg postpatriarkal feminist. Forskjellen mellom dem er kanskje mest på overflaten. Der Liselotte provoseres av forfatteren Caitlin Morans (2013) ironiske og selvkompromitterende stand-up-stil, er Lady Dahmer «spot on». Lady Dahmers identitetskonstruksjon føyer seg nettopp inn i denne postmoderne feministkulturen (slik hun

---

⁴⁴ <http://snl.no/Medusa>

presenterer seg) som ikke kvier seg et øyeblikk for å bryte alle tabuer om sex og hverdagsliv i sin egenframstilling. Sånn sett kunne kanskje Lady Dahmers blogg hett «Slagt en hellig ko», for det er hun som gjør nettopp det.

Liselottes performative handlinger er på et mer subtilt plan. For det første skaper hun legitimitet i feltet for ta ansvar for og sørge for å leve et godt liv. Det dreier seg om å være selvstendig økonomisk, realisere drømmer og ta vare på seg selv. Strikkediskursen er et interessant eksempel, hvor det i kvinneopprørets glansdager var noe «politisk ukorrekt» å drive med håndarbeid. Det ville vært mer «korrekt» å utdanne seg i et mannsdominert yrke den gangen. I vår tid er håndarbeid blitt en viktig næringsvei for mange kvinner, og dette bidrar selvfølgelig til sterk legitimering i feltet. Håndarbeidet er en del av dette «skjulte dobbeltarbeidet» som kvinner utførte tidligere i hjemmene, og som ikke var en del av markedsøkonomien. I dag er håndarbeid både kultur, estetikk, markedsvare og symbol på aktivisme. En kjent feminist fra «den gang» - Germaine Greer – uttrykte visst at ekte feminister absolutt ikke drev med den type aktiviteter, mens det i dag er mange feminister som nettopp bruker håndarbeidsteknikker i sin aktivisme – såkalt «yarn bombing»⁴⁵. Gjennom denne performative handlingen legitimerer Liselotte dette håndarbeidsfelleskapet som *noe mer* enn et «kvinnefelt» i utkanten. Når dette området blir en del av offentligheten, endres praksisfelleskapet. I vår tid er det globalt, og på Ravelry kan man diskutere oppskrifter og design med noen fra Japan. En kan også spørre om denne endringen også legitimerer feltet overfor menn. Et eksempel er *The Straight Male Knitter*⁴⁶, som presenterer seg på denne måten:

We walk unseen among you. We possess both “Y” chromosomes and knitting needles. We’re equally at home in a yarn shop and a gentleman’s club. When admiring exceptional décolletage, we may find ourselves distracted by the softness of a mohair sweater as it clings to the complex curves of your bust. If we ask to touch that delicate fabric, rest assured we do want to experience the fabric. But that probably isn’t all we want to touch. We are men. We love women. And we knit.

Begge bloggere i oppgaven representerer likevel trekk som ligger tett opp til «haremet» (Cixous, 2003). Liselotte liker å se serier uten likestilling, og Lady Dahmer digger TV-serien «Doctor Who». Begge kan formidle poster om klær og sminke, selv om Lady Dahmer

⁴⁵ <http://www.telegraph.co.uk/women/womens-life/9705052/Why-Germaine-Greer-was-wrong-about-knitting-feminists-stitch-too.html>, lest 1. mai 2014.

⁴⁶ <http://thestraightmaleknitter.blogspot.no/>, lest 1. mai 2014.

---

foretrekker «No poo – no shit», som er en bevegelse mot kosmetikkindustrien og foretrekker hjemmelagede produkter. Begge bloggere er interessert i, og skriver ofte om, familie og dagligliv. Gjennom denne handlingen politiserer de begge «det private» i tråd med kvinnepolitiske paroler fra forrige årtusen. Familien som tema skiller seg ut. For det er jo også blitt mannens sosiale felt som et resultat av kvinnekampen. «Haremet» Cixous (2003) har omtalt blir omkonstruert i vår tid. Det er rett og slett ikke et område som er i utkanten lenger. Gjennom svangerskapsordningen har kvinner og menn blitt mer likestilte som lønnstakere i samfunnet, selv om det fremdeles er kjønns skiller både i lønn og karrierevalg. For en arbeidsgiver er det i dag en like stor sjanse for at en mann blir borte i forbindelse med fødsel, som en kvinne, noe som har endret både kvinners stilling i arbeidslivet og familien som praksisfelt.

Bloggerne i studien bekrefter også studien av Stavrositu og Sundar (2012) om hvorvidt blogging «empower» kvinner. For begge legger stor vekt på hvilken makt de besitter overfor sin store lesergruppe. De erkjenner at de har blitt «empowered» gjennom bloggen. Sånn sett bekrefter de begge også det demokratiske potensial som Herring mfl. (2005) innleder teorikapittelet med. Det som har vært spesielt interessant i analysen, er å se hvordan de både konstruerer felles identiteter, men også hvordan de løser sin maktrolle. Liselotte vektlegger særlig at alt hun skriver har konsekvenser, og veier sine ord nøye. Lady Dahmer har en mer utagerende praksis, og velger heller i ettertid å korrigere og forbedre seg. Hun sier flere steder at hun skriver affektivt, men det har jo også konsekvenser, det innser hun selv. «Jag vet at jag gör det. Ofta.» sier hun i post 41 fra 28. september til det å diskutere hissig og skrive dumme ting på bloggen og i kommentarer. Samtidig sier Lady Dahmer åpent at hun har som mål å løfte andre bloggere (være «kvinne for kvinnene» (Cixous, 2003)) i samme posten, for hun elsker å gi flere perspektiv og debattere. Hun har med andre ord erkjent konsekvensene, selv om hun ikke har lært seg helt å veie sine ord.

Det er et interessant trekk jeg har vist i begge bloggene, og det er kanskje det Beauvoir tenker på i det følgende: «Hver gang transcendensen faller tilbake i immanensen, forringes eksistensen i retning av 'i-seg' og friheten i retning av faktisitet, ...» (Beauvoir, 2002) her fra *Moi* (1995, s. 229). Etter min mening er dette en mer eksistensielt orientert situasjon som går på deres konstruerte identitet. De møter begge en «vegg» i sin bloggvirksomhet, og deres subjektposisjon blir utfordret. Begge har havnet i problematikk som har drevet dem til stillhet på bloggen. Saken om «Daffodil/Sommersky» gjorde at oppskriften brukte mer enn et halvt år på å bli frigitt, og i denne perioden var det ingen omtale hverken i den ene eller

---

andre retning om oppskriften. For Lady Dahmer er saken om «Penntrikket» uttrykk for det samme. Hun var stille i flere dager på alle sosiale medier hun betjener. De har beveget seg i grenselandet også i sitt eget rituelle felleskap, og blitt tvunget til en slags retrett. En kan si at dette er en allmenngyldig situasjon de aller fleste mennesker møter i sitt liv, forskjellen er at de gjør det i offentligheten. Samtidig viser det at feltet de er i også har maktstrukturer hvor de selv både er subjekter og objekter. Fordi deres identiteter er ikke-fastlagte og dynamiske, kan begge to gå videre. De beklager, ber om unnskyldning, gjør oppskrifter gratis og ombestemmer seg i full offentlighet. Altså er dette også et viktig trekk ved feministisk skrivemåte.

Det er bare Lady Dahmers blogg som har kommersiell reklame, for Liselotte reklamerer kun for Garnudsalg.dk. Dette er et paradoks når en sammenlikner de to. Sånn umiddelbart kunne en tenke at Liselotte var mer kommersiell og hadde en blogg som kunne vært levebrød. Men hun skriver for sin egen del sier hun, hun skriver fordi hun liker det og hun skriver på fritiden sin, noe som også er en performativ handling. I det at hun er reklameløs (foruten sin egen familiebedrift vel og merke), gjør at hun framstår som en uavhengig stemme i motsetning til mange andre personlige blogger. Lady Dahmer har muligens en noe mer ustabil økonomisk situasjon. Selv om hun altså er opprørsk og har en postfeministisk ubehøvla stil, frir det ikke annonsørene fra å bruke henne. Samtidig kunne en også tenke at med den identiteten Lady Dahmer framstår med, ville det vært et naturlig valg *nettopp å velge bort reklamen*. I undersøkelsesperioden hadde Lady Dahmer kommersiell reklame både i topp og bunn av bloggen sin. I det siste har den i toppen forsvunnet uten at jeg hva som er årsaken (per 1. mai 2014 er dette endret til *tre* reklamefelt). Tilstedeværelsen av reklame gjør noe med bloggøsferen. Den gjør bloggen til en vare, og sånn sett har den likhetstrekk med da nyheter også ble en vare (kap. 2.3.). Dette gjør noe med vårt syn på deres integritet og med det feministiske prosjektet de praktiserer.

4.3 Hvordan forholder bloggerne seg til de metodiske aspektene (c)?

«Den ethos-baserede taleposition definerer tradisjonelt selvbiografien som litterær genre ...», sier Sørensen (2008, s. 105) når hun vil prøve å sjangerbestemme bloggen. Jeg har i denne oppgaven valgt *ikke* å gjøre det. Årsaken er at bloggen i seg selv anses som en sjanger, og består primært av prosatekster – eller sånn Lejeune har definert det hos Sørensen, som «den

---

retrospektive prosa-fortelling, skrevet af en virkelig person om hans egen eksistens, hvor fokus er på hans individuelle liv, især på historien om hans personlighed» (2008, s. 105). Det betyr på ingen måte at flere av tekstene ikke har litterære kvaliteter. I seg selv innebærer mange trekk ved feministisk skrivemåte et metaforisk språk, eller en «kunstferdig tale» som er begrepet Sørensen (2008, s. 110) bruker. Det at tekstene har narrativer i seg, betyr ikke at de nødvendigvis blir litterære. Motsatt kan en også si at dagliglivets fortellinger heller ikke bare kan avskrives som ulitterære fordi språkføringen er «dagligdags» og ikke «kunstferdig». Skal en fortelle om sitt liv, tvinges man nødvendigvis inn i en fortellingsstruktur (Sørensen, 2008, s. 107). Hvordan bloggerne forholder seg til det selvbiografiske er derfor interessant. Hvordan løser de forholdet mellom ønsket om å gjøre en forskjell og leserforventningen de står i?

Begge bloggene har store innslag av fortellingsstruktur, og begge har en intensjon om å fortelle ekte og sannferdig. I denne leserforventningen de selv har skapt, beveger de seg fra dag til dag i et spenningsfelt. Hvordan skal de få leserne til å komme til dem fra dag til dag? Bloggerne er begge veteraner, og har med det vært ute «en vinternatt før». Begge har erfaringer som har gitt dem innsikt og verktøy som bidrar både til å opprettholde motivasjon for skrivingen, men ikke minst tilfredsstillende leserforventningen.

Deres selvfortelling blir derfor skapt i en kompleks situasjon. Bloggen deres inngår i et sosialt og rituelt fellesskap der de konkurrerer med andre bloggere om lesernes oppmerksomhet. I dette feltet utøves det også en form for makt, men det er også et sted bloggerne henter støtte, en sosial rolle de spiller som gir mening i tilværelsen. Bloggerne i studien løser dette på forskjellig måte. Lady Dahmer tilfredsstiller leserforventningen gjennom sin aktivitet på andre sosiale medier og på andres blogger. Hun elsker å framheve og utvikle diskusjoner, og med det pirres hennes lesere til å følge med på hva hun gjør. Hennes ekspressive og ubehøvla stil gjør henne også til dels uforutsigbar, og med det skaper hun et slags narrativt begjær som holder leserkaren tilfredsstillt. Liselotte vektlegger nok mer det estetiske, og særlig den pågående fortellingen hun formidler gjennom strikkeprosjekter hun gjennomfører. Her er det inspirasjonen som motiverer leserne. Det er ikke sjelden at kommentatorer spør hva hun strikker nå hvis det er lenge siden hun har postet et prosjekt. Denne formen for narrativt begjær kan derfor også skapes gjennom inspirasjon til alle mulige former for estetikk; Innredning, have, mat og håndarbeid. Dette bekreftes gjennom antall kommentarer i en viss grad. Antall kommentarer topper seg hver gang hun poster et strikke- eller hekleprosjekt, som f.eks. post 44 om «Den spanske blonde» som

---

topper statistikken for september med hele 64 kommentarer (snitt på cirka 15 kommentarer per post i utvalget). For Lady Dahmer er det ofte innlegg skrevet i affekt som skaper flest kommentarer, men også når hun lar kommentarer utgjør selve innlegget – som «Vad retar upp er?» (Post 5, 3. september, 137 kommentarer (høyeste i september er på 141 kommentarer – et liknende innlegg)). Lady Dahmers lesere er uansett tema betydelig mer aktive enn leserne til Liselotte. Lady Dahmer har tett oppunder 50 kommentarer per post, mens Liselotte ligger rundt 15. Nå hører det også til historien at Liselotte har flere poster, men for hele september har uansett Lady Dahmer totalt 2145 kommentarer (to poster er dessuten uten kommentarer) og Liselotte bare 817.

Sammenfallet mellom forfatter og hovedperson hos bloggerne svarer til Lejeunes (Sørensen, 2008) definisjon. Det er liten tvil om at det er Natasha Blomberg som skriver Lady Dahmers blogg, ei heller noen andre enn Liselotte på *Slagt en hellig ko*. Selv om leserne føler de kjenner bloggerne, vil subjektene de framstiller seg som likevel være flytende og foranderlige. De må derfor interagere med leserne for å gi nødvendig innsikt for å vedlikeholde interessen. Identitetskonstruksjonen blir med det også et slags virkemiddel og narrativene en nødvendighet. Leserforventningen er viktig for dem, fordi uten lesere eller kommentarer er bloggen «død», og hele samspillet mellom bloggerne og leserne borte. Bloggernes avhengighet av feltet er derfor av avgjørende betydning. På den andre siden er nettopp lesernes aksept av sammenfallende identitet, slik Sørensen (2008, s. 105) presiserer den, det som konsoliderer «pakten». En kan undre seg over om ikke et par av postene i utvalget kunne skape tvil i denne pakten. For Lady Dahmer handler det om «Penntrieket», mens for Liselotte kanskje om «Sommersky»-oppskriften, alternativt om «Fanø strikkefestival». Ikke forstått som at en kom i tvil om samsvaret mellom forfatter og hovedperson, men om autensitet. Er deres gjengivelse av hendelsene virkelig sanne? De har uansett muligheten til å redesigne seg selv, nettopp fordi mediet i seg selv er foranderlig og dynamisk.

---

5. Konklusjon

For å kunne svare på forskningsspørsmålet, kan en drøfting av underspørsmålene og forholdene mellom disse innbyrdes være hensiktsmessig.

Spørsmålet om kvinners personlige blogging i forhold til det patriarkalske samfunnet er belyst og drøftet i teori og opp mot skrivepraksisen til bloggerne. Det interessante i funnene viser at bloggpraksisen realiserer dem som subjekter. I noen felt er de, som andre kvinner, marginalisert i samfunnet. Samtidig viser bloggpraksisen tydelig at de med sin omfattende leserkrets, står i en annerledes situasjon. I forhold til Harp og Tremaynes (2006) innspill om at Internettet gir mulighet til frigjøring, er det vanskelig å svare annet enn bekreftende i forhold bloggene i studien. Selv om de har ulik tematisk framstilling i sine blogger, sier de begge at de innehar stor makt og innflytelse. Lady Dahmer står mer spesifikt i et kjønnsfelt som kan sies å være i krise, og utsettes derfor i større grad for symbolsk vold. Spørsmålet under har derfor blitt bekreftet i studien. Jeg vil likevel påpeke at det er skandinaviske blogger i min studie, og det i et samfunn hvor kjønnsforskjellene tross alt har minket de siste hundre år. I andre land og verdensdeler er nok situasjonen en annen.

- Kan vi se at kvinners personlige blogging er begrenset av et patriarkalsk samfunn, og i så fall på hvilken måte? Her vil bloggene bli vurdert opp mot Simone de Beauvoirs (2002) sentrale tese om det patriarkalske samfunnet der menn er definert som subjektet og kvinner som «den andre».

Det er mange spor av feministisk skrivemåte i bloggene i henhold til analysen, noe som kan anses som funn. Bloggens natur som frittstående og selvstendig media, realiserer i seg selv nøytralisering av det binære opposisjonsparet offentlig og privat. Skrivemåten med alle sine kjennetegn i analysemodellen er funnet i begge bloggernes tekster. Leserne reflekterer muligens ikke over skrivemåten. Den oppleves som ærlig, jordnær, kortlivet og lesernær. Det er en annen måte å skrive på enn andre tekster vi leser på Internett og i trykktbaserte sammenhenger. Skrivemåten er godt innarbeidet og legitim i bloggverdenen. Den er også legitimert som en måte *alle* kan skrive på, også menn. Kan vi si at en fotballfrue som blogger også skriver feministisk? Selv om det kan kjennes noe paradoksalt, må likhetstrekkene komme «tiltalt» til gode. Digitale medier har gitt muligheten for at en feministisk skrivepraksis har blitt materialisert og realisert og tematikken spørsmålet retter seg inn på, er belyst.

-
- Viser kvinners blogging at Cixous teorier om feministisk skrivemåte er realisert i digitale medier?

Et menneske som presenterer sitt liv i det offentlige rom, og som forteller frivillig om det fra dag til dag, har flyttet våre grenser for hva vi mener er «privat». Selv om mange bloggere har trukket opp grenser for sin egen praksis, er det en tynn knivsegg å bevege seg på. Skal man legge ut bilder av barna, og hvordan vil de oppleve det når de blir eldre? Hva sier partneren når polemikken flyttes ut i offentligheten? Vi lar oss frivillig overvåke også. Facebook spør om vi godtar at de vet hvor vi er, og vi svarer ja. Nye arenaer for performativ praksis er definitivt etablert i stor grad gjennom personlige blogger. I denne har man i mye større grad muligheten til å bygge et rituelt fellesskap og skape en subjektposisjon. I og med det, går man fra det individuelle til det samfunnsmessige, som også Cixous (2003) poengterer. Den feministiske skrivemåten slik den er skissert, tematiserer også på metaplan. Hvis den feministiske bloggen defineres som normalitet, og den feministiske skrivemåten som den «vanlige» i personlige blogger, fristilles også menn fra en fallosentrisk dikotomisk skrivemåte. Den biseksuelle skrivemåten som Cixous (2003) mener er mer nøytral, eller det Beauvoir mener via Moi (1995, s. 233) med transcendent aktivitet, er kanskje realisert i personlige blogger allerede.

- På hvilken måte kan feministiske blogger bidra til nye innsikter om binære opposisjonspaar som offentlig/privat, individuell/samfunnsmessig og maskulin/feminin?

Innledningsvis refererer jeg til Toril Moi (2008, s. 12) som reiser debatten om hvor feministisk litteraturteori skal gå videre. I denne artikkelen mener hun at mange av teoriene om kjønn handler om deres opprinnelse, hvordan har det blitt sånn? For disse teoriene sier jo ingenting om *hva vi skal gjøre* når kjønn en gang har oppstått, mener hun. Praksisfeltet gir en del svar på dette, for endringer foregår her og nå. Kvinner skriver, og de skriver feministisk forstått som anti-patriarkalsk, og med det endrer de dikotomiene og omdefinerer sosiale felt. En kan spørre seg om det å skrive feministisk er et politisk valg, eller om det er en skrivemåte som Cixous «innførte» (Midttun, 2008), som jeg henviste til innledningsvis. Denne studien har vist aspekter som tyder på at den personlige bloggen rett og slett gjør mulig en slik skrivemåte. Bloggerne i denne studien gjør et valg, for de vil utgjøre en forskjell. De vil bety noe for noen. Gjennom å delta i offentligheten på denne uautoriserte, usensurerbare arenaen som Internett er, trer de inn i historien og legitimerer sin posisjon.

Hvis det stemmer det Cixous (2003, s. 275) har ment, nemlig at den feministiske skrivemåten alltid vil gå ut over en diskurs som styrer det fallosentriske systemet, innebærer dette også en omdefinering av praksisfeltet og av kjønnsrollene i samfunnet.

Hva kan kjennetegne den feministiske bloggen, og på hvilken måte kan vi si at kvinner som skriver personlige blogger, skriver feministisk blogg?

Bloggen er en uautorisert og autentisk arena. For hvordan blir det når allmennheten (les: kvinner) fritt kan publisere uten noen form for kontroll (Rettberg, 2013, s. 50f). Mister ordene makt og innflytelse? Hva og hvem som blir mistet og mister, avgjøres av hvor man står i feltet. Situasjonen for kvinner i historien er i tråd med sånn Cixous (2003) beskriver det, i angsten for å tale offentlig. Noe av årsaken er knyttet til om du er på mannens arena, eller «din egen». Den personlige bloggen, i det den har kjennetegn som kvalifiserer til å betegnes feministisk, er en arena utenfor mannens målestokk. For å komme med et eksempel. Når millioner av kvinner i dag møtes i håndarbeidssamfunnet Ravelry⁴⁷, er dette ikke en arena menn har skapt og hvor du måles mot et mannlige subjekt. Det kan selvfølgelig defineres som et marginalt felt, eller «harems» som Cixous (2003) kanskje ville kalle det. Samtidig er det et fristed, et sted kvinner (og også en del menn), kan arbeide, diskutere, utvikle og krangle om tema alle interesserer seg for, uten kjønnsdiskriminerende trekk. Spørsmålet er om feltet, når det blir et fristed på denne måten, blir legitimert eller «vigslet». Den personlige bloggen skrevet av kvinner, har et stort nedslagsfelt og omfattende agendaer. Flere av disse områdene interesserer også menn, og sånn kan menn som ikke er redd sin maskulinitet bli fristilt. Kvinnenes bloggpraksis kan derfor ha frigjørende effekt både for kvinner og menn.

Ingen går likevel helt fri fra den symbolske volden som kommer til uttrykk når grensene i kjønnsdiskursen blir flyttet. Grensene for hva kvinner kan gjøre i offentligheten er tilslørt, men de er der.

---

⁴⁷ <https://www.ravelry.com>

Litteraturliste

- Barabasi, A.-L. (2012). Network science: Luck or reason. *Nature*, 489(7417), 507-508.
Lokalisert på <http://dx.doi.org/10.1038/nature11486>
- Barthes, R. (1977). *The Death of the Author*. I S. Heath (Red.), *Image, Music, Text*. London: Fontana Press.
- Barthes, R. (1999). *Mytologier*. Oslo: Gyldendal.
- Beauvoir, S. d. (2002). *Det andra könet* (A. Inczedy-Gombos, Å. Moberg & E. Lundgren-Gothlin, Trans.). Stockholm: Norstedt.
- Blomberg, N. (2013). *Lady Dahmer* [Blogg]. Lokalisert på <http://ladydahmer.nu/>. Sist lest 20. mars 2014.
- Bogost, I. (2007). *Persuasive games: the expressive power of videogames*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Butler, J. (2007). *Genustrubbel: feminism och identitetens subversion*. Göteborg: Daidalos.
- Cixous, H. (1981). Castration or Decapitation? *Journal of Women in Culture and Society*, 7(1), 41-55. Lokalisert på <http://www.jstor.org/discover/10.2307/3173505?uid=3738744&uid=2129&uid=2134&uid=2&uid=70&uid=4&sid=21103744842811>
- Cixous, H. (1986). *Sorties* (C. Clément, Overs.) *The Newly Born Woman*: University of Minnesota Press. (Lokalisert på http://www.google.no/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CC4QFjAA&url=http%3A%2F%2Fcriticalpractice.weebly.com%2Fuploads%2F1%2F7%2F7%2F6%2F1776554%2Fsorties.pdf&ei=TtZwU7WeDsavygPX_IGoBQ&usg=AFQjCNF_ekHiyxq8-nFbBXV64m-H8tMl3Q&sig2=9f17WXkudxPCAQIjBXbWRw).
- Cixous, H. (2003). Medusas latter. I A. Kittang, A. Linneberg, A. Melberg & H. H. Skei (Red.), *Moderne litteraturteori* (s. 268-286). Oslo: Universitetsforlaget.
- Claudi, M. B. (2013). *Litteraturteori*. Bergen: Fagbokforl.
- Corneliussen, H. G. & Rettberg, J. W. (2008). *Digital culture, play, and identity: a World of Warcraft reader*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Derrida, J. (1977). *Signature Event Context Limited Inc*. Evanston: Northwestern University Press.
- Granovetter, M. (1973). The Strength of Weak Ties. 78, 1360-1380. Lokalisert på <http://www.itu.dk/courses/DDKU/E2007/artikler/Granovetter-%20Weak%20Ties.pdf>
- Harp, D. & Tremayne, M. (2006). The Gendered Blogosphere: Examining Inequality using Network and Feminist Theory. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 83(2), 247-264. Lokalisert på <http://jmq.sagepub.com/content/83/2/247.abstract>
- Herring, S., Kouper, I., Scheidt, L. A. & Wright, E. L. (2004). Women and Children Last: The Discursive Construction of Weblogs. Lokalisert på <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/summary?doi=10.1.1.180.9265>
- Herring, S., Scheidt, L. A., Wright, E. L. & Bonus, S. (2005). Weblogs as a bridging genre. *Information Technology & People*, 18(2), 142-171. Lokalisert på <http://www.csus.edu/indiv/s/stonerm/GenreAnalysisOfWeblogs.pdf>
- Irigaray, L. (1985). *This Sex which is Not One*. New York: Cornell University Press.
- Midttun, B. H. (2008). *Kvinnereisen: møter med feminismens tenkere*. Oslo: Humanist forl.
- Moi, T. (1995). *Simone de Beauvoir: en intellektuell kvinne blir til*. Oslo: Gyldendal.
- Moi, T. (2002). Å tilegne seg Bourdieu. Feministisk teori og Pierre Bourdieus kultursosiologi *Feministisk Litteraturteori* (s. 252-279). Oslo: Pax.

- Moi, T. (2005). *Sex, Gender and the Body: The Student's Edition of What is a Woman?* New York: Oxford University Press Inc.
- Moi, T. (2007). Språkets tvangstrøye: Om poststrukturalistisk språkteori og queer teori. I B. Andersen, T. Annfelt & A. Bolsø (Red.), *Når heteroseksualiteten må forklare seg* (s. 223-241). Trondheim: Tapir. (Lokalisert på <http://www.torilmoi.com/norsk/artikler-og-bokanmeldelser-pa-norsk/>).
- Moi, T. (2008). "Jeg er ikke en kvinnelig forfatter": om kvinner, litteratur og teori i dag (Vol. 2008 : 3, s. 6-21). Oslo: Aschehoug.
- Moi, T. (2013). *Språk og oppmerksomhet*. Oslo: Aschehoug.
- Moran, C. (2013). *Kunsten å være kvinne* (E. Bjørnson, Trans.). Oslo: Gyldendal.
- Munck, K. (2004). *Att föda text: en studie i Hélène Cixous författarskap*. Stockholm: B. Östlings bokförlag Symposion.
- Owesen, I. W. (2007). Kjønnsforskjellsfeminisme - eksemplifisert ved Luce Irigarays tenkning. *Tidsskrift for kjønnsforskning*(4), 36-49.
- Platon & Wyller, E. A. (2001). Faidros (Vol. 4, s. 179-246). Oslo: Vidarforlaget.
- Rettberg, J. W. (2008). Blogs, literacies and the collapse of private and public. *16*(2-3). Lokalisert på <http://jilltxt.net/txt/Blogs--Literacy%20-and-the-Collapse-of-Private-and-Public.pdf>
- Rettberg, J. W. (2013). *Blogging*. Cambridge: Polity Press.
- Rustad, H. K. (2012). *Digital litteratur*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Shirky, C. (2003). Power Laws, Weblogs, and Inequality Lokalisert på http://www.shirky.com/writings/herecomeseverybody/powerlaw_weblog.html
- Stavrositu, C. & Sundar, S. S. (2012). Does blogging empower women? Exploring the role of agency and community. (17), 369-386. Lokalisert på <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1083-6101.2012.01587.x/full>
- Sørensen, A. S. (2008). Den intime blog: livet, selvet og teksten *Moderniteter: text, bild, kön ; en vänbok till Ingrid Holmquist*. Göteborg, Stockholm: Makadam.
- Weller, L. (2003-2014). *Slagt en hellig ko* [Blogg]. Lokalisert på <http://www.slagtenhelligko.dk/>, sist lest 17. mars 2014.
- Wright, S. & Page, E. C. (2009). *2009 Women and Social Media Study*. Lokalisert, på http://www.blogher.com/files/2009_Compass_BlogHer_Social_Media_Study_042709_FINAL.pdf

Pdf-filer med bloggpostene i nummerert rekkefølge kan fås ved henvendelse til eksamenskontoret Campus Hamar.